

การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้
โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต3
ACADEMIC PREPARATION FOR ENTERING THE ASEAN COMMUNITY
BASED ON SCHOOL-BASED MANAGEMENT PRINCIPLES OF SCHOOLS
UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

โดย
ดาวสวรรค์ วงศ์เสนา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2557

**ACADEMIC PREPARATION FOR ENTERING THE ASEAN COMMUNITY
BASED ON SCHOOL-BASED MANAGEMENT PRINCIPLES OF SCHOOLS
UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3**

BY

DAOSAWAN WONGSENA

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION IN
EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION**

**GRADUATE SCHOOL, RANGSIT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2014**

วิทยานิพนธ์เรื่อง

การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้
โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต3

โดย

ดาวสวรรค์ วงศ์เสนา

ได้รับการพิจารณาให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2557

รศ.ดร.อุทัย บุญประเสริฐ
ประธานกรรมการสอบ

ดร.มลิวัลย์ ประดิษฐ์ธีระ
กรรมการ

ดร.จิตาภา เบญจทรัพย์พร
กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

ดร.ทวีชัย จันทร์

(ผศ.ร.ต.หญิง ดร.วรรณิ์ สุขศาสตร์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

2 มิถุนายน 2558

Thesis entitled

**ACADEMIC PREPARATION FOR ENTERING THE ASEAN COMMUNITY BASED ON
SCHOOL-BASED MANAGEMENT PRINCIPLES OF SCHOOLS UNDER THE
SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3**

by

DAOSAWAN WONGSENA

was submitted in partial fulfillment of the requirements
for the degree of Master of Education program in Educational Administration

Rangsit University
Academic Year 2014

Handwritten signature of Uthai Boonprasert in black ink.

Assoc.Prof.Uthai Boonprasert, Ph.D.
Examination Committee Chairperson

Handwritten signature of Malivan Praditteera in black ink.

Malivan Praditteera, Ph.D.
Member

Handwritten signature of Jidapa Benchathatchaporn in blue ink.

Jidapa Benchathatchaporn, Ph.D.
Member and Advisor

Approved by Graduate School

Handwritten signature of Vanee Sooksatra in blue ink.

(Asst.Prof.Plit.Off. Vanee Sooksatra, D.Eng.)

Dean of Graduate School

June 2, 2015

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาและความเอาใจใส่เป็นอย่างดีจาก ดร.จิตภา เบญจรัชพร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และขอขอบพระคุณ ท่านรองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร.มลิวัลย์ ประดิษฐ์ธีระ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่องานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ตลอดจนขอขอบพระคุณ ผู้บริหาร คณะครู โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 3 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และตอบแบบสอบถามได้อย่างครบถ้วน และขอขอบคุณผู้ที่ส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือ การสนับสนุน และให้กำลังใจ ทำให้การทำงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ดาวสวรรค์ วงศ์เสนา

ผู้วิจัย

5608126 : สาขาวิชาเอก : การบริหารการศึกษา ; ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ : การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการ,ประชาคมอาเซียน,การบริหารโดยใช้

โรงเรียนเป็นฐาน

ดาวสวรรค์ วงศ์เสนา: การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต3 (ACADEMIC PREPARATION FOR ENTERING THE ASEAN COMMUNITY BASED ON SCHOOL-BASED MANAGEMENT PRINCIPLES OF SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3)

อาจารย์ที่ปรึกษา: ดร.จิตตา เบญจรัชพร, 210 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่ได้จากแบบสอบถามโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ได้แก่ ด้านการกระจายอำนาจ($\bar{X} = 3.64$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน ($\bar{X} = 3.29$) 2) แนวทางการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการวางแผนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นอาเซียน ($\bar{X} = 3.89$) และรับผิดชอบการสร้างแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียนภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.64$) อย่างไรก็ตามพบว่า การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการบริหารตนเองเกี่ยวกับการจัดทำความตกลงยอมรับร่วมด้านการศึกษา (MOU) ในการแลกเปลี่ยนเยาวชนเพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียน ($\bar{X} = 2.19$) ยังอยู่ในระดับน้อย

ลายมือชื่อนักศึกษา .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

**5608126 : MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed.
(EDUCATIONAL ADMINISTRATION)**

**KEY WORDS : ACADEMIC PREPARATION, THE ASEAN COMMUNITY,
SCHOOL-BASED MANAGEMENT PRINCIPLES**

**DAOSAWAN WONGSENA: ACADEMIC PREPARATION FOR ENTERING
THE ASEAN COMMUNITY BASED ON SCHOOL-BASED MANAGEMENT
PRINCIPLES OF SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE 3. THESIS ADVISOR: JIDAPA BENJATHATCHAPORN, Ph.D., 210p.**

The purpose of this research were: 1) to study the current of the academic preparation for entering the ASEAN community based on School-Based Management principles, and 2) to study the process of academic preparation for entering the ASEAN community based on School-Based Management principles. The populations are the people who are the administrator and teachers in the secondary educational service area office 3. The research instruments used for questionnaire and interview.

The research findings were as follows: 1) the overall current stage of the academic preparation for entering the ASEAN community based on School-Based Management principles from the questionnaire was at a high level were Decentralization ($\bar{X} = 3.64$). However, Return Power to People ($\bar{X} = 3.29$), was at a medium level. 2) The process academic preparation for entering the ASEAN community based on School-Based Management principles of schools under the secondary educational service area office 3 were found at a high level, comprising the committee on planning for ASEAN curriculum ($\bar{X} = 3.89$) and responsible for creating the ASEAN learning center in school ($\bar{X} = 3.83$). However, it was found that there was the academic preparation for entering the ASEAN community based on School-Based Management principles of schools comprising of The self-managing for mutual cooperation agreement on education (MOU) and the youth exchange cooperation between among organizations in ASEAN ($\bar{X} = 2.19$) was still at a low level.

Student's Signature ..... Thesis Advisor's Signature .....

สารบัญ

		หน้า
กิตติกรรมประกาศ		ก
บทคัดย่อภาษาไทย		ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ		ค
สารบัญ		ง
สารบัญตาราง		ช
สารบัญรูป		ซ
บทที่ 1	บทนำ	1
	1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
	1.2 คำถามการวิจัย	5
	1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
	1.4 กรอบแนวคิดงานวิจัย	6
	1.5 ขอบเขตการวิจัย	8
	1.6 นิยามศัพท์	8
	1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
บทที่ 2	ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	12
	2.1 แนวคิดและสาระสำคัญเกี่ยวกับอาเซียน	12
	2.1.1 ความเป็นมาและพัฒนาการของอาเซียน	12
	2.1.2 การประชุมสุดยอดอาเซียน	21
	2.1.3 การจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน	26
	2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ	50
	2.2.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ	50
	2.2.2 ความสำคัญของงานวิชาการ	51
	2.2.3 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ	52
	2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	100

สารบัญ(ต่อ)

		หน้า
	2.3.1 ความเป็นมาการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	100
	2.3.2 ความหมายเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	101
	2.3.3 รูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	103
	2.3.4 หลักการในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	103
	2.3.5 องค์ประกอบหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	105
	2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	115
บทที่ 3	วิธีการดำเนินงานวิจัย	123
	3.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	123
	3.2 วิธีดำเนินการวิจัย	124
	3.3 ประชากร	126
	3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	126
	3.5 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	127
	3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล	128
	3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล	129
	3.8 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	130
บทที่ 4	ผลการวิจัย	131
	4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	132
	ส่วนที่ 1 สภาพปัจจุบันการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน	132
	ส่วนที่ 2 แนวทางการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคม อาเซียน	147
	4.2 สรุปผลการวิเคราะห์เนื้อหา	148

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	153
	5.1 สรุปผลการวิจัย	153
	5.2 อภิปรายผลการวิจัย	159
	5.3 ข้อเสนอแนะ	164
	บรรณานุกรม	166
	ภาคผนวก	173
	ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	174
	ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการวิจัย	176
	ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	190
	ภาคผนวก ง ข้อมูลจากการสัมภาษณ์	203
	ประวัติผู้วิจัย	210

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงการสังเคราะห์ข้อบ่งชี้ของงานวิชาการจากแนวคิดของ นักวิจัย และนักวิชาการ	55
4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	132
4.2 ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา	134
4.3 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการ เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	136
4.4 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการ เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามหลักการกระจายอำนาจ	137
4.5 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการ เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการมีส่วนร่วม	139
4.6 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการ เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน	141
4.7 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการ เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการบริหารตนเอง	143
4.8 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการ เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล	146
4.9 สรุปผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและแนวทางในการเตรียมความพร้อม ด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	151

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
3.1 แผนผังการดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบสอบถาม	124
3.2 แผนผังการดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบสัมภาษณ์	125

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม รวมทั้งความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่ประเทศไทยจะต้องมีการเรียนรู้เพื่อปรับตัวและเตรียมความพร้อมให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอนาคต การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2558 ของ 10 ประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียนจึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม เพื่อดำเนินการตามข้อผูกพันในการร่วมตัวเป็นประชาคมอาเซียนปี 2558 ปัจจัยที่สำคัญในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนคือการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ถือเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาและเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพนำไปสู่การพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้มีความก้าวหน้า พัฒนามนุษย์ให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพเพื่อให้ประเทศมีกำลังคนที่มีประสิทธิภาพ

ในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 15 ที่ชะอำ-หัวหิน ประเทศไทย เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2552 ผู้นำอาเซียนได้ลงนามในแผนงานจัดตั้งประชาคมทั้ง 3 เสาหลักประกอบด้วย การเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม พร้อมทั้งประกาศปฏิญญาว่าด้วยแผนงานสำหรับประชาคมอาเซียน พ.ศ. 2552-2558 กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนิน โครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนด้านการศึกษาโดยกำหนดให้มีการดำเนินงานเพื่อมุ่งสู่การเป็นประชาคมอาเซียนว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษาเพื่อบรรลุประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ให้การศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่สมบูรณ์ ได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการอาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการประกอบด้วย การเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารและ เจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของครู อาจารย์ นักเรียนนักศึกษาและ

ประชาชน เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ภายในปี 2558 พัฒนาศักยภาพของนักเรียน นักศึกษา และประชาชนให้มีทักษะที่เหมาะสมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน เช่น ความรู้ภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ มีทักษะและความชำนาญการด้านอาชีพเพื่อเพิ่มโอกาสในการทำงานของประชาชน ตลอดจนส่งเสริมด้านความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาของประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียนในการเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดการศึกษาเสรีในอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำความตกลงยอมรับร่วมกันด้านการศึกษา การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพต่าง ๆ เพื่อรองรับการเปิดการศึกษาเสรีควบคู่กับการเปิดการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 :17)

อย่างไรก็ดีในทางปฏิบัติพบว่าเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาก็ยังประสบกับปัญหาในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะด้านการบริหารงานวิชาการเช่น การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับสภาพความต้องการของสถานศึกษา เหตุมาจากการขาดแคลนครูผู้สอนและครูผู้สอนบางส่วนขาดศักยภาพในการดำเนินงาน การกำหนดนโยบาย โครงการ แนวปฏิบัติจากส่วนกลางสู่สถานศึกษาไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ทำให้เกิดความยุ่งยากในการดำเนินการ การรายงานผลการติดตามการดำเนินงานเกิดความยุ่งยากบั่นทอนศักยภาพทางวิชาการของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาขาดความคล่องตัวในการดำเนินการไม่เกิดประโยชน์ที่แท้จริงต่อผู้เรียน ด้านการนิเทศติดตาม และประเมินผลการศึกษาบางแห่งไม่มีการออกนิเทศสถานศึกษาเลย เนื่องจากขาดความรู้ความสามารถทักษะ และความมั่นใจในตนเองในการที่จะเข้าไปนิเทศสถานศึกษาเป็นสาเหตุให้สถานศึกษาประสบปัญหาในงานวิชาการหลายประการทำให้คุณภาพการเรียนการสอนในกลุ่มสาระวิชาคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษต่ำมาก รวมทั้งขาดการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพเพราะขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ด้านการวิจัยและพัฒนาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาเท่าที่ควรให้ความสำคัญในการวิจัยในชั้นเรียนค่อนข้างน้อย การทำผลงานทางวิชาการของครูผู้สอนไม่สามารถนำมาเพิ่มพูนศักยภาพการเรียนการสอนเท่าที่ควรจะเป็น ด้านการวัดผลประเมินผลคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (National Test : NT) และการสอบ O-NET หรือการสอบวัดมาตรฐานของเขตพื้นที่ศึกษานั้นส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูไม่ได้เน้นที่มาตรฐานหรือเป้าหมายคุณภาพผู้เรียน โดยรวมแต่มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นเนื้อหาเป็นหลัก ทำให้ผู้เรียนไม่ได้รับการศึกษาที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพอย่างแท้จริง ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนส่วนใหญ่ให้น้ำหนักความสำคัญกับการประเมินคุณภาพภายนอกมากกว่าการวางระบบการประกันคุณภาพ

ภายในมีการทุ่มเทพยายามไม่ว่าจะเป็นด้านกำลังคนงบประมาณที่มีจำนวนจำกัดไปกับการประเมินคุณภาพภายนอกที่ประเมินโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ทำให้ในช่วงเวลาดังกล่าวแทบไม่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเลย เพราะครูผู้สอนต้องเตรียมเอกสารเพื่อรับการประเมินที่เน้นการรายงานข้อมูลด้วยเอกสารหรือเน้นการประเมินเฉพาะความรู้ จึงทำให้ครูผู้สอนมุ่งเน้นการสอนเนื้อหาวิชาโดยไม่ให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นคุณลักษณะนิสัยของผู้เรียน(สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2554: 83-85)

จากการจัดอันดับการศึกษาไทยในเวทีโลกการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันปี 2013-2014 จากรายงานของ The Global Competitiveness Report 2013-2014 : World Economic Forum (WEF) เป็นการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศประกอบด้วยตัวชี้วัดหลายตัวชี้วัด ซึ่งในด้านการศึกษาก็ประกอบด้วยตัวชี้วัดหลายด้านเช่น ด้านการระดมศึกษา อุดมศึกษา โครงสร้างพื้นฐาน และตลาดแรงงาน เป็นต้น การจัดอันดับ WEF 2013 ครั้งนี้มีประเทศที่เข้าร่วม 148 ประเทศ ประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจอยู่อันดับที่ 37 ต่ำกว่าประเทศ ในภูมิภาคเอเชีย ได้แก่ สิงคโปร์ ญี่ปุ่นเกาหลี มาเลเซีย บรูไน และจีน แต่จากการจัดอันดับในภาพรวมนี้ประเทศไทยดีขึ้น 1 อันดับ จากอันดับ ที่ 38 เป็น 37 จากการสำรวจคุณภาพของระบบการศึกษา (Quality of the Educational System) พบว่า ประเทศไทยมีคะแนนคุณภาพดีขึ้นจากร้อยละ 3.5 เป็นร้อยละ 3.6 แต่อันดับโลกยังเท่าเดิม คือ 78 ใกล้เคียงกับประเทศกัมพูชา คือ 76 และมีอันดับเหนือเวียดนามคือ 95 แต่เป็นอันดับ 8 ของอาเซียนผลการจัดอันดับ มองด้านคุณภาพและโอกาสการเข้าเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า คุณภาพการจัดการศึกษาระดับประถม ศึกษา (Quality of Primary Education) ของประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 86 จาก 148 ประเทศ และเป็นอันดับที่ 7 ในอาเซียน จากรายงานดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยควรเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างมีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557)

กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการถือเป็นการปฏิรูปการศึกษาครั้งสำคัญของประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งหวังยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐาน และจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึงมีคุณภาพ โดยการปฏิรูปการศึกษามีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดีมีความสามารถและมีความสุข การดำเนินการให้

บรรลุปเป้าหมายอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพจำเป็นที่จะต้องมีการกระจายอำนาจและให้ทุกฝ่ายการมีส่วนร่วมมีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยมีเอกภาพเชิงนโยบายที่มีความหลากหลายในทางปฏิบัติมีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ดังปรากฏในบทบัญญัติมาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการงบประมาณการบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงการกระจายอำนาจดังกล่าวจะทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัวมีอิสระในการบริหารจัดการเป็นไปตามหลักของการบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management : SBM) ซึ่งจะเป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานและสามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัวมีอิสระและมีความเข้มแข็ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550)

ผู้บริหารจะต้องพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีโอกาสที่จะเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ทั้งนี้ต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย โดยการมุ่งเน้นการพัฒนางานวิชาการที่เป็นงานหลักของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพซึ่งจะส่งผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การบริหารวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งถือเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารในการบริหารวิชาการ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2555: 2) ที่จะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษาโดยรวมของประเทศ เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาและมาตรฐานสถานศึกษา

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานพบว่า มีผู้ทำการศึกษาและวิจัยการนำแนวคิดหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาจนประสบความสำเร็จในด้านต่างๆ ดังนั้นในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจึงควรจะมีการนำแนวคิดการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมาใช้เป็นหลักในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อเกิดการบริหารจัดการที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดอิสระและความคล่องตัวในการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมและคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ชุมชนและผู้มีส่วนได้เสียร่วมตัดสินใจและบริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นไปตามบริบทของสถานศึกษารวมทั้งให้มีการตรวจสอบเพื่อประโยชน์ในการใน

การจัดการศึกษา มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แม้ว่าจะมีการกำหนดให้มีการกระจายอำนาจ การบริหารจัดการศึกษาตามกฎหมายกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและแนวทางการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ว่าสถานศึกษามีความอิสระ คล่องตัว สามารถบริหารและจัดการอย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขสอดคล้องเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งหวังยกระดับ การศึกษาให้ได้มาตรฐาน และจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึงมีคุณภาพ พร้อมก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในเวลาอันใกล้

1.2 คำถามการวิจัย

1) สภาพปัจจุบันการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เป็นอย่างไร

2) แนวทางการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

2) เพื่อศึกษาแนวทางการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

1.4 กรอบแนวคิดงานวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางในการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ในการกำหนดกรอบแนวคิดงานวิจัยผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน แล้วนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดประกอบด้วย 5 ด้าน คือ

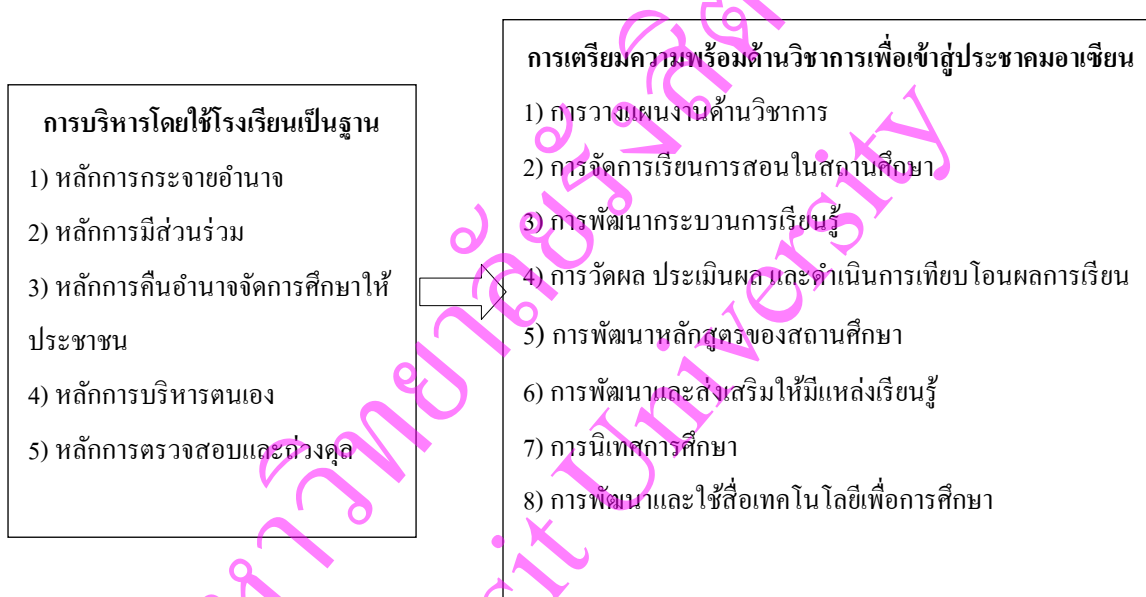
- 1) หลักการกระจายอำนาจ
- 2) หลักการมีส่วนร่วม
- 3) หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน
- 4) หลักการบริหารตนเอง
- 5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

และขอบข่ายของงานวิชาการ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดงานวิจัยโดยบูรณาการให้สอดคล้องกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย 8 ด้าน คือ

- 1) การวางแผนงานด้านวิชาการ
- 2) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 3) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 4) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

- 5) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- 6) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- 7) การนิเทศการศึกษา
- 8) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

รูปที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.5 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย คือศึกษาสภาพการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาในการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต3 โดยมีช่วงระยะเวลาในการดำเนินการตั้งแต่เดือน สิงหาคม พ.ศ.2557 – เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558

1.5.1 ประชากร

การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบพหุสานวิธีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเลือกที่จะใช้กลุ่มประชากรทั้งหมดโดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 ประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต3 จำนวน 47 โรงเรียน แบ่งเป็น โรงเรียนในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 18 โรงเรียน และ โรงเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 29 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารจำนวน 94 คน และครู จำนวน 47 คน รวมทั้งสิ้น 141 คน

กลุ่มที่ 2 ประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ โรงเรียนคู่พัฒนาไทย – อินโดนีเซีย ในการนำร่องโครงการอาเซียน (Spirit of ASEAN) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต3 มีทั้งหมด 2 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารจำนวน 2 คน และครูจำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 4 คน โดยมีการกำหนดเนื้อหาในการสัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

1.6 นิยามศัพท์

การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หมายถึง การที่สถานศึกษามีการเตรียมพร้อมในการบริหารงานวิชาการที่สนองตามนโยบายด้านการศึกษาของประชาคมอาเซียน เพื่อให้มีการวางแผน การปฏิบัติงาน การพัฒนาการเรียนการสอนในสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร สถานศึกษาที่เน้นอาเซียนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การบริหารที่ใช้หลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม การคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน การบริหารตนเอง การตรวจสอบและถ่วงดุลเพื่อนำมาใช้ในการบริหารและจัดการศึกษาจากผู้บริหารสถานศึกษาไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงทำให้สถานศึกษาเกิดความคล่องตัวและมีอิสระในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารงานด้านวิชาการในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

หลักการกระจายอำนาจ หมายถึง การมอบหมายงานให้ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน มีอิสระในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การออกแบบการจัดการเรียนรู้การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และการนิเทศการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้บริหาร ครูและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมให้มีสื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน พร้อมทั้งมีการ วัดผล ประเมินผลเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หมายถึง การที่สถานศึกษาได้ให้อำนาจการจัดการศึกษาแก่ผู้ปกครองคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน หน่วยงานภายนอกในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการนิเทศการศึกษาในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

หลักการบริหารตนเอง หมายถึง การที่สถานศึกษากำหนดให้ผู้บริหารและครูผู้สอนมีการพัฒนาตนเองในด้านการวางแผนงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและการนิเทศการศึกษาเพื่อให้สามารถทำงานในบริบทที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล หมายถึง การที่สถานศึกษามีการกำหนดให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามาตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดความโปร่งใส เปิดเผยมต่อสาธารณชน ตลอดจนการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการสถานศึกษา ในการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

การวางแผนงานด้านวิชาการ หมายถึง การรวบรวมข้อมูลและกำกับดูแล นิเทศติดตามเกี่ยวกับงานวิชาการของโรงเรียนในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของผู้เรียนในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การฝึกทักษะ กระบวนการคิด การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่พึงามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชาในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การกำหนดระเบียบการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ และการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียงเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนมีการแสวงหาความรู้ด้วยตัวเองเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

การนิเทศการศึกษา หมายถึง การจัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบ มีมาตรฐานที่พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยมุ่งเน้นการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ประกอบด้วยโรงเรียนในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 18 โรงเรียน และโรงเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 29 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 47 โรงเรียน

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ครู หมายถึง ครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ได้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจในการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ในการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
- 2) ได้ทราบแนวทางในการจัดการศึกษาที่เป็นมาตรฐานสามารถนำไปพัฒนาเพื่อยกระดับความพร้อมด้านงานวิชาการในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

บทที่ 2

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในบทนี้เป็นการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากนักวิชาการ เอกสารและตำราต่างๆ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีสาระความรู้ที่ครอบคลุมประเด็นสำคัญดังนี้

- 2.1 แนวคิดและสาระสำคัญเกี่ยวกับอาเซียน
- 2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและสาระสำคัญเกี่ยวกับอาเซียน

2.1.1 ความเป็นมาและพัฒนาการของอาเซียน

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2553: 3-4) ได้กล่าวถึง กำเนิดอาเซียนว่าสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เริ่มก่อตั้งเมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2504 โดยประเทศไทย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ได้ร่วมกันจัดตั้งสมาคมอาสา หรือ Association of South East Asia ขึ้น เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมแต่ดำเนินการได้เพียง 2 ปี ก็ต้องหยุดชะงักลง เนื่องจากความผกผันทางการเมืองระหว่างประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซีย ในช่วงทศวรรษ 2500 ระบอบการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ได้แพร่เข้ามาสู่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้เกิดความกังวลทางด้าน

เสถียรภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจประกอบกับประเทศมหาอำนาจเริ่มไม่สนับสนุนให้ความช่วยเหลือเท่าที่ควรทำให้ประเทศในกลุ่มหันมาหาความร่วมมือซึ่งกันและกัน และได้มีการฟื้นฟูสัมพันธภาพระหว่างประเทศขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการแสวงหาช่องทางจัดตั้งองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจขึ้นในภูมิภาค “สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” จึงได้จัดตั้งขึ้นโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของประเทศสมาชิกก่อตั้ง 5 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซียฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และสิงคโปร์ ได้ร่วมลงนามใน “ปฏิญญากรุงเทพฯ” (Bangkok Declaration) หรือที่เรียกว่าปฏิญญาอาเซียน (ASEAN Declaration) ที่พระราชวังสราญรมย์ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างกันในภูมิภาคข้างไว้ซึ่งสันติภาพ เสถียรภาพและความมั่นคงทางการเมือง สร้างสรรค์ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม การกีดกันคืออยู่ดี บนพื้นฐานของความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกันของประเทศสมาชิก

กระทรวงการต่างประเทศ (2552: 6) ได้ให้รายละเอียดในการเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนว่า หลังจากที 5 ประเทศได้ลงนามปฏิญญากรุงเทพฯ ได้มีสมาชิกเพิ่มเติมได้แก่บรูไนดารุสซาลาม 13 เข้าเป็นสมาชิกเมื่อวันที่ 7 มกราคม 2527 เวียดนามเข้าเป็นสมาชิกเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2538 ลาว พม่าเข้าเป็นสมาชิกเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2540 และกัมพูชาเข้าเป็นสมาชิกเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2542 ตามลำดับทำให้อาเซียนมีสมาชิกรวม 10 ประเทศนอกจากนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2553) ได้กล่าวโดยสรุปได้ว่าอาเซียนเป็นภูมิภาคที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วและเป็นตัวอย่างของการรวมตัวของกลุ่มประเทศที่มีพลังต่อรองในเวทีการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างประเทศความก้าวหน้าของอาเซียนมีปัจจัยสำคัญจากความไว้ใจกันระหว่างประเทศสมาชิกอันก่อให้เกิดบรรยากาศที่สร้างสรรค์และเอื้อต่อความร่วมมือระหว่างกันทำให้สถานการณ์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้เปลี่ยนผ่านจากสภาวะแห่งความตึงเครียดและการเผชิญหน้าในยุคสงครามเย็นมาสู่ความมีเสถียรภาพความมั่นคงและความร่วมมืออย่างใกล้ชิดในปัจจุบัน

กระทรวงการต่างประเทศ(2552: 23-24) ได้กล่าวถึง ความร่วมมือของอาเซียนในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ จำนวน 3 ด้าน คือ

1) ความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคง โดยอาเซียนได้มุ่งเน้นความร่วมมือเพื่อธำรงรักษาสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาคตลอดมา โดยได้มีการจัดทำและผลักดันให้ทุกประเทศในภูมิภาคให้ความสำคัญและยึดมั่น ในสนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง

เถียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation หรือ TAC) ปี 2519 (ค.ศ. 1976) มุ่งเน้นการสร้างสันติภาพและความมั่นคง ความเจริญรุ่งเรืองเรื่องด้านเศรษฐกิจและความร่วมมือระหว่างกัน นอกจากนี้อาเซียนได้ร่วมลงนามในเอกสารด้านการเมือง เมื่อปี 2514 (ค.ศ. 1971) และในปี 2537 (ค.ศ. 1994) ได้จัดการประชุม ASEAN Regional Forum (ARF) ที่กรุงเทพฯ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศผู้เข้าร่วมอันจะนำไปสู่การทูตเชิงป้องกันและการแก้ไขความขัดแย้งในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

2) ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจโลกได้เปลี่ยนแปลงไป ภายหลังจากเจรจาเปิดเสรีการค้ารอบอุรุกวัย และการแบ่งตลาดโลกออกเป็นกลุ่มภูมิภาคประเทศสมาชิกเดิม 6 ประเทศได้ตกลงจะเร่งลดภาษีสินค้าในกรอบ AFTA ให้เร็วขึ้น โดยมีการกำหนดลดภาษีสินค้าให้มีอัตราอยู่ที่ร้อยละ 0 - 5 ภายในปี 2545 (ค.ศ. 2002) และอาเซียนได้ตั้งเป้าที่จะลดภาษีสินค้าทั้งหมดลงมาอยู่ที่อัตราร้อยละ 0 ภายในปี 2553 (ค.ศ. 2010) สำหรับสมาชิกเดิมและปี 2558 (ค.ศ. 2015) สำหรับสมาชิกใหม่ ต่อมาอาเซียนได้ขยายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจเพิ่มเติมจาก AFTA โดยได้ขยายความร่วมมือไปสู่การค้าบริการและการเชื่อมโยงทางด้านอุตสาหกรรม เช่น การจัดตั้งเขตการลงทุนอาเซียน (ASEAN Investment Area-AIA) นอกจากนี้ยังได้ขยายขอบเขตความตกลง AIA ให้ครอบคลุมความร่วมมือด้านการค้าบริการ โดยมีการเปิดเสรีการค้าบริการใน 7 สาขา (การขนส่งทางทะเล การขนส่งทางอากาศ การเงินการคลัง วิชาชีพธุรกิจ การก่อสร้าง การคมนาคมและการท่องเที่ยว) โดยมีเป้าหมายให้การเปิดเสรีครอบคลุมทุกสาขาบริการภายในปี 2563 (ค.ศ. 2020)

3) ความร่วมมือเฉพาะด้าน คือ ความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ที่มีใช้ด้านการเมืองและเศรษฐกิจ มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของประชากรในภูมิภาคให้มีมาตรฐานการดำรงชีวิตที่ดี ส่งเสริมและรักษาเอกลักษณ์ประเพณีและวัฒนธรรม ตลอดจนส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนในภูมิภาค โดยเฉพาะ “ปฏิญญากรุงเทพ ฯ” (Bangkok Declaration) ได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมากกับการพัฒนา ความร่วมมือเฉพาะด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการยกระดับความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การคุ้มครองและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การพัฒนาที่ยั่งยืนและความร่วมมือทางด้านวัฒนธรรมและสันติภาพของอาเซียน ซึ่งช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนชาวอาเซียน ตลอดจนปลูกจิตสำนึกในความเป็นอาเซียน (ASEAN Awareness)

ความหมายกฎบัตรอาเซียน

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ(2552: 13) ได้ให้ความหมายของกฎบัตรอาเซียนว่า “กฎบัตรอาเซียน” คือธรรมนูญหรือกฎหมายสูงสุดของอาเซียนเป็นความตกลงระหว่างประเทศ สมาชิกอาเซียนที่กำหนดกรอบโครงสร้างองค์กร เป้าหมาย หลักการและกลไกที่สำคัญต่าง ๆ ภายในอาเซียนโดยมีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ ดังนี้ คือ

- 1) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของอาเซียนในการดำเนินการตามเป้าหมายต่าง ๆ โดยเฉพาะความพยายามที่จะรวมตัวกันเป็น “ประชาคม” ภายใน พ.ศ. 2558
- 2) เพื่อสร้างกลไกส่งเสริมให้รัฐสมาชิกปฏิบัติตามความตกลงต่าง ๆ ของอาเซียน
- 3) เพื่อให้อาเซียนเป็นองค์กรที่ใกล้ชิดและสร้างประโยชน์ต่อประชาชนอย่างแท้จริงมากขึ้น โดยการบังคับใช้กฎบัตรดังกล่าวจะทำให้อาเซียนเป็นองค์กรที่มีกิจการดำเนินงานอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

สาระสำคัญกฎบัตรอาเซียน

โครงสร้างของกฎบัตรอาเซียน ประกอบด้วยอารัมภบทและข้อบังคับ 13 บท 55 ข้อ ซึ่งจะขอกล่าวถึงความเป็นมาของอาเซียนเหตุผลในการจัดทำกฎบัตรการสร้างประชาคมอาเซียนซึ่งประกอบด้วยสามเสาหลัก คือ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประชาคมความมั่นคงอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน โดยเป้าหมายสำคัญในการรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียนก็คือการมีประชาชนเป็นศูนย์กลางดังนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2553 : 33-37)

บทที่ 1 เป้าหมายและหลักการ (Purposes and Principles) ในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสมาชิก โดยสิ่งที่เป็นเป้าหมายประกอบด้วย การส่งเสริมสันติภาพ เสถียรภาพ ความสามารถในการแข่งขันของภูมิภาค ความกินดีอยู่ดีของประชาชน ความมั่นคงของมนุษย์ การส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม การลดช่องว่าง ในการพัฒนาการส่งเสริมประชาธิปไตย การเคารพสิทธิมนุษยชน การพัฒนาอย่างยั่งยืน สิ่งแวดล้อม การศึกษา ยาเสพติดและการสร้างอัตลักษณ์อาเซียน ขณะที่หลักการได้เน้นย้ำเรื่องอานาจอธิปไตย การไม่แทรกแซงกิจการภายใน หลักนิติธรรม และธรรมาภิบาล และการเคารพความแตกต่าง

บทที่ 2 สถานะบุคคล (Legal Personality) กำหนดให้อาเซียนมีสถานะเป็นนิติบุคคล

บทที่ 3 สมาชิกภาพ (Membership) กำหนดกฎเกณฑ์และกระบวนการในการรับสมาชิกใหม่ เช่น ต้องเป็นประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และได้รับการรับรองจากประเทศ

สมาชิกอาเซียน รวมถึงต้องยินยอมที่จะผูกพันตามกฎบัตรและสามารถปฏิบัติตามพันธกรณีของประเทศสมาชิกทั้งยังกำหนดสิทธิและหน้าที่ของประเทศสมาชิกในกรอบกว้างเช่น ประเทศสมาชิกจะมีสิทธิและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎบัตรและความตกลงต่าง ๆ ของอาเซียนรวมถึงหน้าที่ในการออกกฎหมายภายในเพื่อรองรับพันธกรณี

บทที่ 4 องค์กรของอาเซียน (Organ) กำหนดองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ในอาเซียน ซึ่งประกอบด้วย 1) ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน (ASEAN Summit) เป็นองค์กรสูงสุดใน การกำหนดนโยบายและตัดสินใจในเรื่องสำคัญ รวมถึงในกรณีที่มีการละเมิดพันธกรณีตามกฎบัตร อย่างร้ายแรง 2) คณะมนตรีประสานงานอาเซียน (ASEAN Coordinating Council) เป็นองค์กรซึ่ง จัดตั้งขึ้นใหม่ซึ่งผู้ที่อยู่ในองค์ประกอบคือรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนทำหน้าที่เตรียมการประชุม สำหรับผู้นำ และประสานงานระหว่างเสาหลักของอาเซียนทั้งสามเสาหลักเพื่อบูรณาการการ ดำเนินงานของอาเซียน 3) คณะมนตรีประชาคมอาเซียน (ASEAN Community Councils) ประกอบด้วยผู้แทนที่ประเทศสมาชิกแต่งตั้งเพื่อประสานงานและติดตามการทำงานตามนโยบาย ของผู้นำภายใต้ความรับผิดชอบ รวมถึงเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยมีการเสนอรายงานและ ข้อเสนอแนะต่อผู้นำ 4) องค์กรรัฐมนตรีเฉพาะสาขา (ASEAN Sectoral Ministerial Bodies) ทำ หน้าที่นำข้อตกลงและมติของผู้นำไปปฏิบัติสร้างความร่วมมือเพื่อสนับสนุนการสร้างประชาคม อาเซียนรวมถึงคอยให้ข้อเสนอแนะต่อคณะมนตรีประชาคมอาเซียน 5) สำนักเลขาธิการอาเซียน (ASEAN Secretariat) อยู่ภายใต้การบริหารของเลขาธิการอาเซียน ซึ่งจะมียุทธศาสตร์เพิ่มขึ้นจากเดิม คือ นอกจากจะเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารของอาเซียนแล้วยังมีบทบาทในการติดตามการปฏิบัติตามคำ ตัดสินของกลไกระงับข้อพิพาทและรายงานตรงต่อผู้นำรวมถึงสนับสนุนการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง อาเซียนกับภาคประชาสังคม 6) คณะผู้แทนถาวรประจำอาเซียน (Committee of Permanent Representatives (PR) to ASEAN) ประเทศสมาชิกจะแต่งตั้งผู้แทนระดับเอกอัครราชทูตขึ้นไปเพื่อ ไปประจำการที่กรุงจาการ์ซึ่งเป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของอาเซียนโดยจะทำหน้าที่เป็นผู้แทนของ ประเทศสมาชิกพร้อมกับผู้แทนของอาเซียน 7) สำนักงานเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติ (ASEAN National Secretariat) ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศจะตั้งสำนักงานเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติขึ้น เพื่อเป็นศูนย์รวมในการประสานงานและสนับสนุนภารกิจของอาเซียนในประเทศ 8) กลไกสิทธิ มนุษยชนของอาเซียน (ASEAN Human Rights Body - AHRB) รัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนได้ มอบหมายให้คณะทำงานระดับสูงเรื่องการขกร่างกฎบัตรอาเซียนไปยกร่างที่โออาร์ (TOR) ของ องค์กรดังกล่าวโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในภูมิภาคซึ่งไม่ใช่ เพียงแต่การให้คำปรึกษาแต่ยังรวมถึงการติดตามและประเมินสถานะสิทธิมนุษยชนในภูมิภาค ส่งเสริมการศึกษาและความตื่นตัวของหน่วยงานภาครัฐรวมถึงประชาชน และ 9) มูลนิธิอาเซียน

(ASEAN Foundation) ร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างประชาชน

บทที่ 5 องค์กรที่มีความสัมพันธ์กับอาเซียน (Entities Associated with ASEAN) ให้อาเซียนมีปฏิสัมพันธ์กับองค์กรที่สนับสนุนหลักการและวัตถุประสงค์ของอาเซียนซึ่งแบ่งเป็น 5 ประเภทตามรายชื่อในภาคผนวก

บทที่ 6 เอกสิทธิ์และความคุ้มกันทางการทูต (Immunities and Privileges) หลักเกณฑ์ในการให้เอกสิทธิ์และความคุ้มกันทางการทูตแก่บุคลากรต่าง ๆ ของประเทศสมาชิก

บทที่ 7 กระบวนการตัดสินใจ (Decision Making) หลักการทั่วไป คือ นั้นตามมติแต่สามารถตัดสินใจโดยวิธีอื่นด้วย ได้แก่ 1) ในกรณีที่ไม่มีฉันทมติให้ผู้นำตกลงกันว่าจะใช้วิธีการใดในการตัดสินใจ 2) ในกรณีที่มีข้อตกลงอื่น ๆ ของอาเซียนอนุญาตให้ใช้วิธีการอื่นตัดสินใจได้โดยให้ใช้เสียง 2 ใน 3 และ 3) ในกรณีที่มีการละเมิดพันธกรณีตามกฎหมายอย่างร้ายแรงผู้นำมีอำนาจตัดสินใจเพื่อกำหนดมาตรการดำเนินการ ทั้งนี้ระบุให้มีความยืดหยุ่นในการผูกพันตามข้อตกลงทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ในกรณีที่ประเทศใดยังไม่พร้อมก็อาจไม่เข้าร่วมด้วยได้

บทที่ 8 การระงับข้อพิพาท (Settlement of Disputes) กำหนดกรอบการดำเนินงานเกี่ยวกับกลไกในการระงับข้อพิพาทต่าง ๆ โดยประเด็นหลักๆ เช่น ให้ทุกเสาหลักมีกลไกในการระงับข้อพิพาทหากไม่สามารถหาข้อยุติอาจยกเรื่องให้ผู้นำตัดสินเลขาธิการอาเซียนจะติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติตามคำแนะนำและคำตัดสินพร้อมกับทำรายงานเสนอผู้นำรวมถึงไม่ตัดสิทธิในการใช้รูปแบบการระงับข้อพิพาทตามกฎหมายประชาชาติหรือกฎหมายระหว่างประเทศอื่น

บทที่ 9 งบประมาณและการเงิน (Budget and Finance) ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการงบประมาณที่เป็นไปตามมาตรฐานสากลและสามารถตรวจสอบได้

บทที่ 10 การบริหารงานและกระบวนการ (Administration and Procedure) ประธานองค์กรต่าง ๆ ของอาเซียนมาจากประเทศเดียวกันตามการหมุนเวียนเพื่อให้การทำงานเป็นเอกภาพและเพิ่มบทบาทของประธานอาเซียน

บทที่ 11 อัตลักษณ์และสัญลักษณ์ของอาเซียน (Identity and Symbols) กำหนดให้อาเซียนส่งเสริมความรู้สึกเป็นเจ้าของอาเซียนในหมู่ประชาชนรวมถึงคำขวัญ (One Vision, One Identity, One Community) ชงและตราอาเซียนนอกจากนี้ยังกำหนดให้วันที่ 8 สิงหาคมของทุกปีเป็นวันอาเซียน

บทที่ 12 ความสัมพันธ์ภายนอก (External Relations) เน้นการเป็นศูนย์กลางของอาเซียนในโครงสร้างความสัมพันธ์ระดับภูมิภาค โดยอาเซียนจะเป็นผู้ผลักดันหลักในการรวมกลุ่มระดับภูมิภาคที่อาเซียนริเริ่มขึ้นและให้ประเทศสมาชิกพยายามหาทำที่ร่วมกันในเวทีระหว่างประเทศ

บทที่ 13 บทบัญญัติทั่วไปและบทบัญญัติสุดท้าย (General and Final Provisions) เป็นพันธกรณีของสมาชิกในการปฏิบัติตามพันธกรณีภายใต้กฎบัตรและความตกลงของอาเซียน ทั้งนี้กฎบัตรจะมีผลบังคับใช้เมื่อทุกประเทศให้สัตยาบันและสามารถแก้ไขทบทวนกฎบัตรได้หลังจากที่มีผลบังคับใช้ 5 ปี

สามเสาหลักอาเซียน

เดือนธันวาคม พ.ศ. 2540 ผู้นำอาเซียนได้รับรองเอกสาร “วิสัยทัศน์อาเซียน 2020” เพื่อกำหนดเป้าหมายว่าภายในปี ค.ศ. 2020 (2563) อาเซียนจะมีลักษณะดังนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 18 - 20)

- 1) วงสมานฉันท์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (A Concert of Southeast Asian Nations)
- 2) หุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาอย่างมีพลวัต (A Partnership in Dynamic Development)
- 3) มุ่งปฏิสัมพันธ์กับประเทศภายนอก (An Outward – Looking ASEAN)
- 4) ชุมชนแห่งสังคมที่เอื้ออาทร (A Community of Caring Societies)

และในการประชุมผู้นำอาเซียนครั้งที่ 9 ระหว่างวันที่ 7 – 8 ตุลาคม พ.ศ. 2546 ที่บาหลีผู้นำอาเซียนได้ตอบสนองต่อการบรรลุวิสัยทัศน์อาเซียนเพิ่มเติมโดยได้ลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน (Declaration of ASEAN Concord หรือ Bali Concord II) เห็นชอบให้มีการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ภายในปี พ.ศ.2563 (ค.ศ. 2020) และประชาคมอาเซียนประกอบด้วยสามเสาหลัก ดังนี้

1) ประชาคมความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community-ASC) มีวัตถุประสงค์ที่จะทำให้ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อยู่อย่างสันติสุขแก้ไขปัญหาภายในภูมิภาคโดยสันติวิธีและยึดมั่นในหลักความมั่นคงรอบด้านเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวประชาคมความมั่นคงอาเซียนจะดำเนินการ ดังนี้

2) ใช้เอกสารทางการเมืองและกลไกของอาเซียนที่มีอยู่แล้ว เพิ่มศักยภาพในการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทภายในภูมิภาครวมทั้งการต่อต้านการก่อการร้ายการลักลอบค้ายาเสพติดการค้ามนุษย์อาชญากรรมข้ามชาติอื่น ๆ และการจัดอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

3) ริเริ่มกลไกใหม่ ๆ ในการเสริมสร้างความมั่นคง และกำหนดรูปแบบใหม่

สำหรับความร่วมมือในด้านนี้ซึ่งรวมถึงการกำหนดมาตรฐานการป้องกันการเกิดข้อพิพาทการแก้ไขข้อพิพาทและการส่งเสริมสันติภาพภายหลังจากการเกิดข้อพิพาท

4) ส่งเสริมความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเลซึ่งอาเซียนยังไม่มีความร่วมมือด้านนี้ทั้งนี้ความร่วมมือดังกล่าวข้างต้น จะไม่กระทบต่อนโยบายต่างประเทศ และความร่วมมือทางทหารของประเทศสมาชิกกับประเทศนอกภูมิภาค

2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community - AEC) กำหนดวัตถุประสงค์ตามวิสัยทัศน์อาเซียน 2020 ที่จะให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่น ๆ ได้ โดยดำเนินการ ดังนี้

1) มุ่งให้เกิดการหมุนเวียนอย่างเสรีของสินค้า การบริการ การลงทุน เงินทุน การพัฒนาทางเศรษฐกิจและการลดปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางสังคมภายในปี ค.ศ. 2020

2) มุ่งที่จะจัดตั้งให้อาเซียนเป็นตลาดเดียวและเป็นฐานการผลิตโดยจะริเริ่มกลไกและมาตรการใหม่ ๆ ในการปฏิบัติตามข้อริเริ่มทางเศรษฐกิจที่มีอยู่

3) ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกใหม่ของอาเซียน (กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม หรือ CLMV) เพื่อลดช่องว่างของระดับการพัฒนาและช่วยให้ประเทศเหล่านี้เข้าร่วมในกระบวนการรวมตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียน

4) ส่งเสริมความร่วมมือในนโยบายการเงินและเศรษฐกิจมหภาค ตลาดการเงิน และตลาดเงินทุน การประกันภัยและภาษีอากร การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม การพัฒนาความร่วมมือด้านกฎหมาย การพัฒนาความร่วมมือ ด้านการเกษตร พลังงาน การท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการยกระดับการศึกษาและการพัฒนาฝีมือ

ในการนี้ผู้นำอาเซียนได้เห็นชอบให้เร่งรัดการรวมกลุ่มสินค้าและบริการสำคัญ จำนวน 11 สาขาให้เป็นสาขานำร่อง ได้แก่ สินค้าเกษตร สินค้าประมง ผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์ยาง สิ่งทอ ยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศ (e - ASEAN) การบริการด้านสุขภาพท่องเที่ยว และการขนส่งทางอากาศ (การบิน) ซึ่งอาเซียนได้ดำเนินการ ดังนี้ คือ

1) รับผิดชอบในการจัดทำ Roadmap ในแต่ละสาขา ได้แก่ ประเทศไทยรับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวและการขนส่งทางอากาศ (การบิน) ประเทศพม่า รับผิดชอบด้านสินค้าการเกษตรและสินค้า การประมง ประเทศอินโดนีเซียรับผิดชอบด้านยานยนต์และผลิตภัณฑ์ไม้ ประเทศมาเลเซีย รับผิดชอบด้านยางพาราและสิ่งทอ ประเทศฟิลิปปินส์รับผิดชอบด้านอิเล็กทรอนิกส์ และประเทศสิงคโปร์ รับผิดชอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการบริการด้านสุขภาพ

2) จัดทำกรอบความตกลงว่าด้วย 1) กำหนดให้ประเทศสมาชิกการรวมกลุ่มสินค้าและบริการ 11 สาขาดังกล่าว คือ Framework Agreement for the Integration of the Priority Sectors และพิธีสารสำหรับแต่ละสาขา คือ ASEAN Sectoral Integration Protocol อีก 11 ฉบับ เพื่อกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับมาตรการร่วมที่จะใช้ในการรวมกลุ่มสินค้าและบริการสำคัญทุกสาขาโดยมีมาตรการสำคัญ คือ การเปิดเสรีการค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุน การอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน การส่งเสริมการค้าและการลงทุนและความร่วมมือในด้านอื่น ๆ

3) กำหนดให้ปี พ.ศ. 2010 เป็น Deadline สำหรับการรวมตัวของสินค้าและบริการ 11 สาขาดังกล่าวโดยให้มีการผ่อนปรนสำหรับประเทศกัมพูชา ลาว พม่าและเวียดนาม (CLMV)

ประชาคมสังคมวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community-ASCC) มีจุดมุ่งหมาย ที่จะทำให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อยู่ร่วมกันในสังคมที่เอื้ออาทร ประชากรมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีได้รับการพัฒนาในทุกด้าน และมีความมั่นคงทางสังคม (Social Security) โดยเน้นการส่งเสริมความร่วมมือในด้านต่าง ๆ อาทิเช่น

1) การพัฒนาสังคม โดยการยกระดับความเป็นอยู่ของผู้ด้อยโอกาสและผู้ที่ยากจนในถิ่นทุรกันดาร และส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม

2) การพัฒนาการฝึกอบรม การศึกษาระดับพื้นฐานและการศึกษาในระดับที่สูงกว่า การศึกษาพื้นฐาน การพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การสร้างงานและการคุ้มครองทางสังคม

3) การส่งเสริมความร่วมมือในด้านสาธารณสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ เช่น โรคเอดส์และโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง

4) การจัดการปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม

5) การส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเขียน นักคิดและศิลปินในภูมิภาค

แผนปฏิบัติการของประชาคมสังคม – วัฒนธรรมอาเซียน เน้นการดำเนินการ 4 ประเด็นหลัก ดังนี้ คือ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 22)

1) สร้างประชาคมแห่งสังคมที่เอื้ออาทร โดยเน้นการแก้ไขปัญหาความยากจน เสริมสร้างความเสมอภาคและการพัฒนามนุษย์ เช่น การพัฒนาสตรีเด็กและเยาวชน การส่งเสริมสวัสดิการสังคม การพัฒนาชนบทและขจัดความยากจน การพัฒนาการศึกษาและสาธารณสุข และการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security) ในด้านต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงการปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติและการป้องกันและจัดการภัยพิบัติ

2) แก้ไขปัญหาอันเนื่องมาจากการรวมตัวทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันกับประเทศอื่นได้ และมีระบบการป้องกันทางสังคมที่เหมาะสมโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาและส่งเสริมแรงงานและเสริมสร้างความร่วมมือในด้านอื่น ที่เกี่ยวข้อง เช่น สวัสดิการสังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสาธารณสุข (เช่น โรคระบาด โรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ)

3) ส่งเสริมสิ่งแวดล้อมให้มีความยั่งยืนและมุ่งเน้นการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องโดยมีกลไกสำหรับจัดการและดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมตลอดจนการป้องกันและจำกัดภัยพิบัติด้านสิ่งแวดล้อม

4) เสริมสร้างรากฐานที่จะนำไปสู่ประชาคมอาเซียนในปี ค.ศ. 2020 ซึ่งจะเป็นภูมิภาคที่ประชาชนตระหนักถึงอัตลักษณ์ (Identity) ร่วมกันของภูมิภาคท่ามกลางความหลากหลายทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ด้วยการส่งเสริมความเข้าใจระหว่างประชาชนและวงการต่าง ๆ การเรียนรู้ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของกันและกันและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของกันและกัน

2.1.2 การประชุมสุดยอดอาเซียน

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 17) ได้สรุปสาระสำคัญของการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 14 ไว้ด้วยกัน 3 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนโดยผู้นำอาเซียนได้ร่วมลงนามในปฏิญญาชะอำ-หัวหิน ว่าด้วยแผนงานสำหรับประชาคมอาเซียน (ปี พ.ศ. 2552 - 2558) รวมทั้งได้รับรองแผนงานสำหรับการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนและแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนเพื่อกำหนดทิศทางและการวางรากฐานสำหรับการจัดตั้งประชาคมอาเซียน

2) ด้านการแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อภูมิภาค ได้แก่ 1) การเสริมสร้างเสถียรภาพทางการเงินในอาเซียนรวมถึงการรับมือวิกฤตการณ์ทางการเงินและเศรษฐกิจโลกโดยขยายความร่วมมือภายใต้กรอบซีอาร์เอ็มเซียงใหม่ให้เป็นความร่วมมือในระดับพหุภาคีและเพิ่มวงเงินจาก 80,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐเป็น 120,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ 2) การเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานในอาเซียน 3) การเสริมสร้างความร่วมมือว่าด้วยการป้องกันภัยพิบัติในอาเซียนภายใต้กรอบการประชุมรัฐภาคีของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพ

ภูมิภาค (UN Framework Convention on Climate Change - UNFCCC) สมัยที่ 5 ที่กรุงโคเปนเฮเกน

3) ด้านผลประโยชน์ที่ไทยได้รับ ได้แก่ 1) พื้นฟูความเชื่อมั่นที่ประเทศในภูมิภาคและประชาคมระหว่างประเทศมีต่อประเทศไทย 2) ไทยสามารถผลักดันการแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อประชาชนทั้งในเรื่องการรองรับผลกระทบจากวิกฤตการณ์ทางการเงินและเศรษฐกิจโลกความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานและการจัดการภัยพิบัติต่างๆภายหลังการมีผลใช้บังคับของกฎบัตรอาเซียนที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาของประชาชนอย่างแท้จริงตามหัวข้อหลักของการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 14 ว่า “กฎบัตรอาเซียนเพื่อประชาชนอาเซียน” 3) ไทยได้รับประโยชน์อย่างมากในการฟื้นฟูการท่องเที่ยวทั้งในพื้นที่อำเภอชะอำและอำเภอหัวหินรวมทั้งการฟื้นฟูภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยในภาพรวม

ปฏิญญาอาเซียน ชะอำ-หัวหิน

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2553 : 41) กล่าวถึง การประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 14 ที่อำเภอชะอำ เมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2552 ว่า ได้มีการรับรองปฏิญญาชะอำ – หัวหิน ว่าด้วยแผนงานสำหรับการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (พ.ศ. 2552 – 2558) ซึ่งผนวกแผนงานสำหรับการจัดตั้งประชาคมอาเซียนทั้งสามเสาหลักด้วยกัน โดยมีคณะทำงานอาเซียนรับผิดชอบการดำเนินความร่วมมือในแต่ละด้าน และได้ตั้งเป้าหมายสำหรับการเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 โดยมุ่งหวังให้เป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางเป็นสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปันประชาชนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีมีการพัฒนาในทุกด้าน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้สูงขึ้น ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนรวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์อาเซียน (ASEAN Identity) เพื่อรองรับการเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน นอกจากนี้อาเซียนยังได้จัดทำแผนการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint) ซึ่งประกอบด้วยความร่วมมือ 6 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม ความยุติธรรมและสิทธิ ส่งเสริมความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม การสร้างอัตลักษณ์อาเซียนและการลดช่องว่างทางการพัฒนา

ปฏิญญาชะอำ – หัวหินด้านการศึกษา

ที่ประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 15 ซึ่งจัดขึ้น ณ ชะอำ – หัวหิน ประเทศไทย เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2552 ได้ให้การรับรองปฏิญญาชะอำ – หัวหิน ว่าด้วยการเสริมสร้าง ความร่วมมือด้านการศึกษา เพื่อบรรลุประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน โดยเน้นย้ำถึงบทบาทที่สำคัญของการศึกษาในการสร้างประชาคมอาเซียนภายในปี 2558 โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ(2553 :42 - 44)

1) บทบาทของภาคการศึกษาในเสาการเมืองและความมั่นคงโดยอาเซียนจะสนับสนุนการสร้างความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับกฎบัตรอาเซียนให้มากขึ้น โดยผ่านหลักสูตรอาเซียนในโรงเรียน เผยแพร่กฎบัตรอาเซียนที่แปลเป็นภาษาต่าง ๆ ของชาติในอาเซียนและหลักสูตรของโรงเรียนที่เน้นหลักการแห่งประชาธิปไตย การเคารพในสิทธิมนุษยชนและค่านิยมในแนวทางสันติภาพให้มากขึ้น ฝึกอบรมครูให้มีความเข้าใจและความตระหนักรู้ในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อในภูมิภาคจัดทำโครงการแลกเปลี่ยนและจัดตั้งศูนย์ข้อมูลพื้นฐานออนไลน์เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีและความเชื่อในภูมิภาค จัดให้มีการประชุมผู้บริหาร โรงเรียนอย่างสม่ำเสมอเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นในภูมิภาคอาเซียนที่หลากหลาย การสร้างศักยภาพและเครือข่ายของโรงเรียนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asia School Principals' Forum: SEA-SPF)

2) บทบาทของภาคการศึกษาในเสาเศรษฐกิจอาเซียนจะพัฒนากรอบทักษะด้านอาชีพภายในประเทศสมาชิก โดยสนับสนุนให้นักเรียน นักศึกษามีทักษะด้านอาชีพให้มากขึ้น พัฒนาข้อมูลเกี่ยวกับอุปสรรคด้านการศึกษาของประเทศสมาชิกอาเซียนรวมทั้งสนับสนุนให้มีความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือในภูมิภาคควบคู่กับปรับปรุงมาตรฐานด้านการศึกษาและวิชาชีพ นอกจากนี้อาเซียนจะพัฒนามาตรฐานด้านอาชีพบนพื้นฐานของความสามารถในภูมิภาคและสนับสนุนให้มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลกและตอบสนองต่อความต้องการในภาคอุตสาหกรรมโดยมีการประสานความร่วมมือในกรอบการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านแรงงาน

3) บทบาทของภาคการศึกษาในเสาสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนจะดำเนินการ ดังนี้

- 1) พัฒนาเนื้อหาสาระร่วมในเรื่องอาเซียนสำหรับ โรงเรียนเพื่อใช้อ้างอิงสำหรับการฝึกอบรมและการสอนของครูอาจารย์
- 2) เสนอให้มีหลักสูตรปริญญาด้านศิลปวัฒนธรรมอาเซียนในมหาวิทยาลัย
- 3) เสนอให้มีภาษาประจำชาติอาเซียน เป็นวิชาเลือกในโรงเรียน

4) สนับสนุนโครงการยกระดับการตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนให้แก่เยาวชนและสนับสนุนโครงการอื่น ๆ เช่น การทัศนศึกษาในโรงเรียนประเทศสมาชิกอาเซียน โครงการแลกเปลี่ยนนักเรียน นักศึกษาอาเซียน การประชุมเยาวชนอาเซียนด้านวัฒนธรรม การประชุมสุดยอดเยาวชนนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยอาเซียน การประชุมเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนและการประกวดสุนทรพจน์ระดับเยาวชน

5) สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนทุกคนในประเทศสมาชิกอาเซียน

6) จัดให้มีการประชุมวิจัยทางการศึกษาอาเซียน เพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางการวิจัยและการพัฒนาในภูมิภาคให้เป็นเวทีสำหรับนักวิจัยจากประเทศสมาชิกเพื่อแลกเปลี่ยนมุมมองในประเด็นและเรื่องที่เกี่ยวข้องของภูมิภาค

7) สนับสนุนความเข้าใจและการตระหนักรู้ในเรื่องสิ่งแวดล้อมของภูมิภาคอาเซียน โดยบูรณาการในหลักสูตรโรงเรียน และการมอบรางวัลโรงเรียนสีเขียวอาเซียน

8) จัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การร้องเพลงชาติอาเซียน การจัดแข่งขันตอบปัญหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของประเทศสมาชิกในการเฉลิมฉลองวันอาเซียน (วันที่ 8 สิงหาคม)

นอกจากนี้อาเซียนได้เห็นชอบที่จะเสนอให้รัฐสมาชิกอาเซียนแบ่งปันทรัพยากรและพิจารณาการจัดตั้งกองทุนพัฒนาการศึกษาของภูมิภาคและมอบหมายให้องค์การระดับรัฐมนตรีของอาเซียนที่เกี่ยวข้องและเลขาธิการอาเซียนปฏิบัติตามปฏิญญานี้ โดยการให้แนวทางและสนับสนุนแผน 5 ปี ของอาเซียนว่าด้วยเรื่องการศึกษา รวมทั้งให้มีการรายงานความก้าวหน้าผ่านคณะรัฐมนตรีประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนเพื่อรายงานความคืบหน้าของการดำเนินการ

ความร่วมมือของประชาคมอาเซียนด้านการศึกษา

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 10 - 11) กล่าวถึง ความร่วมมือของอาเซียนด้านการศึกษาว่าได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ทศวรรษแรกของการก่อตั้งอาเซียนเมื่อมีการจัดการประชุมด้านการศึกษาครั้งแรกในช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2518 ความร่วมมือดังกล่าวมีพัฒนาการเป็นลำดับอย่างช้า ๆ ทั้งในเชิงกลไกการบริหารจัดการและในเชิงสาระความร่วมมือ ต่อมาเมื่ออาเซียนมีการปรับตัวในเชิงโครงสร้างเพื่อให้ความร่วมมือในด้านต่างๆของอาเซียนเข้มแข็งขึ้นมีการจัดตั้ง ASEAN Committee on Education (ASCOE) เป็นกลไกการบริหารความร่วมมือของอาเซียนด้านการศึกษาตั้งแต่ พ.ศ. 2532 ต่อมาใน พ.ศ. 2549 ได้มีการจัดการประชุมรัฐมนตรีศึกษาอาเซียนครั้งแรกคู่ขนานกับการประชุมสภานีเมค ระหว่างวันที่ 21 - 23 มีนาคม พ.ศ. 2549 ที่ประเทศสิงคโปร์

และมีการประชุมต่อเนื่องทุกปีจนถึง พ.ศ. 2552 ซึ่งในการขับเคลื่อนความร่วมมือด้านการศึกษาในกรอบอาเซียน ได้กำหนดเป้าหมายในการดำเนินการเพื่อก้าวสู่ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนด้วยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อสร้างแรงงานที่มีประสิทธิภาพในการแข่งขันภายใต้ความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดทางด้านการศึกษาระหว่างประเทศในภูมิภาค โดยเฉพาะความร่วมมือด้านการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างศักยภาพด้านเทคโนโลยีและทรัพยากรมนุษย์อาเซียน

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 12) ได้กล่าวถึง การขับเคลื่อนการศึกษาในประเทศไทยว่าได้มีการจัดการและการให้บริการการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมือง เป็นแนวคิดหลักของการปฏิรูปการศึกษา และยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันของประเทศไทยการให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาพื้นฐานระยะยาวของประเทศการให้ความสำคัญต่อคุณภาพการศึกษาของประเทศโดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนในวิชาสำคัญเช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนไทยและความสามารถในการแข่งขันของประเทศกระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดบทบาทการดำเนินงานด้านต่างประเทศเชิงรุกโดยเน้นการกระชับความสัมพันธ์และการขยายความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศในภูมิภาคเอเชียภายใต้กรอบความร่วมมือด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะกรอบความร่วมมือด้านการศึกษาความร่วมมือดังกล่าวเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับแนวปฏิรูปการศึกษาของประเทศสมาชิกอาเซียนซึ่งประกอบด้วยการปรับปรุงในเชิงปริมาณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายโอกาสทางการศึกษา การยกระดับคุณภาพการศึกษา การนำโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวกและเทคโนโลยีการสื่อสารเข้ามารองรับการขยายโอกาสและการยกระดับคุณภาพการศึกษา ตลอดจนการบริหารจัดการทางการศึกษาในเชิงคุณภาพและการจัดทำแผนการศึกษา

การจัดการศึกษาในภูมิภาคอาเซียน ได้มีความร่วมมือดำเนินการเร่งด่วนตามแผนงานประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนโดยกำหนดให้ประชากรอาเซียนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงภายในปี ค.ศ. 2015 ทั้งนี้เพื่อจัดการไม่รู้หนังสือในภูมิภาค การจัดการศึกษาภาคบังคับให้แก่ประชาชนทุกเพศอย่างเท่าเทียมกัน โดยปราศจากความเหลื่อมล้ำทางสังคม เชื้อชาติ ภูมิภาคและความบกพร่องทางร่างกายซึ่งกำหนดให้บรรลุเป้าหมายร้อยละ 70 ภายในปี ค.ศ. 2011 และที่ประชุมรัฐมนตรีศึกษาอาเซียนได้กำหนดให้มีการดำเนินโครงการเร่งด่วน 10 โครงการ คือ

- 1) โครงการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

2) การจัดระบบติดตามนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนกลางคันและประชากรกลุ่มที่ยังไม่ได้รับการศึกษา

3) การส่งเสริมการศึกษาสำหรับสตรีและเด็กหญิง

4) การสร้างกลไกการศึกษาสำหรับกลุ่มผู้ยังไม่เข้าถึงการศึกษา

5) การจัดการศึกษาก่อนปฐมวัย

6) การเสริมสร้างการสอนแบบผสมผสานหลายระดับ

7) การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสำหรับการรู้หนังสือและการดำเนินชีวิตของชนบทในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

8) การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่ไร้ที่อยู่และไม่มีสัญชาติ

9) การจัดการศึกษาการดูแล และการให้บริการคำปรึกษาสำหรับเด็กที่ได้รับผลกระทบจากการติดเชื้อ HIV และเอดส์

10) การจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในสถานการณ์ภัยพิบัติธรรมชาติและสภาวะการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ

2.1.3 การจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

ความสำคัญของการศึกษาในการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียน

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2552: 9-10) กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาในการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนให้ปรากฏเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนซึ่งในปฏิญญาว่าด้วยแผนงานสำหรับประชาคมอาเซียน (ปฏิญญาว่าด้วยแผนงานสำหรับประชาคมอาเซียนในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 14 ที่จังหวัดเพชรบุรี ประเทศไทย) ได้เน้นย้ำความสำคัญของการศึกษาซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการนำอาเซียนบรรลุวิสัยทัศน์อาเซียน 2020 และกำหนดให้อาเซียนมีวิสัยทัศน์ผู้ภายนอกมีสันติสุข เชื่อมโยงเข้าด้วยกันในการเป็นหุ้นส่วนของประชาชาติ และการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืน รวมทั้งมีการพัฒนาที่มีพลวัตและการรวมตัวทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดในสังคมที่เอื้ออาทรที่ระลึกถึงสายสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์รับรู้มรดกทางวัฒนธรรมที่มีร่วมกันและเชื่อมโยงในอัตลักษณ์ของภูมิภาคพัฒนามนุษย์ โดยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงโอกาสของการพัฒนาต่าง ๆ ได้ อาทิ เช่น การศึกษา การเรียนรู้ตลอดชีวิต การฝึกอบรม นวัตกรรม การส่งเสริม การป้องกันคุณภาพการทำงานและการประกอบการรวมถึงการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ การวิจัย การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภายใต้อาเซียนสำคัญ ได้แก่ ความร่วมมือทางด้านวิชาการและการพัฒนาซึ่งจะช่วย

สนับสนุนกระบวนการรวมตัวของอาเซียน เสริมสร้างขีดความสามารถและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อลดช่องว่างการพัฒนา

ต่อมาอาเซียนได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (พ.ศ. 2552 - 2558) โดยให้ความสำคัญต่อการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนซึ่งมีเป้าหมายที่จะทำให้เกิดประชาคมอาเซียนที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางและมีสังคม ที่รับผิดชอบเพื่อก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและความเป็นเอกภาพในหมู่ประชาชาติและประชาชนอาเซียน โดยเสริมสร้างอัตลักษณ์ร่วมกันและทำให้เกิดเป็นสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปันซึ่งจะทำให้คุณภาพชีวิตความเป็นอยู่และสวัสดิการของประชาชนดีขึ้น สามารถตอบสนองต่อความต้องการของภูมิภาคในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยการส่งเสริมความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนพร้อมทั้งจัดให้ประชาชนเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาอย่างเที่ยงธรรมในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ส่งเสริมและลงทุน ในด้านการศึกษาการเรียนรู้ตลอดชีวิต การฝึกอบรมและการเสริมสร้างขีดความสามารถส่งเสริมนวัตกรรมและการประกอบการ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเชิงประยุกต์ในการดำเนินกิจกรรมด้านสังคมและเศรษฐกิจ แผนงานดังกล่าวได้ให้ความสำคัญต่อการบูรณาการด้านการศึกษาให้เป็นวาระของอาเซียนด้านการพัฒนาการสร้างความรู้โดยเข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึง ส่งเสริมการเลี้ยงดูพัฒนาเด็กปฐมวัย การปลูกฝังเรื่องของอาเซียนในกลุ่มเยาวชนผ่านทางการศึกษาและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างอัตลักษณ์อาเซียน

การขับเคลื่อนการศึกษาในอาเซียนเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในปี 2558

สาระสำคัญของการขับเคลื่อนการศึกษาในอาเซียนเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในปี 2558 สรุปได้ ดังนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ(2553: 46 - 47)

1) การรายงานผลการดำเนินงานด้านการศึกษาของประเทศไทยโดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ การดำเนินงานภายใต้กรอบรัฐมนตรีอาเซียน การเสริมสร้างความตระหนักเกี่ยวกับอาเซียน โครงการ Spirit of ASEAN การจัดทำยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยเพื่อรองรับการเปิดเสรีด้านการศึกษา โครงการพัฒนากฎหมายเพื่อรองรับการเปิดเสรีทางการศึกษา โครงการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการศึกษาในกรอบอาเซียนของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น

การเตรียมความพร้อมด้านผู้เรียนกับการพัฒนาคุณภาพสู่ประชาคมอาเซียน

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ(2553: 50) กล่าวว่า เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2552 กระทรวงศึกษาธิการได้เป็นเจ้าภาพจัดการสัมมนาวิชาการและประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “ปฏิญญาการศึกษา : รากฐานประชาคมอาเซียน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายผลการจัดการศึกษาระดับชาติในทั้งสามเสาหลักของอาเซียน ประกอบด้วย เสาหลักด้านการเมืองและความมั่นคง เสาหลักด้านเศรษฐกิจ และเสาหลักด้านสังคมและวัฒนธรรมตามเป้าหมายของปฏิญญาชะอำ – หัวหิน ว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษาเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายประชาคมอาเซียนที่ เอื้ออาทรและแบ่งปันซึ่งผู้นำอาเซียนได้ให้การรับรองปฏิญญาดังกล่าว เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2552 สรุปแนวคิดดังนี้

1) การจัดการศึกษาเพื่อสร้างสมรรถนะของประชาคม ได้แก่ การส่งเสริมทักษะด้านการสื่อสาร (ภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้าน) การส่งเสริมด้านทักษะกระบวนการคิด ทักษะชีวิต การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ การรู้จักแบ่งปัน การมีจิตอาสา การรู้จักประนีประนอมและการส่งเสริมหลักการประชาธิปไตย การสร้างมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาอาเซียนด้วยการส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้าน การสอนนักเรียนให้รู้จักวิถีคิดรู้จักการแก้ปัญหาและการนำสู่การปฏิบัติ การเรียนรู้ศาสนาที่หลากหลาย

2) การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน คือ การสร้างจิตสำนึกของพลเมืองอาเซียนด้วยการจัดการศึกษา แก่กลุ่มคนทุกระดับอย่างเท่าเทียมไม่แบ่งแยกชนชั้น

3) การจัดแหล่งการเรียนรู้ร่วมกัน โดยการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาเพื่อนบ้าน การจัดค่ายวิชาการ การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และทรัพยากรร่วมกัน และ

4) การจัดการศึกษาด้านสังคมและวัฒนธรรมโดยการบูรณาการหลักสูตร องค์ความรู้ การดำเนินกิจกรรมของอาเซียนและการส่งเสริมการติดต่อสื่อสารของประชาคมอาเซียน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2553: 15 - 16) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาสมรรถนะที่สำคัญสำหรับนักเรียนในการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนไว้ดังนี้

1) Personal Spirit คือ ความเป็นผู้มีจิตวิญญาณแห่งมิตรไมตรี สันติภาพและความสงบสุข จิตสำนึกแห่งคนดีเรียนรู้และพัฒนาตนเองเพื่อทำความดีทำคุณประโยชน์แก่ผู้อื่นเสมอ

2) Problem solving คือ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่จำเป็นและมีแผนในการศึกษาวิเคราะห์แก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ

3) Team Work คือ ความสามารถในการทำงานเป็นคณะบุคคล การมีที่ปรึกษาจะทำให้เกิดพลังในการปฏิบัติงานและการดำรงชีวิตที่มีประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยง ลดความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้นได้

4) Communication คือ ความสามารถในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน เนื่องจากเราต้องเรียนรู้และเข้าใจซึ่งกันและกันทั้งด้านกว้างและด้านลึก โดยเฉพาะด้านศิลปวัฒนธรรมที่หลากหลาย โดยใช้ภาษาอังกฤษและภาษาที่สอง

5) Thinking คือ ความฉลาดในการคิดมีพื้นฐานมาจากการรักการอ่าน การศึกษาหาความรู้ อยู่เสมอการสั่งสมความรู้และวิทยาการทำให้เกิดไหวพริบมีปัญญาเป็นคนที่ฉลาดในการคิด

การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทย

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์และมาตรฐานการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทยสรุปได้ดังนี้

นโยบาย ยุทธศาสตร์และมาตรฐานการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทยในช่วงระยะเวลาที่ประเทศไทยดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนรัฐบาลได้กำหนดเป้าหมายหลักที่จะผลักดันไว้ 3 ประการ ดังนี้ คือ

1) การตระหนักถึงภาระผูกพันภายใต้กฎบัตรอาเซียน (Realizing the Commitments Under the ASEAN Charter)

2) การส่งเสริมให้อาเซียนเป็นองค์กรที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Revitalizing ASEAN as a People – Centered Community)

3) การส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการรักษาความปลอดภัยสำหรับประชาชนทุกคนในภูมิภาค (Reinforcing Human Development and Security for All Peoples of the Region) เพื่อให้การทำให้กรอบความร่วมมือต่าง ๆ ของอาเซียนเกิดประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุด โดยมียุทธศาสตร์ที่ประเทศไทยใช้เพื่อบรรลุเป้าหมายข้างต้น คือ 1) การสร้างความตระหนักรู้ของประชาชนเกี่ยวกับอาเซียน 2) การส่งเสริมความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทประเทศไทยในฐานะประธานอาเซียน 3) การเสริมสร้างให้ประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศรวมตัวกันเป็น “ประชาคมอาเซียน” ทั้งในด้านการเมืองและความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ภายใน พ.ศ. 2558 4) การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาของอาเซียน โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของประชาชน โดยตรง

กระทรวงศึกษาธิการได้เตรียมกรอบความคิดในแผนการศึกษาของชาติโดยเน้นการสร้างคนไทยให้เป็นพลเมืองอาเซียนมีความสามารถในการแข่งขันกับประชาคมอาเซียนซึ่งแผนการศึกษาชาติจะเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาในด้านพัฒนาคุณภาพการศึกษา การขยายโอกาสทางการศึกษา การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายขับเคลื่อนด้านการศึกษา เพื่อรองรับการเปิดเสรีร่วมกับกลุ่มประชาคมอาเซียน ดังนี้

- 1) เผยแพร่ความรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อสร้างความตระหนักให้กับประชาชน
- 2) การพัฒนาศักยภาพของนักเรียนและประชาชนให้มีทักษะอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เช่น การใช้ภาษาอังกฤษ การใช้ภาษาเพื่อนบ้าน
- 3) การพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษาและครูในอาเซียน และยอมรับในคุณสมบัติร่วมกัน ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการศึกษา (Education Hub)
- 4) การเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- 5) การพัฒนาเยาวชนเพื่อเป็นทรัพยากรในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

นอกจากนี้แล้วกระทรวงศึกษาธิการยังได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพเพื่อขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนไว้ดังนี้

- 1) คุณภาพการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยกลุ่มเป้าหมายสำคัญ คือ ประชาชนที่อยู่ในวัยทำงาน ประมาณ 35 ล้านคน เพื่อให้ประชาชนสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียนศึกษาโดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยให้สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ทุกตำบลนำข้อมูลไปบูรณาการการเรียนรู้ให้กับประชาชน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การอยู่ร่วมกันและทำให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 2) คุณภาพผู้เรียน
- 3) คุณภาพสถานศึกษาซึ่งจะมีโรงเรียนมาตรฐานสากลที่จะสนองต่อการเตรียมความพร้อมโดยมีเป้าหมายหลัก 500 โรงเรียน
- 4) คุณภาพเทคโนโลยีการศึกษาซึ่งได้ประกาศในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2553
- 5) คุณภาพการขยายโอกาสแบบมีส่วนร่วม คือ การเรียนฟรี 15 ปี ภายใต้งบประมาณ 80,000 ล้านบาทให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการขับเคลื่อนการมีส่วนร่วม
- 6) คุณภาพครูซึ่งมิใช่แต่เฉพาะครูที่จะต้องสามารถใช้เทคโนโลยีได้เท่านั้นแต่ครูจะต้องเปลี่ยนกรอบความคิดในกระบวนการเรียนการสอนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในทศวรรษต่อไปโดยเฉพาะให้ทันต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2553) ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไทยสู่ประชาคมอาเซียน พ.ศ. 2558 โดยส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ ทั้งนี้ การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยเริ่มต้นและเป็นกลไกที่สำคัญเพื่อรองรับและขับเคลื่อนทั้ง สามเสาหลักของประชาคมอาเซียนทั้งความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจรวมทั้งสังคมและวัฒนธรรม มีการเตรียมความพร้อมของโรงเรียนซึ่งเป็นหน่วยขับเคลื่อนโดยการวางแผนหรือจัดทำ Road Map ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างชัดเจน ได้แก่

1) การกำหนดโรงเรียนคุณภาพ 3 ระดับ ประกอบด้วย ระดับที่ 1 โรงเรียนมาตรฐานสากล 500 โรงเรียน ระดับที่ 2 โรงเรียนดีประจำอำเภอ 2,500 โรงเรียน และระดับที่ 3 โรงเรียนดีประจำตำบล 7,000 โรงเรียน โดยโรงเรียนทั้ง 3 ระดับ มีจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนมุ่งเน้นการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

2) โครงการ Spirit of ASEAN ประกอบด้วย โรงเรียน Sister School 30 โรงเรียน และโรงเรียน Buffer School 24 โรงเรียนซึ่งเป็นโครงการที่ให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษและความสำคัญกับภาษาประเทศเพื่อนบ้านของโรงเรียนที่มีเขตแดนเชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียน (ร่างรายงานการพิจารณาศึกษาเรื่องทิศทางการศึกษาไทยสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พ.ศ. 2558)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดจุดเน้นการดำเนินงานในปี พ.ศ. 2554 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมนักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษาสู่การเป็นประชาคมอาเซียนและจากผลการวิจัยอาเซียน พบว่าประเทศไทยมีความตระหนักเรื่องอาเซียนในลำดับท้าย ๆ ดังนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องสร้างความตระหนักในการรวมกลุ่มประชาคมอาเซียน และจะต้องพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้สามารถแข่งขันในเวทีอาเซียนได้ด้วยการพัฒนาภาษาต่างประเทศ คือ ภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียนอีก 1 ภาษา เพื่อให้เด็กมีจิตสำนึกความเป็นอาเซียนมิโดยการพัฒนาโรงเรียน 2 ลักษณะ คือ

1) การพัฒนาโรงเรียนทั่วไป ให้มีการเรียนรู้อาเซียนโดยบูรณาการในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและตั้งศูนย์อาเซียนศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้อาเซียนในพื้นที่

2) การพัฒนาโรงเรียนต้นแบบ เรียกว่า โครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน: Spirit of ASEAN เพื่อพัฒนาเยาวชนไทยให้มีสมรรถนะที่สำคัญสำหรับการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน สามารถติดต่อสื่อสารและอยู่ร่วมกันได้บนพื้นฐานของความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกัน เพื่อ

เสริมสร้างความมั่นคงในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมของภูมิภาคอาเซียน โดยคัดเลือกโรงเรียนในสังกัดเข้าร่วมโครงการ 54 โรงเรียนแบ่งเป็น

1) โรงเรียน Sister School เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และมีศูนย์อาเซียนศึกษานำการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีและภาษาต่างประเทศรวมทั้งพหุวัฒนธรรม

2) โรงเรียน Buffer School เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และมีศูนย์อาเซียนศึกษานำการเรียนการสอนภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีชายแดนติดที่ตั้งของโรงเรียน 1 ภาษา และเทคโนโลยีรวมทั้งพหุวัฒนธรรม

นอกจากนี้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนทั้งสามเสาหลักในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยในเสาของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนต้องสร้างความเข้าใจและความตระหนักให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนต่อจากนั้นจะกระจายไปยังผู้ประกอบการและประชาชนซึ่งต้องมีการประสานกับกระทรวงต่างประเทศเกี่ยวกับเนื้อหาของกฎบัตรอาเซียน สิทธิมนุษยชนและเรื่องอื่น ๆ ที่นักเรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจ ส่วนเสาประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต้องสร้างความเข้าใจในเรื่องของการเคลื่อนย้ายเสรีทั้งทางการค้าและการลงทุน ดังนั้นจึงต้องมีการเตรียมความพร้อมให้นักเรียน นักศึกษา มีความเป็นสากลทันต่อการเปลี่ยนแปลงในระดับนานาชาติส่วนเสาหลักประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน การศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงโดยการปรับหลักสูตรให้มีความครอบคลุมการพัฒนาครู – อาจารย์ให้มีความพร้อม และส่งเสริมทักษะที่จำเป็นของอาเซียน เช่น ภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศต่าง ๆ

ในส่วนของปัญหาและข้อจำกัดของการจัดการศึกษาไทยสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พ.ศ. 2558 สรุปได้ ดังนี้

- 1) ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมยังไม่รับรู้และเข้าใจถึงการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเท่าที่ควร
- 2) หลักสูตรการศึกษาของไทยทุกระดับยังไม่รองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- 3) การศึกษาในวิชาประวัติศาสตร์ควรให้มีเนื้อหาที่ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ไม่แสดงการดูถูกเหยียดหยามเพื่อนบ้านผ่านบทเรียน
- 4) การสื่อสารของคนไทยมีปัญหาเรื่องภาษา โดยเฉพาะภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาที่ต้องขับเคลื่อนทั้งในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก
- 5) การผลักดันความเป็นสากลของอาเซียนอาจมีข้อที่ต้องพึงระวังเนื่องจากประเทศในกลุ่มอาเซียนมีความหลากหลาย เช่น มีประเทศมุสลิมที่ใหญ่ที่สุดในโลก

6) การเคลื่อนย้ายแรงงานนั้นจะให้เคลื่อนย้ายเฉพาะแรงงานที่มีฝีมือเท่านั้นและจะต้องมีการป้องกันตนเองในส่วนที่ประเทศไทยยังไม่มีความพร้อม เช่น เรื่องการแพทย์

7) เรื่องฐานการผลิตและการตลาดเดียวกันของประชาคมอาเซียนซึ่งจะเป็นการเคลื่อนย้ายเสรีด้านบริการแรงงานฝีมือจะทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับความพร้อมของเอกชนไทยที่ยังมีความรู้ด้านนี้น้อยมาก

8) ภาษาของคนส่วนใหญ่ในอาเซียนเป็นภาษามลายูและภาษา MABIM ซึ่งเป็นภาษาที่รวมกันของภาษาอินโดนีเซียและมาเลเซียซึ่งเป็นเรื่องที่คนไทยจะต้องเรียนรู้

9) ทักษะความรู้ของคนไทยยังไม่มีการเรียนรู้เรื่องการเมือง การปกครอง สังคมและวัฒนธรรมของประเทศในประชาคมอาเซียน

10) การตั้งศูนย์อาเซียนศึกษาในปัจจุบันบุคลากรที่ดำเนินงานเป็นลูกจ้างประจำศูนย์อาเซียนศึกษาและสัญญาการจ้างเป็นรายปีซึ่งขาดความแน่นอนและยั่งยืน

11) ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจเป็นเรื่องแรกที่ต้องดำเนินการเพราะเป็นความอยู่รอดของประเทศ

12) ควรเรียนรู้ภาษาของประเทศเพื่อนบ้านให้มากขึ้น

13) คนไทยมีการจ้างแรงงานด้านอาชีวศึกษาที่มีค่าแรงค่อนข้างต่ำ

โครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สาระที่นำเสนอในตอนนี้ออกเป็น 5 หัวข้อ ได้แก่ 1) หลักการเหตุผลและความเป็นมาของโครงการ 2) วัตถุประสงค์ของโครงการ 3) ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ 4) เป้าหมายของโครงการ และ 5) การดำเนินงาน รายละเอียดแต่ละหัวข้อนำเสนอตามลำดับ ดังนี้ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2553: 3-10)

1) หลักการ เหตุผลและความเป็นมาของโครงการ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทการดำเนินงานด้านต่างประเทศเชิงรุกโดยเน้นการกระชับความสัมพันธ์และการขยายความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน และในภูมิภาคเอเชียภายใต้กรอบความร่วมมือด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะกรอบความร่วมมือด้านการศึกษา เนื่องจากการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนความเจริญรุ่งเรืองของประเทศไทยและภูมิภาค ในกรอบความร่วมมือด้านการศึกษาอาเซียนความร่วมมือดังกล่าวเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของประเทศสมาชิกอาเซียนซึ่งประกอบด้วย การปรับปรุงในเชิงปริมาณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายโอกาสทางการศึกษาการยกระดับคุณภาพการศึกษา การนำโครงสร้างพื้นฐานสิ่ง

อำนวยความสะดวกและเทคโนโลยีการสื่อสารเข้ามารองรับตลอดจนการบริหารจัดการทางการศึกษาในเชิงคุณภาพและจัดทำแผนการศึกษาต่อมาในที่ประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 15 ได้ให้การรับรองปฏิญญาชะอำ – หัวหิน ว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษา เพื่อบรรลุประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมภายในปี 2558

2) วัตถุประสงค์ของโครงการ

โครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน : Spirit of ASEAN ตามโครงการพัฒนาประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาค (Education Hub) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน ดังนี้

- 2.1) เพื่อให้โรงเรียนที่เป็นศูนย์อาเซียนศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความพร้อมสำหรับนักเรียน ครู และประชาชน
- 2.2) เพื่อให้ครูและนักเรียนในโรงเรียนที่เป็นศูนย์อาเซียนศึกษาและโรงเรียนเครือข่ายมีความรู้ ความเข้าใจความตระหนักและเจตคติที่ดีเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
- 2.3) เพื่อให้ครูและนักเรียนในโรงเรียนที่เป็นศูนย์อาเซียนศึกษาและโรงเรียนเครือข่ายสามารถใช้ภาษาต่างประเทศ และเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศในการสื่อสารกับประเทศ ในประชาคมอาเซียน

3) ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

โครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน : Spirit of ASEAN ได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ ดังนี้

- 3.1) โรงเรียนที่เป็นศูนย์อาเซียนศึกษาทุกศูนย์มีความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนได้อย่างมีคุณภาพ
- 3.2) ร้อยละ 80 ของครูและนักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักและเจตคติที่ดีเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
- 3.3) ร้อยละ 50 ของครูและนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอาเซียนศึกษามีความรู้ความเข้าใจ สามารถใช้ภาษาอาเซียนและเทคโนโลยี การสื่อสารสารสนเทศในการสื่อสารกับประเทศในประชาคมอาเซียนได้

4) เป้าหมายของโครงการ มีดังนี้

4.1) เป้าหมายเชิงปริมาณ คือ มีจำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย

4.1.1) โรงเรียนในโครงการ Spirit of ASEAN จำนวน 54 โรงเรียน จำแนกเป็นโรงเรียน Sister School จำนวน 30 โรงเรียน ใน 16 เขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียน Buffer School จำนวน 24 โรงเรียนใน 14 เขตพื้นที่การศึกษา

4.1.2) โรงเรียนในโครงการ Education Hub จำนวน 14 โรงเรียน ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่อยู่ในเขตพื้นที่ที่มีชาวต่างประเทศเข้ามาปฏิบัติงานในประเทศไทยและสถานศึกษาที่มีที่ตั้งติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน

4.1.3) โรงเรียนในโครงการ ASEAN Focus เป็นโรงเรียนนำร่องระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา จำนวน 14 โรงเรียนในทุกภูมิภาค ดำเนินการการพัฒนาการเรียนรู้อาเซียนบูรณาการในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยพัฒนาหน่วยการเรียนรู้อาเซียนศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนและตั้งศูนย์อาเซียนศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้อาเซียนในพื้นที่ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องอาเซียนของโรงเรียนในพื้นที่และชุมชน

4.2) เป้าหมายเชิงคุณภาพ คือ ศูนย์อาเซียนศึกษามีความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและมีศักยภาพในการจัดกิจกรรมสร้างความตระหนัก และพัฒนาเยาวชนไทยให้มีสมรรถนะที่สำคัญสำหรับการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียนรวมถึงชุมชนที่รายรอบโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนได้อย่างมีคุณภาพ

5) การดำเนินงาน

5.1) การดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการ

5.1.1) โรงเรียนโครงการ Spirit of ASEAN โรงเรียนในโครงการ Spirit of ASEAN ประกอบด้วย Sister School หมายถึง โรงเรียนที่จัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และมีศูนย์อาเซียนศึกษานำเรียนการสอนภาษาอังกฤษเทคโนโลยีและภาษาอาเซียนอีก 1 ภาษา (ภาษาประเทศในอาเซียน 9 ประเทศ คือ เวียดนาม ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ บรูไน ลาว พม่า กัมพูชาและมาเลเซีย) และ Buffer School หมายถึง โรงเรียนที่จัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและมีศูนย์อาเซียนศึกษานำเรียนการสอนภาษาอาเซียน 1 ภาษา (ภาษาประเทศที่มีชายแดนติดที่ตั้งของโรงเรียน เช่น ลาว พม่า กัมพูชาและมาเลเซีย) และเทคโนโลยี ซึ่ง Sister School และ Buffer School มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

(1) จัดตั้งศูนย์อาเซียนศึกษาเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมสร้างความตระหนักรู้ให้บริการและพัฒนาการเรียนรู้อาเซียนศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานประจำศูนย์อาเซียนศึกษาจัดห้องเฉพาะสำหรับเป็นศูนย์อาเซียนศึกษา จัดทำป้าย จัดหาและพัฒนาสื่อหนังสือเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และให้บริการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ชุดสื่อต้นแบบที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการจัดการศึกษาจัดทำให้โรงเรียนที่เป็นศูนย์อาเซียนศึกษาเพื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมให้ความรู้และสร้างความตระหนักความเข้มแข็งประชาคมอาเซียน

(2) จัดจ้างเหมาบริการการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามโครงการพัฒนา คู่ประชาคมอาเซียนศูนย์อาเซียนศึกษา ปฏิบัติหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของศูนย์อาเซียนศึกษา โรงเรียนSister School มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบเข้ม เน้นภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี เน้นภาษาอาเซียน (ภาษาประเทศที่มีชายแดนติดตั้งของโรงเรียน เช่น ลาว พม่า กัมพูชาและมาเลเซีย) โรงเรียน Buffer School พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบเข้ม เน้นภาษาอาเซียน (ภาษาประเทศที่มีชายแดนติดตั้งของโรงเรียน เช่น ลาว พม่า กัมพูชาและมาเลเซีย) เน้นภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อาเซียนศึกษา สื่อการเรียนรู้ ตามโครงการพัฒนาคู่ประชาคมอาเซียน นานาชาติไปใช้ และพัฒนาครูด้านภาษาอังกฤษ และภาษาของประเทศสมาชิกเพิ่มอีก 1 ภาษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พร้อมสรุปผล การดำเนินงาน รายงานผลการดำเนินงานและให้คำปรึกษาในการบริหารจัดการโครงการ กระตุ้นส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน

(3) จัดจ้างเหมาบริการงานประจำศูนย์อาเซียนศึกษา โดยการจัดกิจกรรมสร้างความตระหนักรู้ตามโครงการพัฒนาคู่ประชาคมอาเซียนปฏิบัติหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์อาเซียนศึกษา โรงเรียนละ 1 คน เป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์อาเซียนปฏิบัติหน้าที่ในเวลาราชการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของศูนย์ เผยแพร่บริการสื่อการเรียนรู้และข้อมูลแก่ครู นักเรียน ใน โรงเรียนที่ตั้งศูนย์ และโรงเรียนเครือข่ายรวมทั้งประชาชนในพื้นที่ที่นักเรียนใน โรงเรียนที่ตั้งศูนย์และโรงเรียนเครือข่ายรวมทั้งประชาชนในพื้นที่ จัดกิจกรรมค่ายวิชาการประชาคมอาเซียนประกวดโครงงานปีการศึกษาละ 1 ครั้ง

(4) จัดจ้างเหมาบริการทำการสอนภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียนตามโครงการพัฒนาคู่ประชาคมอาเซียน ศูนย์อาเซียนศึกษาในปฏิบัติหน้าที่เป็นครูสอนภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียนปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนร่วมกิจกรรมกับบุคลากร ครูในโรงเรียน

(5) แต่งตั้งครูในสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่เป็นครูผู้รับผิดชอบศูนย์อาเซียนศึกษาเป็นพี่เลี้ยงประสานงานและกำกับดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ และครูสอนภาษาอาเซียน

(6) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายในโรงเรียน โดยการนำไปสอนสอดแทรก หรือบูรณาการในรายวิชาพื้นฐาน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาษาต่างประเทศ การงานอาชีพและเทคโนโลยีจัดทำเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจัดกิจกรรมเสริมและจัดบรรยายภาคที่เอื้อต่อการเรียนรู้ประชาคมอาเซียนแนวการจัดการเรียนรู้จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้จัดการเรียนรู้ที่บูรณาการ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดกิจกรรม

การเรียนรู้ที่มีการยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนกิจกรรมได้ตามความเหมาะสม เน้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการสื่อสาร กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการสร้างความตระหนักรู้ ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย การวัดและประเมินตามสภาพจริง จัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน โดยใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาของประเทศของสมาชิกอาเซียนเป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้

(7) บริการสื่อการเรียนรู้ภายในโรงเรียนและโรงเรียนเครือข่ายอาเซียนศึกษา

(8) บริการจัดการเรียนรู้เคลื่อนที่ให้กับ โรงเรียนเครือข่ายอาเซียนศึกษา

(9) จัดกิจกรรมค่ายวิชาการเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนที่เน้นเรื่องอัตลักษณ์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอาเซียน ประกวด โครงการงานความรู้ ความตระหนักรู้ในอาเซียนสำหรับนักเรียนครูและผู้บริหาร

(10) ประสานความสัมพันธ์กับประเทศสมาชิกอาเซียน 9 ประเทศ ประเทศใดประเทศหนึ่งที่โรงเรียนเลือกเรียนภาษาอาเซียนเพิ่มเติม

(11) สรุปและรายงานผลการดำเนินงาน โครงการของศูนย์อาเซียนศึกษา ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.1.2) โรงเรียนในโครงการ Education Hub โรงเรียนในโครงการ Education Hub มีจำนวน 14 โรงเรียน ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่อยู่ในเขตพื้นที่ที่มีชาวต่างประเทศเข้ามาปฏิบัติงานในประเทศไทย และสถานศึกษาที่มีที่ตั้งติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านจัดการศึกษาโดยพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรและการเรียน การสอนให้มีมาตรฐานในระดับสากลเพื่อรองรับผู้เรียนที่เป็นชาวไทย และชาวต่างประเทศวิเคราะห์บริบทและความต้องการของแต่ละพื้นที่ และสถานศึกษาและจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับรูปแบบเพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ผู้เรียนเป็นพลโลกที่ดีและมีคุณภาพ และเพื่อพัฒนาสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษาสู่การเป็นศูนย์กลางในภูมิภาคประกอบด้วย

รูปแบบที่ 1 สถานศึกษาใช้หลักสูตรจากต่างประเทศและหลักสูตรที่มีการบูรณาการสาระและวิธีสอนจากประเทศต่าง ๆ ผู้เรียนสามารถเทียบโอนหน่วยการเรียนรู้เพื่อศึกษาต่อได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ จำนวน 8 โรงเรียน

รูปแบบที่ 2 สถานศึกษาใช้หลักสูตรพหุภาษาโดยใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการเพิ่มเติมอาเซียนศึกษา ไอที ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาของประชาคมอาเซียนและภาษาประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้ตามบริบทและความต้องการ จำนวน 4 โรงเรียน

รูปแบบที่ 3 สถานศึกษาใช้หลักสูตรการสอนที่เน้นวิชาวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์

สองภาษาโดยใช้หลักสูตรวิทย์ – คณิต เสริมความเข้มแข็งด้านวิชาการ ด้านอาเซียนศึกษา ไอที และการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษ จำนวน 2 โรงเรียน

5.1.3) โรงเรียนในโครงการ ASEAN Focus โรงเรียนในโครงการ ASEAN Focus เป็นโรงเรียนนำร่องระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา จำนวน 14 โรงเรียน ในทุกภูมิภาคดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้อาเซียนบูรณาการในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยพัฒนาหน่วยการเรียนรู้อาเซียนศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนและตั้งศูนย์อาเซียนศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้อาเซียนในพื้นที่ ซึ่งเป็นการนำร่องในระดับสถานศึกษาระดับประถมศึกษา 7 โรงเรียน และมัธยมศึกษา 7 โรงเรียน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องอาเซียนของโรงเรียนในพื้นที่และชุมชน

5.2) การนิเทศติดตาม

การนิเทศติดตามการดำเนินงานโครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนกำหนดประเด็นการนิเทศติดตาม ดังนี้

5.2.1) ความพร้อมของศูนย์การศึกษาในการเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับนักเรียน ครู ประชาชนและการดำเนินกิจกรรมในการสร้างความตระหนักและการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

5.2.2) ความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักและเจตคติที่ดีในการเป็นประชาคมอาเซียนของนักเรียน ครู ประชาชนรวมถึงชุมชนที่รายรอบโรงเรียน

5.2.3) ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศและภาษาอาเซียน และเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศในการสื่อสารกับประเทศในประชาคมอาเซียนของครูและนักเรียนในโรงเรียนที่เป็นศูนย์อาเซียนศึกษาและโรงเรียนเครือข่าย

5.3) การรายงานผลการดำเนินงาน

เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการปรากฏเชิงประจักษ์ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนดจึงกำหนดให้มีการรายงานผลการดำเนินงานระดับต่าง ๆ ดังนี้

5.3.1) โรงเรียนที่เป็นศูนย์อาเซียนศึกษา จัดทำสรุปรายงานผลการดำเนินงานทุกกิจกรรมส่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามเวลาที่กำหนด

5.3.2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยคณะกรรมการ/คณะทำงานฝ่ายนิเทศติดตาม และประเมินผลจัดทำสรุปรายงานผลการดำเนินงานทุกกิจกรรมในภาพรวม ส่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.3.3) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสรุปรายงาน

ดำเนินงานในภาพรวมทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ รายงานผลต่อกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาสัมพันธ์ต่อสาธารณชน

แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2554) การบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาเด็กไทยให้มีศักยภาพและคุณลักษณะที่จะดำรงชีวิตในประชาคมอาเซียนได้อย่างมีความสุข หน่วยงานด้านการศึกษาทุกระดับ ตลอดจนทุกภาคส่วนในสังคมจะต้องร่วมมือกันคือ

1) แนวทางการบริหารจัดการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม ประเมินผลเพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนบรรลุเป้าหมาย ดังนี้

- 1.1) กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ โครงการ และกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน
- 1.2) แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์
- 1.3) ประชุม/อบรม/ชี้แจง/สร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนแก่ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ ครู และผู้เกี่ยวข้อง
- 1.4) สนับสนุนและจัดสรรงบประมาณให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในการดำเนินงาน
- 1.5) พัฒนาสื่อสำหรับสถานศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 1.6) เสริมสร้างความตระหนัก ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
- 1.7) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การประกวด การแข่งขัน การจัดกิจกรรม การแลกเปลี่ยนนักเรียน เป็นต้น
- 1.8) ส่งเสริมสนับสนุนให้จัดตั้งองค์กรดำเนินงานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เช่น สมาคม/ชมรมครูอาเซียน
- 1.9) กำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา
- 1.10) ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลาย

2) แนวทางการบริหารจัดการของเขตพื้นที่การศึกษา

การบริหารจัดการพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ สถานศึกษาควรมีแนวทางการบริหารจัดการ ดังนี้

- 2.1) แต่งตั้งคณะกรรมการ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง
- 2.2) ประชุมคณะกรรมการ สร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในการดำเนินงานตลอดแนว พร้อมวางแผนกำหนดกิจกรรม และปฏิทินการดำเนินงาน
- 2.3) ส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ เอกสาร เป็นต้น
- 2.4) วางแผนพัฒนาครู ผู้บริหาร บุคลากรในโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้อง
- 2.5) จัดตั้งเครือข่ายในระดับเขตพื้นที่ มีผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด ผู้แทนหอการค้าจังหวัด ผู้แทนฝ่ายความมั่นคง ผู้แทนฝ่ายวัฒนธรรม ผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษา เป็นต้น
- 2.6) กำหนดให้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานการพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนเป็นประจำทุกปีการศึกษา ในช่วงวันอาเซียน (วันที่ 8 สิงหาคมของทุกปี) หรือช่วงเวลาที่เหมาะสม โดยกำหนดให้มีกิจกรรมประกวด แข่งขัน อันแสดงให้เห็นถึงความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
- 2.7) ส่งเสริมสนับสนุนให้จัดตั้งองค์กรดำเนินงานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เช่น สมาคม/ชมรมครูอาเซียน
- 2.8) กำหนดให้มีการวางแผนการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่าง เป็นระบบ และรายงานการดำเนินงาน
- 2.9) ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลาย

3) แนวทางการบริหารจัดการของสถานศึกษา

การบริหารจัดการพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนให้บรรลุเป้าหมาย สถานศึกษาควรมีแนวทางทางการดำเนินงานและ จัดการ ดังนี้

- 3.1) แต่งตั้งคณะกรรมการประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบการพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนและผู้แทนจากหน่วยงานองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน
- 3.2) ประชุมคณะกรรมการ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนัก ในการดำเนินงานตลอดแนว พร้อมวางแผนกำหนดกิจกรรม และปฏิทินการดำเนินงาน

- 3.3) ส่งเสริม สนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงาน เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ เอกสาร เป็นต้น
- 3.4) วางแผนพัฒนาครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้องให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3.5) จัดตั้งเครือข่ายในสถานศึกษา มีผู้เกี่ยวข้อง เช่น นายอำเภอ ผู้แทนฝ่ายวัฒนธรรม ผู้แทนสำนักงานเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น
- 3.6) กำหนดให้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การดำเนินงานพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนเป็นประจำทุกปี โดยกำหนดให้มีกิจกรรมประกวด แข่งขัน อันแสดงให้เห็นถึงความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
- 3.7) กำหนดให้มีการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ
- 3.8) สนับสนุนให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเป็นสมาชิกสมาคม /ชมรมครูอาเซียนทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ
- 3.9) มีการสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน พร้อมประชาสัมพันธ์การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลาย
- 4) แนวทางการส่งเสริมสนับสนุนของหน่วยงาน องค์กร เครือข่ายอื่น ๆ
- 4.1) จัดทำโครงการผู้นำเยาวชนอาเซียนในเชิงวิชาการ สันทนาการ วัฒนธรรม และให้ผู้เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้
- 4.2) บูรณาการขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต เพื่อเสริมสร้างพลังแก่เยาวชนอาเซียน
- 4.3) สร้างความรู้สึกร่วมกันหนึ่งเดียวกันด้วยการจัดตั้งเครือข่ายเยาวชนอาเซียนพัฒนาเครือข่ายผู้นำเยาวชนอาเซียน ให้มีความแข็งแกร่งระดับภูมิภาคในด้านต่างๆ (ประเพณี วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม) ด้วยการให้องค์กรของรัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วม
- 4.4) ใช้ศิลปะ วัฒนธรรม และสื่อเทคโนโลยี เป็นสื่อในการพัฒนาวัฒนธรรมของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียน
- 4.5) ส่งเสริมภาวะผู้นำเพื่อนำไปสู่การเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการศึกษา ทั้งในและนอกโรงเรียน ควบคู่ไปกับการส่งเสริมมิตรภาพและความร่วมมือระหว่างกันในภูมิภาค
- 4.6) ส่งเสริมให้เยาวชนแบ่งปันความคิดและเป้าหมายร่วมกันด้วยการสร้างเครือข่ายและนำเทคโนโลยีมาใช้ เพื่อให้มีความเข้าใจร่วมกันภายใต้การสนับสนุนขององค์กรภาครัฐและเอกชน

4.7) จัดทำโครงการเสี่ยงจากเยาวชนอาเซียนสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ข้อเสนอของเยาวชนอาเซียนเป็นรูปธรรม ได้แก่ โครงการอาสาสมัครสอนหนังสือแก่เยาวชนด้อยโอกาสโดยจัดตั้งเครือข่ายยุวทูตด้านการศึกษาในอาเซียน เพื่อสนับสนุนพลังของเยาวชนในการจัดการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาสให้ได้รับการศึกษาตลอดชีวิต

4.8) จัดตั้งชมรมวัฒนธรรมอาเซียนในสถานศึกษาเพื่อเผยแพร่กิจกรรมและวัฒนธรรมที่หลากหลายของภูมิภาค

4.9) มีเว็บไซต์เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างเยาวชนอาเซียน เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี และเครือข่ายของเยาวชนอาเซียน

5) การนิเทศภายใน ติดตาม การประเมินผลการดำเนินงานการดำเนินการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน จะประสบความสำเร็จ และบรรลุผลได้อย่างเป็นรูปธรรมนอกจากจะใช้การบริหารจัดการ และการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพแล้ว การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลเป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น ทั้งนี้ผู้เกี่ยวข้องของทุกภาคส่วนต้องรวมพลังกันให้การส่งเสริมสนับสนุนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลให้มีการดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยเน้นการนิเทศที่เป็นกัลยาณมิตร ผู้นิเทศเป็นผู้ให้คำปรึกษาและพี่เลี้ยงแก่สถานศึกษาและครูผู้สอนรอบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายกำหนดกรอบ การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลในด้านต่างๆ ดังนี้

5.1) ด้านคุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย

5.1.1) ด้านความรู้

5.1.2) ด้านทักษะ/กระบวนการ

5.1.3) ด้านเจตคติ

5.2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

5.2.1) คุณภาพวิชาการ

5.2.2) คุณภาพครู

5.3) ด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วย

5.3.1) ด้านคุณภาพของผู้บริหารและครู

5.3.2) ด้านการส่งเสริมสนับสนุน

การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ดำเนินการเป็นขั้นตอนและกระบวนการ ดังนี้

1) ประเมินความพร้อมก่อนดำเนินงาน การประเมินความพร้อมก่อนดำเนินงานของสถานศึกษา เป็นการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นสำหรับใช้วางแผนการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และพัฒนาที่เหมาะสม ดังนี้

1.1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ความพร้อมของหลักสูตร ความสามารถของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน นำมาวิเคราะห์จัดทำเป็นฐานข้อมูล

1.2) ร่วมวางแผนการนิเทศ โดยนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้สังเคราะห์ไว้มาวางแผนพัฒนาตามลำดับ ดังนี้

1.2.1) สร้างความตระหนัก

1.2.2) ร่วมกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา

1.2.3) ร่วมประชุมกำหนดรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานของ

สถานศึกษา

1.2.4) ให้ความรู้ คำปรึกษาและข้อเสนอแนะการดำเนินการจัดกิจกรรม

ต่างๆ

1.2.5) ร่วมจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน/รายงาน

1.2.6) รวบรวมข้อมูลที่เป็นจุดพัฒนา/จุดเด่น เพื่อนำไปวางแผนสนับสนุนการพัฒนาต่อไป

2) นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องตั้งแต่สถานศึกษาได้มีการวางแผนพัฒนาบุคลากร การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ดังนี้

2.1) ศึกษาผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

2.2) ให้คำปรึกษา แนะนำตามสถานการณ์ปัญหาของแต่ละสถานศึกษา

2.3) รวบรวมปัญหา และข้อเสนอแนะ เพื่อดำเนินการสนับสนุนให้เกิดการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง

2.4) ประเมินสภาพความสำเร็จของสถานศึกษา สังเคราะห์และสะท้อนผล

2.5) รวบรวมกิจกรรม/ภาพความสำเร็จของสถานศึกษา และถอดความรู้ เพื่อหาตัวแบบที่ดีที่สุด (Best Practice) และเผยแพร่ในวงกว้างต่อไป โดยอาจจัดทำในลักษณะของการจัดการความรู้ (KM) และนำ Best Practice ลงในแผนการจัดการเรียนรู้ (KM)

2.6) นำผลการประเมินไปเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาและผดุงคุณภาพให้มีความยั่งยืนต่อไป

3) การประเมินผลหลังดำเนินงาน การประเมินผลหลังดำเนินงาน เป็นการประเมินเมื่อสิ้นปี การศึกษาเพื่อสรุปรายงานผู้เกี่ยวข้อง และประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานมีรายละเอียดการ ดำเนินการ ดังนี้

- 3.1) จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานในแต่ละระดับ
- 3.2) คัดเลือกตัวแบบที่ดีที่สุด (Best Practice) ในระดับสถานศึกษาและเขตพื้นที่
- 3.3) เผยแพร่ผลงาน โดยจัดนิทรรศการ/ ถอดความรู้/ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ระดับชาติ

- 3.4) ประกาศเกียรติคุณให้รางวัล

4) การพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาทั้งระบบ ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความสำเร็จที่ตัวนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อความสำเร็จที่ยั่งยืนทั้งตัวนักเรียน และสถานศึกษา จำเป็นจะต้องดำเนินงานตามหลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ โดยบูรณาการใน ทุกด้าน ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และงาน บริหารงานทั่วไป โดยให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมคิดร่วมทำ ซึ่งประกอบด้วย

4.1) ด้านการบริหารจัดการ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะผลักดันให้การดำเนินงาน บรรลุตามเป้าหมาย ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและความสำเร็จก็คือ ผู้บริหาร ที่ต้องรับรู้ เข้าใจ และยอมรับงานนี้อย่างจริงจัง ซึ่งมีกระบวนการในการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่สำคัญ ดังนี้

4.1.1) นำเรื่องอาเซียนเข้าเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดเป้าหมาย นโยบาย และวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของสถานศึกษา

4.1.2) สร้างความเข้าใจร่วมกันในเป้าหมาย นโยบาย และวัตถุประสงค์ใน การดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องทั้ง ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและนักเรียน

4.1.3) กำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

4.1.4) กำหนดบทบาทหน้าที่ของฝ่ายต่าง ๆ อย่างชัดเจน

4.1.5) มีการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อาเซียนในสถานศึกษา

4.1.6) สร้างแรงจูงใจแก่บุคลากรในโรงเรียนที่ร่วมดำเนินงานอย่างจริงจัง

4.1.7) มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และ ปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน

4.1.8) จัดสรรงบประมาณ สนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงานอย่าง เพียงพอ

4.1.9) พัฒนาคณาจารย์ในสถานศึกษาโดยเฉพาะครูผู้สอนให้มีความรู้ความ

เข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน

4.1.10) จัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับอาเซียน

4.1.11) มีการสร้างเครือข่ายการดำเนินงานกับผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐและเอกชน

4.1.12) มีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

4.2) ด้านการจัดการเรียนรู้ ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถดำเนินชีวิตด้วยดีในประชาคมอาเซียน ซึ่งต้องดำเนินงานทั้งระบบในสถานศึกษาในทุกๆ ด้านงานวิชาการหรืองานจัดการเรียนรู้ถือเป็นงานหลัก เป็นงานที่จะส่งผลโดยตรงให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ ควรจะต้องมีการวิเคราะห์ความสอดคล้อง ระหว่างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 แผนยุทธศาสตร์อาเซียนของชาติ/กระทรวงศึกษาธิการและเป้าหมายของการเป็นประชาคมอาเซียน เพื่อกำหนดเป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการทุกกิจกรรมทั้งระบบโรงเรียน ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน กิจกรรมทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน นอกจากนี้จะต้องเป็นหลักสูตรที่ยึดผลการเรียนรู้ เน้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และเป็นกิจกรรมที่มีความหมายต่อผู้เรียน/ชุมชน

4.3) ด้านการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา สถานศึกษาจะต้องจัดกิจกรรมทั้งที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนการสอน และที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรง โดยมีแนวทางในการดำเนินงานดังนี้

4.3.1) กำหนดวัตถุประสงค์ของกิจกรรมให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

4.3.2) กำหนดรูปแบบ แนวการดำเนินงานจัดกิจกรรม รวมทั้งงบประมาณ และทรัพยากรสนับสนุน และกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน

4.3.3) สร้างความรู้ความเข้าใจและการยอมรับร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และแผนงาน

4.3.4) ดำเนินกิจกรรมตามแผน

4.3.5) มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์และการประสานงานทั้งภายในสถานศึกษาระหว่างสถานศึกษา และชุมชน

4.3.6) มีการติดตามประเมินการจัดกิจกรรมและนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดกิจกรรม

4.3.7) มีการจัดเก็บข้อมูลและรายงานอย่างเป็นระบบรวมทั้งเผยแพร่

ประชาสัมพันธ์โดยใช้เครือข่ายการสื่อสารในท้องถิ่น

4.4) ด้านการจัดกิจกรรมสัมพันธ์ มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนเรียนรู้ร่วมกับชุมชน และให้ชุมชนรวมทั้งหน่วยงานภายนอกเป็นแหล่งเรียนรู้ เช่น

4.4.1) สถานศึกษาจัดกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนัก ในการอยู่ร่วมกันเป็นประชาคมอาเซียน

4.4.2) ส่งเสริมให้บุคคลภูมิปัญญาในท้องถิ่นร่วมให้การเรียนรู้เกี่ยวกับ ขนบธรรมเนียมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างความตระหนักในบทบาทของการเป็น แหล่งเรียนรู้และต้นแบบวิถีชีวิตอันดีงามของไทยที่จะสืบทอดแก่เด็กไทย

4.4.3) ประสานความร่วมมือกับชุมชนในการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งการ เรียนรู้ให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นและส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน

4.4.4) สถานศึกษาและชุมชนรวมทั้งเครือข่ายการพัฒนา มีการจัดกิจกรรม ร่วมกันอย่างหลากหลายรวมทั้งการให้ความรู้แก่นักเรียนและประชาชนในท้องถิ่น

การจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนระดับมัธยมศึกษา

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2554) ได้ดำเนินงานโครงการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ สู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ โครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน : Spirit of ASEAN โดยคัดเลือก โรงเรียนเข้าร่วมโครงการเพื่อพัฒนาให้มีความพร้อมและศักยภาพในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับ ประชาคมอาเซียน เป็นศูนย์การเรียนรู้อาเซียนจำนวน 68 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียน 3 รูปแบบ คือ 1) โรงเรียน Sister School จำนวน 30 โรงเรียน 2) โรงเรียน Buffer School จำนวน 24 โรงเรียน 3) ASEAN Focus School จำนวน 14 โรงเรียน ทั้งนี้ มีโรงเรียนที่เป็นเครือข่ายมากกว่า 500 โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ดังกล่าวขณะนี้กำลังดำเนินการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนและจัดกิจกรรมในโรงเรียนเพื่อ สร้างความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาโรงเรียนได้จัดกิจกรรม หลากหลาย เช่น การเรียนรู้ผ่านสื่อ อุปกรณ์ รูปภาพ วิดีทัศน์ นิทรรศการ การจัดกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียนในประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนทางสื่อเทคโนโลยี สารสนเทศ(Information Communication Technology : ICT) ซึ่งกิจกรรมที่กล่าวมาเป็นการ ออกแบบและจัดประสบการณ์ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนในโรงเรียน ที่เป็นศูนย์อาเซียนและ โรงเรียนเครือข่ายได้ลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งเป็นไปตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนได้ ประสบการณ์ตรง และมีกิจกรรมค่ายสร้างสรรค์ที่เน้นการสร้างความตระหนักเรื่องประชาคม อาเซียนในการจัดกิจกรรมพัฒนาความรู้และเสริมสร้างความเป็นพลเมืองอาเซียน

คุณลักษณะเด็กไทยในประชาคมอาเซียน

คุณลักษณะของเด็กไทยในประชาคมอาเซียนกำหนดคุณลักษณะ 3 ด้าน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2554) ดังนี้

1) ด้านความรู้

1.1) มีความรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียนในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

1.2) มีความรู้เกี่ยวกับอาเซียน

1.2.1) จุดกำเนิดอาเซียน

1.2.2) กฎบัตรอาเซียน

1.2.3) ประชาคมอาเซียน

1.2.4) ความสัมพันธ์กับภายนอกอาเซียน

2) ด้านทักษะ/กระบวนการ

2.1) ทักษะพื้นฐาน

2.1.1) สื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา (ภาษาอังกฤษ และภาษาประเทศเพื่อนบ้านอีก อย่างน้อย 1 ภาษา)

2.1.2) มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์

2.1.3) มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี

2.1.4) มีความสามารถในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น

2.2) ทักษะพลเมือง/ความรับผิดชอบทางสังคม

2.2.1) เคารพและยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

2.2.2) มีภาวะผู้นำ

2.2.3) เห็นปัญหาสังคมและลงมือทำเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง

2.3) ทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตน

2.3.1) เห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน

2.3.2) มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2.3.3) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีวิธีคิด

อย่างถูกต้อง

2.3.4) มีความสามารถในการจัดการ/ควบคุมตนเอง

3) ด้านเจตคติ

- 3.1) มีความภูมิใจในความเป็นไทย/ ความเป็นอาเซียน
- 3.2) ร่วมกันรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน
- 3.3) มีความตระหนักในความเป็นอาเซียน
- 3.4) มีวิถีชีวิตประชาธิปไตย ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล สันติวิธี
- 3.5) ยอมรับความแตกต่างในการนับถือศาสนา
- 3.6) ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดความสำเร็จ การพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน จะประสบผลสำเร็จหรือไม่เพียงใด ต้องมีตัวชี้วัดความสำเร็จทั้งคุณภาพเด็ก คุณภาพครู และคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อใช้ประเมินความสำเร็จ

ตัวชี้วัดครูผู้สอน

- 1) ครูผู้สอนมีความรู้ เกี่ยวกับอาเซียน กฎบัตรอาเซียน ประชาคมอาเซียน
  - 2) ครูสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร
  - 3) ครูใช้หนังสือ ตำราเรียน และสื่อที่เป็นภาษาต่างประเทศในการจัดการเรียนรู้
  - 4) ครูใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ICT) ในการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการเผยแพร่ผลงานทั้งระบบออนไลน์ (Online) และออฟไลน์ (Offline)
  - 5) ครูใช้เทคนิคและวิธีสอนที่หลากหลายโดยเน้นกิจกรรมหรือกระบวนการในการจัดการเรียนรู้
  - 6) ครูสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ในการจัดการเรียนรู้ทั้งในประเทศและในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน
  - 7) ครูใช้การวิจัย สื่อ นวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
- ตัวชี้วัดด้านผู้บริหาร
- 1) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน
  - 2) ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารจัดการภายใต้สถานการณ์จำกัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
  - 3) ผู้บริหารมีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
  - 4) ผู้บริหารมีความสามารถในการประสานภาคีเครือข่ายเพื่อความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน เช่น โรงเรียน องค์กรเอกชน หน่วยงานราชการ
  - 5) ผู้บริหารมีความสามารถในการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงาน

6) ผู้บริหารมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารกับภาคีเครือข่ายในกลุ่มประชาคมประเทศสมาชิกอาเซียน

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

2.2.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ ได้มีผู้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้
 สมบัวคำ ชุมจันทร์ (2555:12) กล่าวถึง การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การกำหนดนโยบาย การปรับปรุง การพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555: 2) กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการ หมายถึงการบริหารสถานศึกษาโดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

เพียงเพ็ญ เพ็ชรสันเทียะ (2553:15) กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการ หมายถึงกิจกรรมทุกชนิดที่สถานศึกษาจัดขึ้นอย่างสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ ปรัชญา และเป้าหมายของการศึกษา และหลักสูตรการเรียนการสอนที่ร่วมกันจัดทำขึ้น เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีความรู้ความสามารถ อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

สันติ บุญภิรมย์ (2552 :22) กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการ หมายถึงการบริหารจัดการกิจกรรมทุกชนิดทุกประเภท ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนและการบริหารสิ่งแวดล้อมต่างๆที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่นเปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ไปหล่อเลี้ยงหัวใจ การบริหารจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการที่สามารถทำให้งานวิชาการเกิดพลวัต(Academic Affairs Dynamic) อยู่ตลอดเวลาและส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณภาพของการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดไป

กมล ภูประเสริฐ (2545 :5-6) กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการกิจกรรมทุกชนิดทุกประเภท ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

2.2.2 ความสำคัญของงานวิชาการ

ความสำคัญของงานวิชาการที่ถือว่าเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ซึ่งมาตรฐาน และคุณภาพของสถานศึกษาสามารถพิจารณาได้จากผลงานวิชาการ มีนักวิชาการกล่าวไว้ดังนี้

นภาพร พลอยบ้านแก้ว (2555: 21) กล่าวว่า งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการ บริหารการศึกษา ที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษานั้นคือนักเรียนมี ความรู้ คู่คุณธรรม เก่ง ดี มีสุข มีคุณภาพและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ตามที่ชาติต้องการสามารถดำรง ชีพอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555: 1) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของของการบริหาร สถานศึกษาไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใดมาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้ จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และ การจัดการเรียนการสอน ซึ่งถือเป็นหัวใจของสถานศึกษา

พิรพร สุทธธา (2555: 9) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นหัวใจของการบริหารงาน โรงเรียนไม่ว่าจะ เป็นโรงเรียนประเภทหรือระดับใดก็ตาม มาตรฐานหรือคุณภาพของการศึกษามักจะได้รับพิจารณา จากผลงานทางด้านวิชาการเป็นสิ่งสำคัญ การบริหารงานวิชาการจึงเป็นสิ่งสำคัญของผู้บริหารที่จ้อง ดำเนินการเพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงานของครูและเพื่อผลทางการเรียนของนักเรียนผู้บริหาร จะต้องตระหนักและมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่และขอบข่ายบริหารวิชาการ โรงเรียนเป็นอย่างดี

รัชฎาพร มีอาษา (2555: 25) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเป็นงานที่มีความ สำคัญสูงสุดใช้เวลาในการบริหารงานมากที่สุด ผู้บริหาร โรงเรียนจึงจำเป็นต้องบริหารงาน วิชาการเพื่อให้เกิดคุณภาพและเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบงานวิชาการเป็น

อันดับแรกและต้องให้การสนับสนุน ส่งเสริม และติดตามการทำงานของครู เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

อุทัย บุญประเสริฐ (2540: 16) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลัก งานที่เป็นหัวใจของโรงเรียนและมีหลักสูตรที่เป็นส่วนสำคัญของงานวิชาการที่ใช้กำกับระบบการทำงานของโรงเรียน และใช้กำกับกระบวนการดำเนินงานในส่วนต่างๆของโรงเรียน ให้ตอบสนองและสนับสนุนการทำงานของโรงเรียนคือ ผลผลิตที่มีคุณภาพ ให้ได้คนที่เป็นคนที่สมบูรณ์

สรุปได้ว่า งานวิชาการถือเป็นภารกิจหลักและหัวใจของสถานศึกษาที่มีหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน พัฒนาหลักสูตร วัดผลประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง มุ่งเน้นในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ คู่คุณธรรม เก่ง ดี มีสุข มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ตามที่ชาติต้องการเป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนเป็นตัวบ่งบอกถึงมาตรฐานของสถานศึกษา

2.2.3 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการได้มีผู้ให้ความหมายของขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2550: 29-30) ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 17 ด้าน ดังนี้

- 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
- 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ
- 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

9) การนิเทศการศึกษา

10) การแนะแนว

11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ วัยรุ่น องค์กร หน่วยงานสถาน

ประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

กมล ภู่งาม (2545: 9 - 17) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการสถานศึกษาไว้ ดังนี้ การบริหารหลักสูตร การบริหารการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียน การบริหารการนิเทศภายใน สถานศึกษาการบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ การบริหารการวิจัยและพัฒนา การบริหารโครงการทางวิชาการอื่นๆ การบริหารระบบการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555: 3 - 4) กล่าวถึงขอบข่ายงานวิชาการดังนี้ การบริหารงานวิชาการครอบคลุมตั้งแต่การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล

อุทัย บุญประเสริฐ (2540: 36) กล่าวถึง ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการครอบคลุมในเรื่อง

1) เรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำไปใช้

2) เรื่องการสอนและการจัดการเรียนการสอน

3) เรื่องกิจกรรมนักเรียนและการบริหารกิจกรรมนักเรียน

4) เรื่องสื่อการเรียนการสอนและกิจกรรมห้องสมุด

5) เรื่องการวัดผลและการประเมินผล

6) เรื่องการนิเทศการศึกษาและเรื่องพัฒนาวิชาชีพ

กมล ศิริบรรณ (2539: 14 - 15) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจของงานวิชาการ ไว้ดังนี้

1) งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ จัดหาหลักสูตร เอกสารหลักสูตรคู่มือ

การใช้หลักสูตรให้เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงานของครู

2) งานด้านการเรียนการสอน ปรับปรุงพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การจัดอบรม สาธิต การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดกับเพื่อนครูหรือ ผู้ทรงคุณวุฒิอื่น ๆ เกี่ยวกับวิธีสอนแบบใหม่ ๆ

3) งานสื่อการเรียนการสอน จัดให้มีอุปกรณ์การเรียนการสอนตามที่หลักสูตรกำหนดทุก กลุ่มประสบการณ์ ส่งเสริมให้ครูใช้อุปกรณ์การสอนให้ตรงจุดประสงค์ เนื้อหาและ กิจกรรมของผู้เรียนและอาจเลือกใช้สื่อที่อยู่รอบตัวมาใช้ประโยชน์

4) งานวัดผลและประเมินผล จัดให้มีการวัดผลและประเมินผลให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนด ปรับปรุงการสร้างเครื่องมือวัดผลให้มีประสิทธิภาพ จัดทำธนาคารข้อสอบมีการตรวจสอบ การจัดทำสมุดประจำชั้นและสมุดประจำตัวผู้เรียนให้ถูกต้องเรียบร้อย และเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

5) งานห้องสมุด จัดทำและจัดหาเอกสาร หนังสือ สำหรับค้นคว้าหาความรู้ สำหรับครูและ นักเรียนอย่างเพียงพอ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ช่วยให้ครูและนักเรียน มีความรู้กว้างขวางและทันสมัยอยู่เสมอ

6) งานนิเทศการศึกษา จัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

7) งานด้านการวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินการกำหนดให้มีการให้มีการวางแผน ปฏิบัติงานวิชาการล่วงหน้าอย่างมีขั้นตอน ให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วม และรับผิดชอบในการ ปฏิบัติงานกำหนดหน้าที่และขอบเขตในการปฏิบัติงาน และประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องให้ชัดเจน

8) งานส่งเสริมการสอน จัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีส่วนส่งเสริมการเรียนการสอน เช่น กิจกรรม ส่งเสริมการอ่าน การแข่งขันตอบปัญหา การแสดงละคร คนตรี กีฬา ตลอดจนเรื่องการสอนซ่อม เสริม

9) งานประชุมอบรมทางวิชาการ จัดให้มีการประชุมครูใน โอกาสต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ใน การแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

จากขอบข่ายการบริหารงานวิชาการจากนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านเห็นด้วยตาม กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจบริหารแบบจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา พ.ศ.2550 (2550: 29 – 30) ดังนั้นผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขอบข่ายงานวิชาการให้สอดคล้องกับการเตรียมความพร้อมด้าน วิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนซึ่งเหลือ 8 ด้าน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงการสังเคราะห์ข้อบ่งชี้ของงานวิชาการจากแนวคิดของ นักวิจัยและนักวิชาการ

ร.ก.ท.	นักวิชาการ	ข้อบ่งชี้ของงานวิชาการ					
		ด้านงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	อภัย บุญประเสริฐ	ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์	กมล อยู่ประเสริฐ	กมล ศิริบรรณ	ความดี
1	การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	✓					1
2	การวางแผนงานด้านวิชาการ	✓		✓		✓	3
3	การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	✓	✓	✓		✓	4
4	การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	✓	✓		✓	✓	4
5	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	✓			✓	✓	3
6	การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	5
7	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	✓			✓		2
8	การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	✓	✓			✓	3
9	การนิเทศการศึกษา	✓	✓		✓	✓	4
10	การแนะแนว	✓					1
11	การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	✓					1
12	การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	✓					1
13	การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	✓					1
14	การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงานสถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	✓					1
15	การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	✓					1

ตารางที่ 2.1 แสดงการสังเคราะห์ข้อบ่งชี้ของงานวิชาการจากแนวคิดของ นักวิจัยและนักวิชาการ
(ต่อ)

ที่	นักวิชาการ ข้อบ่งชี้ของงานวิชาการ	ด้านงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	อู่ทัย บุญประเสริฐ	ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์	กมล ภูประเสริฐ	กมล ศิริบรรณ	ความถี่
16	การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	✓					1
17	การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	✓	✓			✓	3
18	การพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ				✓	✓	2
19	โครงการทางวิชาการอื่นๆ				✓		1
20	การประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา				✓		1
21	กิจกรรมนักเรียนและการบริหารกิจกรรมนักเรียน		✓				1
22	พัฒนาวิชาชีพ		✓				1
	รวม	17	8	3	8	9	45

สรุปเป็นข้อบ่งชี้ของงานวิชาการที่ใช้ในการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่
ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย

- 1) การวางแผนงานด้านวิชาการ
- 2) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 3) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 4) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 5) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- 6) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- 7) การนิเทศการศึกษา
- 8) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ขอบข่ายงานการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา จะประกอบไปด้วยงานบริหารในด้านต่างๆที่มีความสำคัญ ดังมีรายละเอียดของงานแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

การวางแผนงานด้านวิชาการ

การวางแผนงานด้านวิชาการ ได้มีนักวิชาการได้ให้หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนงานด้านวิชาการ ดังนี้

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550: 34-35) กล่าวถึง ความจำเป็นของการวางแผนงานวิชาการว่า สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการวางแผนงานวิชาการเนื่องจากมีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1) องค์ประกอบจากภายนอกสถานศึกษา มีดังนี้

1.1) การเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้เกิดนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ ขึ้นจึงจำเป็นต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การนำนวัตกรรมมาใช้ในการเรียนการสอน

1.2) การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม หลักสูตรและการสอนจำเป็นต้องเพิ่มเติมเกี่ยวกับการรักษาสภาพแวดล้อม ตลอดจนการอนุรักษ์ธรรมชาติ การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

1.3) การเปลี่ยนแปลงการใช้พลังงานที่เพิ่มขึ้นมีผลต่อการดำเนินชีวิต ซึ่งมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ การเรียนการสอนจึงต้องให้ผู้เรียนได้รู้จักการใช้พลังงานที่ถูกต้อง

1.4) การเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรสู่สังคมอุตสาหกรรม และการก้าวไปสู่สังคมข่าวสาร ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต

2) องค์ประกอบจากการวางแผนงานวิชาการภายในสถานศึกษา มีดังนี้

2.1) ความจำเป็นต้องกำหนดจุดมุ่งหมายและเป้าหมายของสถานศึกษา เพื่อเป็นทิศทางในการปฏิบัติงาน

2.2) ความต้องการประเมินผลงานในการปฏิบัติงาน บุคลากรต้องการทราบผลสำเร็จของงาน ซึ่งการวางแผนจะเป็นตัวกำหนดทั้งเป้าหมายทั้งระยะสั้นและระยะยาว

2.3) ความต้องการความร่วมมือในการปฏิบัติงาน เนื่องจากมีบุคคลหลายฝ่าย การวางแผนจะช่วยรวมกลุ่มพลังภายในสถานศึกษาได้

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2550:36) กล่าวว่า การวางแผนเป็นกระบวนการอย่างมีขั้นตอน 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การกำหนดเป้าหมายของการปฏิบัติงานในสถานศึกษา โดยคณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดเป้าหมาย
- 2) การค้นหาโอกาสและการพิจารณาถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้น เป็นการหาแนวทางที่จะช่วยให้แผนที่วางไว้สามารถนำไปปฏิบัติได้
- 3) การแปลงโอกาสให้เป็นแนวทางปฏิบัติ เป็นการนำเอาแผนที่มียู่ไปใช้อย่างมีเหตุผล
- 4) การเลือกแนวทางที่ดีที่สุดและการกำหนดจุดมุ่งหมาย เป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะของงาน แบ่งตามหน้าที่และความรับผิดชอบ
- 5) การตรวจสอบแบบการทบทวน เป็นการประเมินผลงานที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานตามแผน คือ การประเมินผลระหว่างการทำงาน และการประเมินผลรวบยอด

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555: 3) กล่าวว่า การวางแผนงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้เป็นการจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน โดยมีรายละเอียดของงานดังนี้

- 1) แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดปฏิทินการศึกษา ความรับผิดชอบตามภาระหน้าที่ การจัดขั้นตอนและเวลาในการทำงาน
- 2) โครงการสอน เป็นการจัดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร
- 3) บันทึกการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวันหรือแต่ละสัปดาห์โดยการวางแผนล่วงหน้าและยึดโครงการสอนเป็นหลัก

กิติมา ปรีดีติลล (2539) ได้เสนอขั้นตอนของการทำแผนงานวิชาการที่โรงเรียนควรปฏิบัติ ดังนี้

- 1) ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนปฏิบัติการทางวิชาการ เพื่อแผนงานจะได้เป็นแผนที่มีความคิดกว้าง
- 2) จัดแบ่งงานวิชาการออกเป็นด้านๆตามภาระหน้าที่งานวิชาการของโรงเรียน
- 3) ศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและหลักสูตรที่จะใช้สอนในระดับที่เกี่ยวข้อง
- 4) จัดวางแผนปฏิบัติเกี่ยวกับภาระหน้าที่ทางด้านวิชาการในแต่ละเรื่อง ตามลักษณะของงาน เพื่อให้สอดคล้องกับแนวนโยบายของโรงเรียน
- 5) จัดทำขั้นตอนการปฏิบัติงานของแต่ละงานไว้อย่างละเอียด เช่น แผนปฏิบัติงาน โครงการ

แนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการวางแผนงานด้านวิชาการตามกฎกระทรวง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 และ ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการ ศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษา และสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2550 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550: 32) มีรายละเอียด ดังนี้

1) วางแผนงานด้านวิชาการโดยการรวบรวมข้อมูลและกำกับ ดูแล นิเทศและติดตาม เกี่ยวกับงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การ พัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

2) ผู้บริหารสถานศึกษานุมัติโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สรุปได้ว่า การวางแผนด้านวิชาการ คือการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และทิศทางของ การดำเนินงาน โดยมีผู้รับผิดชอบหลายฝ่ายที่ต้องมีความเข้าใจตรงกัน เพื่อให้การดำเนินงานจัดทำ แผนงานตามแนวปฏิบัติ โดยจะต้องมีผู้รับผิดชอบด้านการวางแผนงานวิชาการ มีการร่วมมือกัน หลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการวิชาการของโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญและผลักดันให้เกิดแผนขึ้นให้ได้ เพื่อจะได้ใช้เป็นแบบแผน ในการดำเนินงานของโรงเรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาในโรงเรียน

การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550: 66) ได้อธิบายไว้ว่า การเรียนรู้เป็นการจัดการเรียนการสอน เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาไปตามเป้าหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขวัญณา เจริญวัย (2550 : 25) ได้ให้ทัศนะว่าการจัดการเรียนการสอน หมายถึง กิจกรรมที่ ครูและนักเรียนร่วมกันปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้การพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

สำเร็จ แสงทัน (2548 : 20) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดการเรียนการสอนหมายถึง การนำกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาไปตามเป้าหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนคือ กระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนโดยผ่านกิจกรรมที่ครูและนักเรียนกระทำร่วมกันตามแผนการจัดประสบการณ์ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดการพัฒนาไปตามเป้าหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาตามกฎกระทรวง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 และประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเรื่องการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2550 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550: 33) มีรายละเอียด ดังนี้

- 1) จัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
- 2) จัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้
- 4) จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่างๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้
- 5) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
- 6) ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ ด้อยโอกาส และมีความสามารถพิเศษ

ความหมายของการสอน

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555 : 49) กล่าวถึง การสอนว่า มีคำที่ใช้อยู่ 2 คำ ได้แก่

- 1) การสอน (Teaching) มีความหมายถึง การถ่ายทอดความรู้จากครูไปสู่ผู้เรียน
- 2) การเรียนการสอน (Instruction) มีความหมายกว้างกว่าการสอน หมายถึง กิจกรรมที่

เกี่ยวข้องกับการสอนด้วย เช่น การใช้สื่อการสอน การจัดกิจกรรมระหว่างสอน การทดสอบ เป็นต้น ดังนั้น การเรียนการสอนจึงเป็นคำที่ครอบคลุมกิจกรรมในการเรียนรู้ และมักจะใช้ควบคู่กันไปเมื่อครูต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

จุดมุ่งหมายของการสอน

การสอนเป็นการให้บุคคลได้รับความรู้ ได้ใช้ประโยชน์จากโอกาสที่ได้ มีความสัมพันธ์กันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน คือ ครูและนักเรียนจุดมุ่งหมายของการสอน Lewis and Miel, 1972 (อ้างถึงในปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2555 :54 - 55) ได้เขียนไว้ 7 ประการ คือ

- 1) เพื่อเป็นแหล่งของข้อมูลให้กับผู้เรียน
- 2) เพื่อให้ผู้ที่เข้ารับการศึกษาได้มีโอกาสรับประสบการณ์นั้น
- 3) เพื่อให้บุคคลที่อยู่ในวัยเดียวกันหรือต่างกัน มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้
- 4) เพื่อให้บุคคลที่อยู่ในวัยเดียวกันหรือต่างกัน ได้มีโอกาสที่จะเรียนร่วมกัน
- 5) เพื่อให้บุคคลแต่ละคนหรือกลุ่ม ได้ใช้เวลา ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ
- 6) เพื่อให้บุคคลแต่ละคนหรือกลุ่ม ได้ตีความหมายและประเมินผลร่วมกัน
- 7) เพื่อช่วยให้บุคคลแต่ละคนหรือกลุ่ม ได้เข้าใจถึงคุณค่าของทักษะและประสบการณ์ที่ได้รับ

ขั้นตอนของการสอน

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555 : 55 - 56) กล่าวว่า การจัดการสอนแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ

- 1) ขั้นเตรียมการสอน การเตรียมการสอนเป็นการวางแผนการสอนก่อนการเข้าสอนสิ่งที่ควรพิจารณามีดังนี้

1.1) การเตรียมการสอน ต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายในรายวิชา เพื่อครูผู้สอนจะได้ทราบว่ากำลังจะสอนอะไร รวมทั้งเป็นแนวทางในการเลือกและกำหนดเนื้อหาวิชา และการจัดกิจกรรมเนื้อหาให้ต่อเนื่องกันได้

1.2) ควรพิจารณาพื้นฐานของผู้เรียน ว่ามีพื้นฐานความรู้เดิมเป็นอย่างไร อาจใช้วิธีการสอบ ถามหรือทดสอบก่อนการสอน เพื่อจะได้เตรียมเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียน

1.3) การกำหนดเนื้อหา เป็นการเตรียมเนื้อหาให้ตรงกับจุดมุ่งหมาย มีความกว้างขวาง สมบูรณ์ถูกต้องเหมาะสมกับลักษณะงาน

1.4) การกำหนดเวลาให้เหมาะสมกับเนื้อหา และกิจกรรมการสอน ซึ่งการปฏิบัติ จะใช้เวลาในการฝึกอย่างไร ใช้ระยะเวลาสั้นหรือยาวจะต่อเนื่องกันอย่างไร

1.5) การกำหนดวัสดุที่ใช้ฝึกและอุปกรณ์การสอน โดยการเลือกให้เหมาะสมกับเนื้อหา วิชาและการฝึกใช้วัสดุในวิชานั้น

2) ขั้นตอนการดำเนินการ เป็นการดำเนินการระหว่างการสอน เป็นกระบวนการต่อเนื่องกัน ข้อควรพิจารณามีดังนี้

2.1) การเริ่มต้นในชั่วโมงแรกด้วยดีก็จะเป็นสิ่งที่ดี โดยเป็นการแนะนำตัวเอง ทำความรู้จักกับผู้เรียน แนะนำรายวิชา แจงรายละเอียดของรายวิชา พร้อมทั้งอธิบายถึงวิชาที่เรียน วิธีการเรียน การจัดกิจกรรมและการวัดผล โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดและเสนอแนะ

2.2) การเริ่มการสอนในแต่ละชั่วโมงควรทบทวนการสอนที่ผ่านมา เพื่อจะได้เป็นการฟื้นความจำและความต่อเนื่องของบทเรียนอย่างเหมาะสม เปิดโอกาสให้ซักถามระหว่างชั่วโมง รวมทั้งการสรุปบทเรียนและการทดสอบความเข้าใจในสิ่งที่เรียน

แนวทางปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

ในการปรับปรุงการเรียนการสอนนั้น ควรมีการปรับปรุงในส่วนที่เป็นเครื่องช่วยในการเรียนการสอน อาทิเช่น โสตทัศนูปกรณ์ แบบเรียนหลักสูตรและสิ่งสำคัญยิ่งก็คือ ปรับปรุงพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวทันวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ๆ อยู่เสมอ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน โดยดำเนินการได้ดังนี้ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2555 : 161 - 162)

- 1) ปฐมนิเทศครู อาจารย์ใหม่
- 2) ประชุมหารือหรือชี้แจงเกี่ยวกับการเรียนการสอน
- 3) ส่งเข้ารับการอบรมในหลักสูตรระยะสั้น เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทั้งในด้านเนื้อหาวิชา และการใช้เทคโนโลยีกับการเรียนการสอน
- 4) ส่งเสริมให้ได้ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป หรือศึกษาเฉพาะแขนงวิชาในสถาบัน
- 5) จัดประชุมสัมมนาในแต่ละหมวดวิชา
- 6) ให้การนิเทศภายในสถานศึกษา

- 7) เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ในหัวข้อต่างๆ ที่น่าสนใจ
- 8) ให้ไปฝึกอบรมด้านฝึกงาน โดยมีการปฏิบัติจริง
- 9) ให้ไปดูงานในสถานศึกษาที่มีชื่อเสียง เพื่อนำความรู้และประสบการณ์มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอน หรืองานที่ปฏิบัติอยู่

ความหมายของสื่อการสอน

กระทรวงศึกษาธิการ(2545: 45 - 47) ได้ให้ความหมายของคำว่า สื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไว้ดังนี้

สื่อการเรียนรู้ (educational media) หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการ วัสดุของจริง เครื่องมือที่จะทำขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งมีสาระที่เป็นประโยชน์ต่อประสบการณ์การเรียนรู้ สำหรับนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรกำหนดไว้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555: 207) กล่าวถึง สื่อการสอน (Instructional Media) หมายถึง สิ่งที่น่าความรู้ไปสู่ผู้เรียน อยู่ในรูปของสิ่งพิมพ์หรือไม่ใช้สิ่งพิมพ์ก็ได้ สื่อการสอนที่ไม่ใช่สิ่งพิมพ์ก็คือ สื่อประเภทโสตทัศนูปกรณ์ (Audio-Visual Aids) หมายถึง วัสดุ เครื่องมือ อุปกรณ์ และวิธีการทางโสตทัศนศึกษา ส่วนโสตทัศนูปกรณ์ หมายถึง อุปกรณ์ต่างๆ ที่เป็นวัสดุ เครื่องมือ อุปกรณ์หรือวิธีการที่ครูอาจารย์เลือกมา และวางแผนใช้รวมเข้าไปในเนื้อหาของหลักสูตรรายวิชาต่างๆ อย่างเหมาะสมกับความต้องการ ระดับชั้นสติปัญญาและความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ความมุ่งหมายของการใช้สื่อการสอน

การใช้สื่อการสอนควรจะมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้ (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2550 : 124)

- 1) สร้างความรู้ที่เป็นรูปธรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดแนวคิด และได้ประสบการณ์มากขึ้น
- 2) เร้าความสนใจและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน
- 3) ให้ผู้เรียนสามารถจำสิ่งที่เรียนได้ในระยะยาว
- 4) นำสิ่งที่เป็นประสบการณ์ตรงจากแหล่งต่างๆ มาสู่ห้องเรียนได้มากขึ้น
- 5) สร้างพื้นฐานในด้านความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียนได้มากขึ้น
- 6) เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจบทเรียนและเนื้อหาวิชาต่างๆ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

- 7) เสริมสร้างเจตคติต่อการเรียนรู้
- 8) เป็นเครื่องมือที่ใช้ทบทวนสรุป และทำให้เนื้อหาวิชาสัมพันธ์กัน
- 9) เสริมสร้างกิจกรรมที่แปลกออกไป และผู้เรียนมีส่วนร่วมในบทเรียนอยู่
- 10) ช่วยให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้เร็วขึ้น

การแบ่งประเภทของสื่อการสอน

สื่อการสอนประเภทโสตทัศนูปกรณ์ มีลักษณะดังนี้ (รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, 2550 : 125)

- 1) โสตทัศนูปกรณ์ ได้แก่
  - 1.1) ภาพ เช่น ภาพเขียน ภาพถ่าย ภาพที่ตัดมา
  - 1.2) วัสดุลายเส้น ได้แก่ การ์ตูนลายเส้น แผนสถิติ โปสเตอร์
  - 1.3) วัสดุมีทรง ได้แก่ หุ่นจำลอง ของจริง
- 2) เครื่องมือโสตทัศนูปกรณ์ ได้แก่
  - 2.1) เครื่องเสียง เช่น เครื่องบันทึกเสียง เครื่องเล่น แผ่นเสียง
  - 2.2) เครื่องฉาย เช่น เครื่องฉายสไลด์ เครื่องสตริป เครื่องฉายภาพยนตร์
- 3) กิจกรรมโสตทัศนูปกรณ์ ได้แก่
  - 3.1) การศึกษานอกสถานที่
  - 3.2) การจัดนิทรรศการ
  - 3.3) การจัดสถานการณ์จำลอง

การเลือกใช้สื่อการสอน

การเลือกใช้สื่อการสอน ควรจะได้คำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2555:

211)

- 1) การจัดทำสื่อการสอน สามารถจัดทำได้ดังนี้
  - 1.1) ครูจัดทำขึ้นเอง โดยใช้วัสดุท้องถิ่นหรือวัสดุเหลือใช้ วัสดุที่จัดซื้อมาในราคาถูก
  - 1.2) ให้ผู้เรียนจัดทำขึ้น และอยู่ในความแนะนำของครู
  - 1.3) สื่อการสอนบางชนิด อาจได้รับการบริจาคจากองค์กร บริษัทหรือมูลนิธิต่างๆ
  - 1.4) สื่อการสอนประเภทเครื่องมือ อุปกรณ์ที่มีราคาแพงใช้วิธีการยืมจากหน่วยงานอื่น
  - 1.5) สื่อการสอนบางประเภทไม่สามารถจะจัดทำขึ้นเองได้ แต่หากต้องใช้เป็นประจำ ควรจะได้จัดเตรียมงบประมาณเพื่อนำไปซื้อไว้ใช้ และให้บริการแก่ครู

2) การเลือกใช้สื่อการสอน สื่อการสอนมีมากมายหลายประเภท เป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสม โดยคำนึงถึง

2.1) ลักษณะวิชาที่สอนเป็นวิชาทฤษฎีหรือปฏิบัติ การใช้สื่อชนิดใดจึงจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจบทเรียนยิ่งขึ้น

2.2) คุณลักษณะของผู้เรียน ได้แก่ การเลือกใช้ให้เหมาะสมกับอายุ ระดับสติปัญญา ระดับชั้นเรียน จำนวนนักเรียน เวลาที่เรียน ลักษณะของห้องเรียน

2.3) การเลือกใช้สื่อการสอนในห้องเรียน ควรให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนการสอน มีกิจกรรมการเรียนรู้และสามารถรับประสบการณ์ใหม่ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งครูสามารถจะจัดในลักษณะของสื่อประสม

บทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานสื่อการสอน

งานสื่อการสอนจะมีบุคลากรที่เกี่ยวข้องดังนี้ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2555 : 208 - 210)

1) ฝ่ายบริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ ดังนี้

1.1) เข้าใจงานสื่อการสอน ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญ โดยการให้การสนับสนุนและส่งเสริมการใช้สื่อการสอน

1.2) มีนโยบายและวางแผนการจัดโครงการงานสื่อการสอน

1.3) มีความรู้ความสามารถ ช่วยจัดและอำนวยความสะดวกในการจัดบริการสื่อการสอน

1.4) จัดให้มีอาคารสถานที่ งบประมาณ และบุคลากรให้แก่งานสื่อการสอน

2) หัวหน้างานสื่อการสอน เป็นบุคคลที่จะทำให้งานของสื่อการสอน ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบมีดังนี้

2.1) ส่งเสริม สนับสนุนให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียน และครูที่จะใช้บริการสื่อการสอน

2.2) จัดหาวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา โสตทัศนศึกษาเพื่อใช้ในการเรียนการสอน ให้มีความเหมาะสม

2.3) บริการสื่อการสอนแก่ครู นักเรียน ตลอดจนการจัดโครงการกิจกรรมด้านนี้

2.4) รับผิดชอบ เก็บ รวบรวม ดูแล และบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา

2.5) ให้คำแนะนำข้อคิดเห็นและแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการใช้วัสดุอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา

2.6) เสนอและรับผิดชอบโครงการสื่อการสอน มีการประเมินผลและการจัดทำรายงาน

3) คณะกรรมการบริหารงานสื่อการสอน เป็นงานที่จะให้คำปรึกษา การวางแผนนโยบายและการวางแผนการบริหารและบริการงานสื่อการสอน บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ มีดังนี้

3.1) การประชุมเพื่อพิจารณานโยบายการวางโครงการของงานสื่อการสอน ทั้งระยะสั้นและระยะยาว

3.2) ประสานงานการจัดหางานและบริการงานสื่อการสอนให้กับสถานศึกษา

3.3) การประชาสัมพันธ์งานของงานสื่อการสอน

3.4) การประเมินผลงานและติดตามผลงานของงานสื่อการสอน

3.5) การเป็นที่ปรึกษาและการช่วยแก้ปัญหาในงานสื่อการสอน

สมเดช สีแสง (2549: 453) ได้กล่าวว่า การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีขอบข่ายดังนี้

1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการศึกษา

2) จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้กับผู้สอนและผู้เรียนอย่างเพียงพอ

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้แนวทางการบริหารงานวิชากฎกระทรวง เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 และประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเรื่องการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2550 (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550: 35 - 36) มีรายละเอียด ดังนี้

1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4) จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือ กับบิดามารดา และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

7) ศึกษาค้นคว้าพัฒนารูปแบบหรือการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ก้าวหน้า เพื่อเป็นผู้นำการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่น

ความหมายของการเรียนรู้

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2550: 66) กล่าวว่า การเรียนรู้ หมายถึง การที่ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปเป็นอย่างอื่น เช่น เปลี่ยนจากการไม่รู้เป็นรู้ หรือเปลี่ยนจากการชอบเป็นไม่ชอบ ดังนั้น การเรียนรู้เป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากประสบการณ์ トラบดีที่ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเรียนรู้ก็จะไม่เกิดขึ้น

Bloom, 1976 (อ้างถึงในปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2555: 71 - 72) กล่าวถึง การเกิดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น 3 ประการ จึงเรียกว่าเป็นการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ คือ

1) การเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความคิด ความเข้าใจ (Cognitive Domain) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสมอง เช่น ความคิดรวบยอด เป็นต้น

2) การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์หรือความรู้สึก (Affective Domain) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ เช่น ความเชื่อเจตคติ ค่านิยม เป็นต้น

3) การเปลี่ยนแปลงทางการเคลื่อนไหวของร่างกาย เพื่อให้เกิดทักษะ และความชำนาญ เช่น (Psychomotor Domain) ทักษะการว่ายน้ำ ทักษะเล่นกีฬา เป็นต้น

การเรียนรู้มีพฤติกรรม 2 ส่วน คือ

1) พฤติกรรมเดิมก่อนให้การเรียนรู้

2) พฤติกรรมหลังจากให้การเรียนรู้แล้ว

สรุปได้ว่า การเรียนรู้ คือ กระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง จากพฤติกรรมเดิมไป เป็นพฤติกรรมใหม่ที่ค่อนข้างถาวร เป็นผลที่ได้จากประสบการณ์ ผลการการตอบสนองตาม ธรรมชาติที่เกิดขึ้น โดยบังเอิญ เป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งความรู้ ความรู้สึก และทักษะ

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545: 100) ได้สรุปถึงขอบข่ายการจัดการเรียนรู้สาระ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไว้ดังนี้

- 1) มีการจัดเนื้อหาที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน
- 2) ให้มีการเรียนรู้จากประสบการณ์ และฝึกนิสัยรักการอ่าน
- 3) จัดให้มีการฝึกทักษะกระบวนการและการจัดการ
- 4) มีการผสมผสานเนื้อหาสาระด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล
- 5) จัดการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และรอบรู้
- 6) จัดให้มีการเรียนรู้ได้ทุกเวลาสถานที่และให้ชุมชนมีส่วนร่วมการเรียนรู้ด้วย

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2544: 135-136) ได้กล่าวถึงขอบข่ายการเรียนรู้ได้ดังนี้

- 1) เนื้อหาสาระและกิจกรรม ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดย คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มา ใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
- 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
- 4) การจัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
- 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และสิ่ง อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วน หนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ
- 6) มีการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น ได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพเพื่อให้การเรียนรู้ เป็นไปอย่างได้ผล

สมเดช สีแสง (2549 : 252) ได้กล่าวถึงข้อบ่งชี้การดำเนินงานของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ได้แก่

- 1) จัดทำแผนการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม
- 2) จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสมทั้งด้านเวลา สาระการเรียนรู้และผู้เรียน
- 3) จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงใช้แหล่งการเรียนรู้และมีเครือข่ายการเรียนรู้
- 4) ใช้การแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกระบวนการเรียนรู้
- 5) ให้ผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชมและสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้
- 6) ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550: 71) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษาจะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยมีการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และตามต้องการของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างแท้จริง โดยสถานศึกษามีแนวปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ ได้ดังนี้

- 1) ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2) ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่างๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

3) จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน หรือแบบอื่นๆ ตามความเหมาะสม

4) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยปัจจัย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้และการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2550: 82-86)

1) การบริหารจัดการ เป็นองค์ประกอบที่สนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ โดยเฉพาะการบริหารจัดการของโรงเรียนที่เน้นการพัฒนาทั้งระบบของโรงเรียน ดังนั้นตัวบ่งชี้ที่แสดงทั้งการพัฒนาทั้งระบบของโรงเรียนประกอบด้วย

- 1.1) การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาที่มีจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างชัดเจน
- 1.2) การกำหนดแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับเป้าหมาย
- 1.3) การกำหนดแผนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียน สอดคล้องกับเป้าหมายและเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์
- 1.4) การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน
- 1.5) การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพจากภายนอก

2) การจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้นับว่าเป็นองค์ประกอบหลักที่แสดงถึงการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม ประกอบด้วย ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายที่แท้จริงของการเรียนรู้ บทบาทของครู บทบาทของผู้เรียน ครูจึงต้องคำนึงถึงประเด็นต่างๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

- 2.1) ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
- 2.2) การเน้นความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก
- 2.3) การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน
- 2.4) การจัดกิจกรรมให้น่าสนใจ ไม่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่าย

- 2.5) ความมีเมตตากรุณาต่อผู้เรียน
- 2.6) การท้าทายให้ผู้เรียนอยากรู้
- 2.7) การตระหนักถึงเวลาที่เหมาะสมที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้
- 2.8) การสร้างบรรยากาศหรือสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง
- 2.9) การสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้
- 2.10) การมีจุดมุ่งหมายของการสอน
- 2.11) ความเข้าใจผู้เรียน
- 2.12) ภูมิหลังของผู้เรียน
- 2.13) การไม่มียึดวิธีการใดวิธีการหนึ่งเท่านั้น
- 2.14) การเรียนการสอนที่ดีเป็นพลวัต (dynamic) กล่าวคือ มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทั้งในด้านการจัดกิจกรรม การสร้างบรรยากาศ รูปแบบเนื้อหาสาระ เทคนิค วิธีการ
- 2.15) การสอนสิ่งที่ไม่ไกลตัวผู้เรียนมากเกินไป
- 2.16) การวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ
- 3) การเรียนรู้ของผู้เรียน ตัวบ่งชี้ที่บอกถึงลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนประกอบด้วย
  - 3.1) การเรียนรู้ที่มีความสุข
  - 3.2) การเรียนรู้จากการได้คิดและลงมือปฏิบัติจริง
  - 3.3) การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น
  - 3.4) การเรียนรู้แบบองค์รวมหรือบูรณาการ
  - 3.5) การเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง

ดังนั้น เมื่อครูจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลแล้ว และมีความประสงค์จะตรวจสอบว่า ได้ดำเนินการถูกต้องตามหลักการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือไม่ ครูสามารถตรวจสอบด้วยตนเอง โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานด้านกระบวนการ มาตรฐานที่ 8 ซึ่งมีตัวบ่งชี้ ดังต่อไปนี้

- 1) มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน
- 2) มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ
- 3) มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้แสวงหาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

4) มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

5) มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน

6) มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา

7) ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่นและความรับผิดชอบต่อกลุ่มร่วมกัน

8) มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง

9) มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรักสถานศึกษาของตนและมีความกระตือรือร้นในการไปโรงเรียน

บทบาทของผู้บริหารในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550: 95) กล่าวว่า ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนครู ซึ่งเป็นบุคลากรหลักและมีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารจึงต้องสนับสนุนให้ครูทำความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับหลักการสำคัญ เพราะจะช่วยในการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ เมื่อแนวคิดเปลี่ยน การกระทำย่อมเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย นอกจากนี้ผู้บริหารยังควรสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ สนับสนุนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน กำกับ ติดตามและประเมินผล

การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนตามแนวทางการบริหารงานวิชาครูกระทรวง เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 และประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเรื่องการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2550 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550: 35 - 36) มีรายละเอียด ดังนี้

1) กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยสอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ

2) จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา

3) วัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ ผลการเรียนรู้และอนุมัติผลการเรียน

4) จัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้นและจัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

5) จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล

6) จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน

7) ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมินการเรียนด้านต่างๆ รายปี/รายภาคและตัดสินผลการเรียนการผ่านช่วงชั้นและจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

8) การเทียบโอนผลการเรียนเป็นอำนาจของสถานศึกษาที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ ได้แก่ คณะกรรมการเทียบระดับการศึกษาทั้งในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน และเสนอคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการพร้อมทั้งให้ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติการเทียบโอน

การวัดและประเมินผล

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550: 99) กล่าวว่า การวัด (Measurement) เป็นกระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขให้กับวัตถุสิ่งของหรือบุคคลตามความมุ่งหมายและเปรียบเทียบลักษณะความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่จะวัดนั้น เช่น การวัดความสามารถทางสมองด้านต่างๆ การวัดคุณสมบัติทางกายภาพ เช่น น้ำหนัก ขนาดของวัตถุ ผลที่ได้จากการวัดเป็นจำนวนตัวเลข จุดมุ่งหมายของการวัดผลนั้น เป็นการตรวจสอบการสอนของครูและการเรียนของผู้เรียน ในด้านการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Domain) ด้านเจตคติ (Affective Domain) และด้านทักษะปฏิบัติ (Psychomotor Domain) การประเมินผล (Evaluation) เป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่า ความจริงและการกระทำ บางทีขึ้นอยู่กับ การวัดเพียงอย่างเดียว เช่น คะแนนสอบ แต่โดยทั่วไปจะเป็นการรวมการวัดหลายๆ ทาง โดยอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดจากการสังเกต การตรวจผลงาน การสัมภาษณ์ หรือการทดสอบประกอบการพิจารณา การประเมินผลแต่ละครั้ง จะประกอบด้วยผลการวัดที่ได้จากการกระบวนการต่างๆ เกณฑ์การพิจารณา และการตัดสินใจเป็นการชี้ขาดหรือสรุปผลการเปรียบเทียบผลของการวัดกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ศิริเดช สุชีวะ (2550) กล่าวว่า การวัดและการประเมินมีความหมายต่างกัน แต่เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน โดยการวัด (Measurement) หมายถึง การกำหนดค่าเชิงปริมาณ (ตัวเลข) ให้กับสิ่งที่ต้องการวัด ด้วยวิธีการที่เป็นระบบและเป็นที่ยอมรับ เช่น การวัดความสามารถ การคิดของผู้เรียนออกมาในรูปแบบการให้ความหมายของผลการวัด เช่น การตีค่าคะแนนที่วัดได้ออกมาเป็นระดับความสมบูรณ์ หรือการตีค่าน้ำหนักและส่วนสูงที่วัดออกมาเป็นระดับความสมบูรณ์ของสุขภาพ เป็นต้น ส่วนการประเมินผล เป็นการนำผลจากการวัดมาเข้าสู่การพิจารณาเพื่อตีค่าผลการวัด (Evaluation = Measurement + Value Judging) ส่วนคุณภาพของการประเมินผลจะขึ้นอยู่กับคุณภาพของการวัดและความเหมาะสมของเกณฑ์การตัดสินผลวัด เช่น การประเมินผล การเรียนในรูปแบบการให้เกรด จะมีความถูกต้องเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับความเชื่อถือได้ของคะแนนที่เป็นผลจากการวัด และเกณฑ์ในการตัดสินคะแนนออกมาเป็นระดับผลการเรียน ซึ่งแต่เดิมนั้นการวัดและประเมินผลจะถูกนำไปใช้ในลักษณะของการตัดสินว่า ได้-ตก ผ่าน-ไม่ผ่าน เกิดความรู้สึกทางลบต่อผู้เรียน ซึ่งเป็นการตรวจสอบและตัดสินมากกว่าพัฒนาผู้เรียน จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างทาง (Formative Evaluation) เพื่อเป็นข้อมูลป้อนกลับให้ผู้เรียนปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเอง และผู้สอนปรับปรุงกลยุทธ์การสอน เพื่อก้าวไปสู่ความสำเร็จร่วมกันในการประเมินผลรวมยอดที่ปลายทาง (Summative Evaluation) และประเมินผู้เรียนอย่างรอบด้าน ของความเป็นมนุษย์ที่จะดำรงชีวิตอย่างสันติสุขและเกื้อกูลสังคม โดยการเน้นการมีส่วนร่วมการวัดและประเมินผลของผู้เกี่ยวข้อง

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555: 185) กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอนการวัดและประเมินผลเป็นกระบวนการที่จะทราบว่า การเรียนการสอนนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ ควรมีการปรับปรุงในเรื่องใด การวัดแตกต่างจากการประเมินในแง่ที่ว่า การวัดเป็นกระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขที่ได้จากการวัด ส่วนการประเมินเป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพคุณค่าในสิ่งที่ได้วัดรวมทั้งข้อมูลจากการสังเกต สัมภาษณ์ การตรวจผลงานและการทดสอบ

นอกจากนี้ สถานศึกษาควรมีแนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผล ดังนี้ (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2550 : 100)

- 1) กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา
- 2) ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลแต่ละรายวิชา ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สารการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3) ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการการปฏิบัติจริงและผลงานที่เกิดขึ้นจริง

4) จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการและอื่นๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

5) พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

ขอบข่ายของการวัดและประเมินผล

กมล ภู่งประเสริฐ (2545 : 9) ได้กำหนดขอบข่ายการวัดและประเมินผลการเรียนไว้ดังนี้

- 1) การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้
- 2) การกำหนดวิธีการและเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้
- 3) การควบคุมดูแล และการส่งเสริมให้มีการวัดผลและประเมินผลการเรียน
- 4) การจัดทำหลักฐานการศึกษา
- 5) การนำผลการประเมิน ไปใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน
- 6) การกำหนดรูปแบบ ระยะเวลา และการรายงานผลการเรียนรู้

สมเดช สีแสง (2549 : 452) ได้กำหนดขอบข่ายการวัดผลและประเมินผล ดังนี้

- 1) กำหนดระเบียบการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษา
- 2) จัดทำเอกสาร หลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดผลประเมินผล
- 3) วัดผล ประเมินผล และอนุมัติผลการเรียนในสถานศึกษา
- 4) จัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น และจัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน
- 5) จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผล
- 6) จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผล ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน

เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้

เครื่องมือในการวัดผลมีหลายชนิด ได้แก่ (รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, 2550: 101)

1) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน เช่น การสังเกตผู้เรียนขณะปฏิบัติงาน

2) แบบจัดอันดับคุณภาพของงาน โดยเป็นตัวเลขแสดงอันดับคุณภาพของงาน

3) แบบทดสอบ เป็นเครื่องมือที่นิยมใช้ในสถานศึกษา มี 2 ลักษณะ คือ

3.1) ข้อสอบแบบอัตนัย (Subjective Test) เป็นแบบความเรียงที่ไม่จำกัดคำตอบของผู้ตอบ ใช้สำหรับต้องการวัดความคิดและการใช้เหตุผล แต่มีข้อเสียตรงที่ออกได้ไม่ครอบคลุมหลักสูตร การตรวจให้คะแนนไม่แน่นอนและเสียเวลามาก

3.2) ข้อสอบแบบปรนัย (Objective Test) เป็นข้อสอบที่จำกัดการตอบของผู้สอบ แต่สามารถออกได้จำนวนข้อมากและครอบคลุมหลักสูตร แบ่งได้เป็น แบบถูก-ผิด แบบจับคู่ แบบเติมคำ

3.3) แบบเลือกตอบ (Multiple Choice) เป็นข้อทดสอบที่เหมาะสมที่สุด วัดได้ครอบคลุมหลักสูตร สามารถหาความยากง่าย ค่าความเชื่อมั่น ค่าความเที่ยงตรงได้

การวัดและประเมินผลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2550 : 102) กล่าวว่า เมื่อมีการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแล้วก็จำเป็นที่จะต้องปฏิรูปกระบวนการวัดและประเมินผลใหม่ให้สอดคล้องกัน ดังนั้น จึงมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามสภาพจริง ดังจะได้กล่าวถึงในรายละเอียดต่อไปนี้

1) การวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง มีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1.1) เน้นการประเมินที่ดำเนินการไปพร้อมๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสามารถทำได้ตลอดเวลาและทุกสภาพเหตุการณ์

1.2) เน้นการประเมินที่ยึดพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้เรียนจริงๆ

1.3) เน้นการพัฒนาจุดเด่นของผู้เรียน

1.4) ใช้ข้อมูลที่หลากหลายด้วยเครื่องมือที่หลากหลายและสอดคล้องกับวิธีการประเมิน ตลอดจนจุดประสงค์ในการประเมิน

1.5) เน้นคุณภาพผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการบูรณาการความรู้และความสามารถหลายๆ ด้าน

1.6) ประเมินด้านความคิด เน้นความคิดเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์

1.7) เน้นให้ผู้เรียนประเมินตนเอง และการมีส่วนร่วมในการประเมินของผู้เรียน พ่อแม่ผู้ปกครองและครู

2) วิธีการและเครื่องมือการวัดและประเมินผลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้

2.1) ศึกษาวัตถุประสงค์ของการประเมิน เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนรอบด้าน ดังนั้น จึงใช้วิธีการที่หลากหลายขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจผลงาน การทดสอบ บันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง การรายงานตนเองของผู้เรียน เพิ่มสะสมงาน เป็นต้น

2.2) กำหนดเครื่องมือในการประเมิน เมื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน ให้เป็นการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนรอบด้านตามสภาพจริงแล้ว การกำหนดเครื่องมือจึงเป็นเครื่องมือที่หลากหลาย เป็นต้นว่า

(1) การบันทึกข้อมูล จากการศึกษาผลงาน โครงงาน แบบบันทึกต่างๆ ได้แก่ แบบบันทึกความรู้สึก บันทึกความคิด แบบบันทึกของผู้เกี่ยวข้อง หลักฐานร่องรอยหรือผลงานจากการร่วมกิจกรรม เป็นต้น

(2) แบบสังเกต เป็นการสังเกตพฤติกรรมร่วมกิจกรรมในสถานการณ์ต่างๆ

(3) แบบสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์ความรู้สึก ความคิดเห็น ทั้งตัวผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง

(4) เพิ่มสะสมงาน เป็นสิ่งที่รวบรวมผลงานหรือตัวอย่างหรือหลักฐานที่แสดงถึงผลสัมฤทธิ์ความสามารถ ความพยายาม หรือความถนัดของบุคคลหรือประเด็นสำคัญที่ต้องเก็บไว้อย่างเป็นระบบ

(5) แบบทดสอบ เป็นเครื่องมือวัดความรู้ ความเข้าใจที่ยังคงมีความสำคัญต่อการประเมิน สำหรับผู้ประเมิน ประกอบด้วยผู้เรียนประเมินตนเอง ครู เพื่อน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง กับนักเรียน

นอกจากนี้ ผู้บริหารมีหน้าที่และความรับผิดชอบในด้านการวัดและการประเมินผลดังนี้ (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2550 : 108 - 109)

1) กำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลในเรื่องประเภทของข้อสอบที่ใช้วัดผล ระยะเวลาที่ใช้ในการสอบ จำนวนครั้งที่สอบและการเก็บคะแนนสอบแต่ละครั้ง มาตรฐานในการสอบวัดผล การเตรียมแบบฟอร์มสำหรับรายงานผลการสอบแก่ผู้ปกครอง

2) จัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการสอบ ตลอดจนเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในการสอบ

3) พยายามส่งเสริมครูอาจารย์ให้มีความรู้ทางการวัดและประเมินผล โดยการจัดการฝึกอบรม การประชุมปฏิบัติการในด้านเทคนิคการออกข้อสอบ การให้คะแนน การประเมินผล ตลอดจนการรายงานผลการสอบ

4) การจัดตารางสอบ ห้องสอบ และระเบียบในการสอบและคุมสอบ

5) ควรมีการประเมินผลการสอน หากมีการบกพร่องจะได้หาทางแก้ไขต่อไปหรือเสนอแนวทางในการนำไปปรับใช้ในครั้งต่อไป

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวัดและประเมินผล มีดังนี้ (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2550: 100 - 101)

1) ปรับปรุงการเรียนการสอนของครูอาจารย์ ทำให้ครูอาจารย์ทราบว่า ผลการสอนของตนเป็นอย่างไรและจะได้แก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น

2) เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของผู้เรียนว่ามีความรู้ความเข้าใจในบทเรียนหรือไม่เพียงใด ซึ่งจะเป็แนวทางในการปรับปรุงตนเอง

3) เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารงานสถานศึกษา ทำให้ทราบสภาพที่แท้จริงของหลักสูตร โครงการสอน บันทึกการสอนที่นำมาสู่การปฏิบัติว่าประสบปัญหาอย่างไรเพื่อแก้ไขปรับปรุง

4) เพื่อเป็นข้อมูลทางการศึกษาทั่วไป เช่น ผลการเรียนการศึกษาสำเร็จตามหลักสูตรเป็นแนวทางในการทำงานและศึกษาต่อ

5) เป็นหลักฐานด้านการศึกษาของสถานศึกษาในด้านการรับนักเรียน ผลการเรียนและการสำเร็จหลักสูตร

6) เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาในด้านผลการเรียน และการสำเร็จการศึกษาของนักเรียน

การเทียบโอนผลการเรียน

การเทียบโอนผลการเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มีวัตถุประสงค์และแนวทางการเทียบโอนผลการเรียนที่หลากหลาย โดยเปิดโอกาสให้มีการเทียบโอนผลการเรียนในรูปแบบการจัดการศึกษาเดียวกันหรือต่างรูปแบบกัน มีหลักสูตรของสถานศึกษาที่มีความหลากหลายมากขึ้น เนื่องด้วยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 27 กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ รวมทั้งเปิดโอกาสให้เทียบโอนผลการเรียนระหว่างรูปแบบการจัด

การศึกษาซึ่งมีแนวทางการจัดการศึกษาและลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน สามารถเทียบโอนกันได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549 อ้างถึงใน สุวิมล กฤษศยาสา, 2551: 21 - 26)

องค์ประกอบที่มีผลต่อการเทียบโอนผลการเรียน

องค์ประกอบที่เป็นส่วนสำคัญที่มีผลต่อการเทียบโอนผลการเรียน ได้แก่ รูปแบบการศึกษา หลักสูตรการศึกษา และสถานศึกษา ซึ่งวิธีการพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนจะต้องคำนึงถึงทั้ง 3 องค์ประกอบไปพร้อมๆ กัน เนื่องจากผู้ที่เรียนตามหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งสามารถเลือกเรียนตามรูปแบบการศึกษารูปแบบใดรูปแบบหนึ่งก็ได้ และนำผลการเรียนนั้นไปเข้าศึกษาต่ออีกหลักสูตรหนึ่งที่มีรูปแบบเดียวกันหรือรูปแบบที่แตกต่างกันได้ ดังนั้น แนวทางการเทียบโอนผลการเรียนจึงกำหนดขึ้นเพื่อใช้ในกรณีที่มีการเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา การเปลี่ยนหลักสูตรและการย้ายสถานศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดทั้ง 3 ด้าน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549 อ้างถึงในสุวิมล กฤษศยาสา, 2551 : 21)

1) รูปแบบการศึกษา การจัดการศึกษาจัดได้ 3 รูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สถานศึกษาอาจจัดการศึกษารูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้ง 3 รูปแบบ รูปแบบการศึกษาเป็นส่วนสัมพันธ์กับหลักสูตรและสถานศึกษา การเทียบโอนผลการเรียนที่ยึดตามรูปแบบการศึกษาแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มดังนี้

1.1) การเทียบโอนผลการเรียนระหว่างรูปแบบเดียวกัน ได้แก่

1.1.1) การศึกษาในระบบ นำมาเทียบโอนผลการเรียนกับการศึกษาในระบบ

1.1.2) การศึกษานอกระบบ นำมาเทียบโอนผลการเรียนกับการศึกษานอกระบบ

1.2) การเทียบโอนผลการเรียนระหว่างรูปแบบต่างกัน ได้แก่

1.2.1) การเทียบโอนผลการเรียนระหว่างการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ

1.2.2) การศึกษาตามอัธยาศัย/การศึกษานอกระบบ (หลักสูตรเฉพาะ) นำมาเทียบโอนผลการเรียนกับการศึกษาในระบบ

1.2.3) การศึกษาตามอัธยาศัย/การศึกษานอกระบบ (หลักสูตรเฉพาะ) นำมาเทียบโอนผลการเรียนกับการศึกษานอกระบบ

2) หลักสูตรการศึกษา การเทียบโอนควรคำนึงถึงเรื่องของหลักสูตรการศึกษาด้วย เนื่องจากสถานศึกษาเป็นผู้จัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งมีความแตกต่างกันในแต่ละหลักสูตร จึงต้องกำหนดแนวปฏิบัติการเทียบโอนผลการเรียนไว้ด้วยหลักสูตรที่จะพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนสามารถแบ่งได้ 4 กลุ่มดังนี้

2.1) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรแกนกลางที่ส่วนกลางเป็นผู้กำหนดแนวคิด หลักการ จุดหมาย มาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานกลุ่มวิชา มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น มาตรฐานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นการดำเนินงานระดับชาติ มีการกระจายอำนาจให้สถานศึกษา/เขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้จัดทำสาระของหลักสูตร โดยนารายละเอียดที่กำหนดจากส่วนกลางไปจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น การเทียบโอนผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะเป็นการศึกษาในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งประเภทสามัญศึกษาและประเภทอาชีวศึกษา

2.2) หลักสูตรต่างประเทศ หมายถึง หลักสูตรที่พัฒนาและดำเนินการสอน/การสอบในต่าง ประเทศในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เช่น หลักสูตร High School จากประเทศสหรัฐอเมริกาและหมายถึงหลักสูตรที่พัฒนาและดำเนินการสอน/การสอบในประเทศ เช่น หลักสูตรจากโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย หลักสูตรของโรงเรียนเอกชนอื่นๆ ที่เปิดสอนตามหลักสูตรต่างประเทศหรือสอนตามระบบการศึกษาของต่างประเทศ เป็นต้น ซึ่งหมายรวมถึงการศึกษาประเภทสามัญศึกษาและประเภทอาชีวศึกษา ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา เช่น ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เป็นต้น

3) หลักสูตรเฉพาะอื่นๆ หมายถึงหลักสูตรดังต่อไปนี้

3.1) หลักสูตรการศึกษาเฉพาะทางตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 21 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่จัดโดยกระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐที่จัดตามความต้องการและความชำนาญของหน่วยงานนั้น โดยคำนึงถึงนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยมีหลักเกณฑ์วิธีการเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงหรือหลักสูตรเฉพาะทางของหน่วยงานต่างๆ เช่น หลักสูตรการดุริยางค์ทหารเรือ หลักสูตรโรงเรียนจ่าอากาศ หลักสูตรโรงเรียนช่างฝีมือทหาร เป็นต้น

3.2) หลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรการศึกษานอกระบบที่จัดเป็นหลักสูตรเฉพาะหรือหลักสูตรฝึกอบรมตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3.3) หลักสูตรเดิมของกระทรวงศึกษาธิการ หมายถึง หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ประกาศใช้ก่อนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ได้แก่ หลักสูตรในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตรประกาศนียบัตรอาชีพ (ปอ.) หลักสูตรพระปริยัติธรรมระดับต่างๆ หลักสูตรอิสลามการศึกษา หลักสูตรนาฏศิลป์ขั้นต้นและชั้นกลาง หลักสูตรศิลปศึกษาชั้นกลาง หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิคและหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง ซึ่งหลักสูตรเดิมในที่นี้หมายถึงหลักสูตรทางสามัญและทางวิชาชีพ

4) สถานศึกษา ผลการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสะสมไว้อาจได้จากการศึกษาในสถานศึกษาเดียวกันหรือต่างสถานศึกษากัน ระหว่างสถานศึกษาที่ขอเทียบโอนผลการเรียนกับสถานศึกษาที่รับเทียบโอนผลการเรียนและสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือจัดทั้ง 3 รูปแบบได้

4.1) ระดับการศึกษาที่ใช้ประกอบการพิจารณาเทียบโอนผลการเรียน มีขอบเขตการดำเนินการเทียบโอน 4 ระดับ ดังนี้

4.1.1) ระดับประถมศึกษา

4.1.2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

4.1.3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งประเภทสามัญศึกษาและประเภทอาชีวศึกษา

4.1.4) ระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา

4.2) คุณสมบัติผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน ได้แก่

4.2.1) เป็นนักเรียน/นักศึกษาของสถานศึกษาที่รับโอนผลการเรียน

4.2.2) มีคุณสมบัติเฉพาะตามที่สถานศึกษาที่รับเทียบโอนผลการเรียนกำหนด

4.3) การอนุมัติผลการสอบ โอนผลการเรียน หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการเทียบโอนผลการเรียน

4.4) การออกหลักฐานการเทียบโอนผลการเรียน

ดังนั้น สถานศึกษาเป็นผู้บันทึกผลการเทียบโอนและออกเอกสารใบแจ้งผลการเทียบโอนให้แก่ผู้ร้องขอและให้สถานศึกษาจัดเก็บเอกสาร/หลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเทียบโอนผลการเรียน พร้อมทั้งจัดทำทะเบียนผู้ขอเทียบโอนเป็นหลักฐานไว้ที่สถานศึกษา

แนวทางการเทียบโอนผลการเรียน

ในการเทียบโอนผลการเรียน ผู้ที่มีหน้าที่ในการเทียบโอนผลการเรียนซึ่งได้แก่ สถานศึกษา จะต้องกำหนดบทบาทหน้าที่ผู้ทำหน้าที่เทียบโอนผลการเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง และกำหนดขอบข่าย การเทียบโอนให้ชัดเจนเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประสงค์จะขอเทียบโอนที่ต้องการพัฒนา ศักยภาพของตนเอง (สุวิมล กฤษกุลฤทธานันท์, 2551 : 26 - 28)

1) หลักการเทียบโอนผลการเรียน

1.1) ยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษา โดยดำเนินการในรูป คณะกรรมการ

1.2) คำนึงถึงหลักความเป็นธรรม โปร่งใส และมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ

1.3) การเทียบโอนผลการเรียนให้พิจารณาจากเอกสาร หลักฐานการศึกษาหรือ หลักฐานอื่นหรือการประเมินจากความรู้ ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ของผู้เรียนด้วย เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ไม่ซับซ้อน ทั้งนี้ให้คำนึงถึงประโยชน์ของผู้เทียบโอนเป็นสำคัญ

1.4) พิจารณาเทียบโอนผลการเรียนเพื่อการศึกษาต่อเนื่อง โดยพิจารณารูปแบบ การศึกษาและหลักสูตรที่อยู่ในระดับเดียวกัน

2) แนวปฏิบัติทั่วไปในการเทียบโอนผลการเรียน

2.1) การเทียบโอนผลการเรียนให้พิจารณาจากรูปแบบการจัดการศึกษา ลักษณะ การจัดหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ซึ่งมีความแตกต่างหลากหลาย โดยให้เทียบเคียงกับหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่รับเทียบโอน

2.2) ช่วงเวลาในการเทียบโอนผลการเรียน ดำเนินการได้ 2 กรณี คือ

กรณีที่ 1 การเทียบโอนผลการเรียนที่จะเกิดขึ้นได้ในสภาพการณ์ต่างๆ ได้แก่ การ ย้ายสถานศึกษา การเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา การย้ายหลักสูตร การละทิ้งการเรียนและขอกลับเข้า ศึกษาต่อการศึกษาจากต่างประเทศและขอเทียบโอนเข้าศึกษาต่อในประเทศ

กรณีที่ 2 การเทียบโอนความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์จากแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ เช่น สถานประกอบการ สถานประกอบอาชีพอิสระ สถาบันทางศาสนา บ้านเรียน (Home School) ฯลฯ ให้ดำเนินการก่อนเปิดภาคเรียนหรือในต้นภาคเรียน เพื่อการวางแผนการเรียน โดยสถานศึกษา ที่รับเทียบโอนกำหนดรายวิชา/หมวดวิชา จำนวนหน่วยกิต/หน่วยการเรียนที่จะรับเทียบโอนตาม ความเหมาะสม รวมทั้งกรณีของผู้ที่กำลังเรียนและประสงค์จะไปศึกษา/เสริมความรู้จากแหล่งการ เรียนรู้อื่นๆ ในภายหลัง รวมทั้งกรณีของผู้ที่กำลังเรียนและประสงค์จะไปศึกษา/เสริมความรู้จาก แหล่งการเรียนรู้อื่นๆ ในภายหลัง ซึ่งจะต้องได้รับอนุญาตจากหัวหน้าสถานศึกษาก่อน

2.3) การกำหนดอายุของผลการเรียนที่ขอเทียบโอน ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษาที่รับเทียบโอน โดยพิจารณาบนพื้นฐานของธรรมชาติของรายวิชา ความทันสมัย ทันท่วงที เหตุการณ์และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน

2.4) การพิจารณาให้ผลการเรียนจากการเทียบโอนให้คงผลการเรียนตามหลักฐานเดิมที่ปรากฏหรือให้ผลการเรียนใหม่ที่ได้จากการประเมินด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย

2.5) นักเรียนที่ได้รับการเทียบโอนผลการเรียนต้องศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษาที่รับเทียบโอนผลการเรียน อย่างน้อย 1 ภาคเรียน

2.6) การจบหลักสูตรของผู้ขอเทียบโอนผลการเรียนหรือการให้หน่วยกิต/ หน่วยการเรียนให้เป็นไปตามเกณฑ์การจบหลักสูตรของสถานศึกษาที่รับเทียบโอน

3) แนวทางการเทียบโอนผลการเรียน

การพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนเป็นดุลยพินิจของสถานศึกษาที่รับเทียบโอนผลการเรียน โดยสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดระเบียบ/แนวปฏิบัติการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจนและครอบคลุมทุกรูปแบบการจัดการศึกษาและการจัดหลักสูตร โดยคำนึงถึงประเด็นต่างๆ เช่น การกำหนดช่วงเวลาการเทียบโอน การกำหนดอายุของผลการเรียน การกำหนดผลการเรียน การประเมินความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์และการกำหนดคุณสมบัติของผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน พร้อมทั้งตรวจสอบเอกสาร/หลักฐานของผู้ขอเทียบโอนประกอบการพิจารณา

สรุปได้ว่าในการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน สถานศึกษามีหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติจากกระทรวงศึกษาธิการ โดยผู้อำนวยการสถานศึกษาจะเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการการเทียบโอนผลการเรียน ประกอบด้วย ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าระดับประถมศึกษา/มัธยมศึกษา และหัวหน้าฝ่ายทะเบียนและวัดผล เพื่อร่วมกันอนุมัติผลการเรียน ซึ่งจุดเน้นของการเทียบโอน คือ การพิจารณาเนื้อหาของหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง 2 แห่งต้องมีความสอดคล้องกันที่ระดับ 60% ขึ้นไป เมื่อเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวคณะกรรมการการเทียบโอนผลการเรียนจะดำเนินการอนุมัติผลการเรียนเดิมให้แก่ผู้เรียน

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550 : 119) กล่าวถึงว่า ผู้บริหารควรมีการใช้กระบวนการวิจัยมาใช้ในการดำเนินงานบริหารสถานศึกษา ตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการเพื่อกำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ การจัดทำแผนสถานศึกษา การดูแลปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน การนิเทศ

ติดตามประเมินผลการดำเนินงานและจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ หรือเป็นข้อมูลในการพัฒนางานต่อไป

แนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาตามกฎกระทรวง เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 และประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550 (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550: 38) มีรายละเอียด ดังนี้

1) กำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการทำงานของนักเรียน ครู และผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา

2) พัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญในการเรียนรู้ที่ซับซ้อนขึ้นทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิด การจัดการ การหาเหตุผลในการตอบปัญหา การผสมผสานความรู้แบบสหวิทยาการ และการเรียนรู้ในปัญหาที่ตนสนใจ

3) พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย

4) รวบรวม และเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

นอกจากนี้ ในกรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 – 2559 ฉบับสรุป (2551: 46) ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และมาตรการพัฒนาการศึกษาในด้านการส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษา ว่าควรดำเนินการ ดังนี้

1) ส่งเสริมและสนับสนุนครู คณาจารย์ในทุกระดับ/ประเภทการศึกษา ดำเนินการวิจัยและมีศักยภาพในการวิจัยและพัฒนา

2) ส่งเสริมให้การวิจัยและพัฒนาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ในทุกระดับ/ประเภทการศึกษา รวมทั้งการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาประเทศ

3) ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการพัฒนานักวิจัยทางการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

4) จัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาาระบบการศึกษาเพื่อเป็นองค์กรกลางในการวิจัยและพัฒนาการศึกษา

5) จัดสรร ระดมทรัพยากรและจัดตั้งกองทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาการศึกษา

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ ด้วยการวิจัยในกระบวนการเรียนรู้ การวิจัยพัฒนาการเรียนรู้ และการวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีแนวคิดดังนี้ (รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, 2550 : 117 - 118)

1) การใช้การวิจัยในกระบวนการเรียนรู้ มีวิธีการอย่างเป็นระบบ 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องทราบความต้องการเรียนรู้ของตนเอง มีลำดับความสำคัญก่อนหรือหลังตามความจำเป็นและความสำคัญให้ได้เป็นลำดับแรก และกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ได้

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องรู้จักการวางแผนการเรียนรู้ของตนเอง ว่า มีเป้าหมายเรื่องใด มีเวลามากน้อยเพียงใด มีแหล่งเรียนรู้ที่ไหนบ้าง มีวิธีเรียนใดบ้าง ต้องใช้สื่อใดบ้าง และเมื่อมีปัญหาจะสามารถปรึกษาใคร เมื่อได้รับความรู้นั้นได้อย่างไร ตลอดจนวางแผนไปถึงการนำความรู้ที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนางานอย่างไร

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ เป็นการปฏิบัติในการแสวงหาความรู้ตามที่วางแผนไว้ ซึ่งอาจใช้วิธีการต่างๆ ในการเรียนรู้จากการใช้แหล่งเรียนรู้ต่างๆ เมื่อได้ความรู้แล้วควรมีการตรวจสอบความรู้ได้เพื่อยืนยันความถูกต้อง และตัดสินใจเลือกความรู้ไปใช้ให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 4 การสรุปความรู้ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนสรุปความรู้และนำเสนอความรู้ที่ได้จากการค้นคว้าในรูปแบบต่างๆ ที่เหมาะสมและอาจใช้เครื่องมือช่วยในการนำเสนอ

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลเพื่อปรับปรุงและนำไปใช้ในการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนประเมินกระบวนการเรียนรู้ของตนเองในระหว่างการเรียนทุกขั้นตอนเพื่อนำไปสู่การปรับปรุง รวมถึงการนำความรู้ที่ได้ไปใช้พัฒนางานต่อไป

ความสัมพันธ์ของการวิจัยและการจัดการเรียนการสอน

Brand, 2000 and Brown, 2005 (อ้างถึงในชกร เกียรติศรีศรี, 2554: 6) กล่าวว่า การวิจัยและการสอนต้องมีความสัมพันธ์กัน ถึงแม้ว่าจะไม่มีเงื่อนไขกำหนดชัดเจนว่า การเป็นครูที่ดีต้องเป็นครูที่ทำวิจัยในการสอน แต่การสอนของครูจะมีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยการวิจัยของครู ครูควรหา

ความเชื่อมโยงระหว่างการสอนของครูกับการวิจัย อย่างน้อยที่สุดครูควรมีส่วนร่วมในการทำวิจัย เพราะการวิจัยเป็นรากฐานของการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน

สุวิมล ว่องวาณิช (2546) กล่าวว่า ครูควรทำวิจัย เพราะการวิจัยมีหลักการและวิธีการที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนการสอน ทำให้ครูมีบทบาทเป็นครูปฏิบัติการณ์ในห้องเรียน และขณะเดียวกันก็เป็นนักวิจัยที่ทำหน้าที่ค้นหาวิธีการแก้ปัญหาในห้องเรียนด้วยตนเอง นำไปสู่การพัฒนาศาสตร์ของวิชาชีพครูให้มีความเข้มแข็งขึ้น

Borg (2010 : 420) กล่าวว่า ประโยชน์จากการทำวิจัยของครูปรากฏในงานเขียนมากมาย เช่น ช่วยพัฒนาขีดความสามารถในการตัดสินใจของครู ลดความรู้สึกสับสนและ โดดเดี่ยวของครู เปิดโอกาสให้ครูมีการขยับขยายและพัฒนาหลักสูตร ทำให้ครูมีความเสี่ยงและท้าทายในการเผชิญปัญหาที่น้อยลง เป็นทางเชื่อมระหว่างครูและนักวิจัย การลดช่องว่างระหว่างข้อค้นพบการวิจัยและการปฏิบัติในห้องเรียน การหาแนวทางการแก้ไขปัญหา การปรับปรุงกระบวนการตัดสินใจในการปฏิบัติของครูเพิ่มสถานะทางวิชาชีพครู เพิ่มศักยภาพทางวิชาชีพให้ครู ให้มีความได้เปรียบด้านศักยภาพการสอน นอกจากนี้ การอ่านและใช้ผลจากงานวิจัยจะช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอน ทำให้ครูมีประสาทสัมผัสที่ดีและใช้ความรู้สึกที่ลงลึกมากขึ้น(ทักษะใหม่ในการเห็นปัญหา) สามารถจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนด้วยความคิดใหม่จากประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน (ทักษะใหม่ในการปฏิบัติงาน) สามารถพูดคุยสนทนาที่มีเนื้อหาสาระกว้างขึ้น(ทักษะใหม่ในการสนทนา) สามารถตรวจสอบสิ่งที่ปฏิบัติกับทฤษฎี(ทักษะใหม่ในการหาความรู้) และสามารถตรวจสอบแผนงานและกระบวนการต่างๆที่ทำให้เกิดการตัดสินใจ(ทักษะใหม่ในการคิด)

Handscomb and Macbeath,2003 (อ้างถึงในกชกร เกียรติศรีศรี, 2554 : 10) ได้กล่าวเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรที่ประกอบด้วยการศึกษาวิจัย ว่าหมายถึง หลักสูตรที่ใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานของการเรียนรู้และการสอน การทำวิจัยที่ไม่ใช่เพียงทำโดยสามัญสำนึกทั่วไป แต่ทำด้วยความรู้สึกอยากทำอย่างจริงจัง และด้วยลักษณะของการทำวิจัยจึงเกิดวิธีทำที่ท้าทายเกิดขึ้น เช่น มีการเน้นการเรียนรู้ผ่านโรงเรียน ขับเคลื่อนการวิจัยผ่านการสอนและความต้องการในการเรียนรู้ นักเรียนใช้การวิจัยและสามารถประยุกต์วิธีการวิจัย ครูและนักเรียนเข้าใจการวิจัยและใช้การวิจัยได้ถูกต้อง เชิญชวนและให้กำลังใจในการค้นหาสิ่งแปลกใหม่ มีการสะท้อนจากการเรียนรู้ของนักเรียนให้ความสำคัญและยอมรับเมื่อมีสิ่งที่ไม่คาดคิดเกิดขึ้น มีการระบุปัญหา การสำรวจความพึงพอใจของนักเรียน ผู้ปกครอง หรือการประเมินของหน่วยงานของรัฐ การศึกษาข้อค้นพบและวิธีวิทยาการ

วิจัยศึกษาข้อมูลจากตัวอย่างกรณีศึกษาจากโรงเรียนอื่น เว็บไซต์ (Web Sites) และการศึกษาส่วนบุคคลและเพื่อการรับรองทางวิชาชีพ เช่น การทำวิจัยในการศึกษาต่อปริญญาโท วิธีการสืบค้นและหาคำตอบโดยการสังเกตแบบเทียบเคียง เช่น สังเกตจากเพื่อนหรือผู้ที่เหมือนกัน การดูระบบการทำงานของนักเรียนหรือครู การสำรวจและการตอบคำถาม การสังเกตและดูผลที่ตามมา การสัมภาษณ์ และการทดลองและทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

แนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ตามกฎกระทรวง เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 และประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2550 (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550: 39) มีรายละเอียด ดังนี้

- 1) จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียงเพื่อสนับสนุนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองกับการจัดกระบวนการเรียนรู้
- 2) จัดระบบแหล่งการเรียนรู้ภายใน โรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น พัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ จัดให้มีห้องสมุดหมวดวิชา ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมหนังสือในห้องเรียน ห้องพิพิธภัณฑน์ ห้องมัลติมีเดีย ห้องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ศูนย์วิชาการ ศูนย์วิทยบริการ สวนสุขภาพ สวนวรรณคดี สวนหนังสือ สวนธรรมะ เป็นต้น
- 3) จัดระบบข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนของสถานศึกษาของตนเอง เช่น จัดเส้นทาง แผนที่ และระบบการเชื่อมโยงเครือข่ายห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดสถาบันการศึกษา พิพิธภัณฑน์ พิพิธภัณฑน์วิทยาศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ
- 4) ส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
- 5) ส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ในต่างประเทศ

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

มาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงาน และการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษา และนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550 :132) ได้กล่าวถึงบทบาทของแหล่งเรียนรู้ในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียนทั้งในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย คือ

- 1) แหล่งเรียนรู้ต้องสามารถตอบสนองการเรียนรู้ที่เป็นกระบวนการ การเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง (Learning by Doing) ทั้งการเรียนรู้ของคนในชุมชนที่มีแหล่งเรียนรู้ของตนเองอยู่แล้ว และการเรียนรู้ของคนอื่นๆ ทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย
- 2) เป็นแหล่งทำกิจกรรม แหล่งทัศนศึกษา แหล่งฝึกงานและแหล่งประกอบอาชีพของผู้เรียน
- 3) เป็นแหล่งสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นโดยตนเอง
- 4) เป็นห้องเรียนทางธรรมชาติ เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า วิจัย และฝึกอบรม
- 5) เป็นองค์การเปิด ผู้สนใจสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างเต็มที่และทั่วถึง
- 6) สามารถเผยแพร่ข้อมูลแก่ผู้เรียนเชิงรุก เข้าสู่ทุกกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง ประหยัดและสะดวก
- 7) มีการเชื่อมโยงและเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน
- 8) มีสื่อประเภทต่างๆ ประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนและการพัฒนาอาชีพ

การนิเทศการศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555: 223) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการบริหารการศึกษาเพื่อชี้แนะ ให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูและเพิ่มคุณภาพของบทเรียนให้เป็นที่ไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

Gold Hammer and Others (1980: 13) กล่าวว่า การนิเทศเป็นหน้าที่ของครูนิเทศการศึกษาที่ต้องกระตุ้นให้ครูในสถานศึกษาได้มีการพัฒนาโดยใช้สื่อการเรียนการสอนที่เน้นทักษะในการติดต่อสื่อสาร และการนิเทศการศึกษาพยายามที่จะช่วยเหลือครูในการแก้ปัญหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสร้างบรรยากาศที่ดีระหว่างครูและนักเรียน

Glickman (1981: 6) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา เป็นแนวความคิดที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอนในเรื่องการจัดครูเข้าสอน การจัดสื่อการสอน สิ่งอำนวยความสะดวกซึ่งเป็นการเตรียมและพัฒนาครูโดยมีการประเมินผลการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการที่ดำเนินการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนโดยให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และประเมินผลการเรียนการสอนของครูให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

แนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษา ตามกฎกระทรวง เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 และประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2550 (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550: 40 - 41) มีรายละเอียด ดังนี้

1) สร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่า เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผลนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพการนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร เพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่า ได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง

2) จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบและกระบวนการ

3) จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550 : 144) ได้ให้ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา ไว้ดังนี้

- 1) เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการบริหารและงานวิชาการของสถานศึกษา
- 2) เพื่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- 3) เพื่อสำรวจ วิเคราะห์ วิจัยและประเมินผลเพื่อปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
- 4) เพื่อพัฒนาหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐานและเอกสารทางวิชาการให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการและจำเป็นของสถานศึกษาและครูอาจารย์
- 5) เพื่อพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะครูอาจารย์ให้มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์อันจำเป็นที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอนให้สามารถแก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้

ขอบข่ายการนิเทศภายในสถานศึกษา

แนวคิดของ Glickman (อ้างถึงในรุ่งชัชดาพร เวหะชาติ 2550 : 146) มีขอบข่ายงาน 5 งาน

ดังนี้

- 1) การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (Direct Assistance)
- 2) การพัฒนาบุคลากรเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ (Staff Development)
- 3) การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม (Group Development)
- 4) การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development)
- 5) การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

แนวปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา ที่ควรปฏิบัติได้แก่ (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2550: 145)

- 1) จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา
- 2) ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนสอนในรูปแบบหลากหลายเหมาะสมกับสถานศึกษา
- 3) ประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา

4) ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนของสถานศึกษา

5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์การจัดการระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

ขั้นตอนในการบริหารงานนิเทศภายในสถานศึกษา

การนิเทศจะประกอบด้วยบุคคล 2 กลุ่ม คือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อร่วมกันทำงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ร่วมกัน โดยใช้เทคนิควิธีที่เหมาะสม ขั้นตอนในการบริหารงานนิเทศ ซึ่งได้แก่(รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2550: 146)

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศเป็นขั้นตอนพื้นฐานที่สำคัญที่สุด โดยผู้นิเทศต้องทราบสภาพปัญหาและความต้องการของผู้รับการนิเทศ

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนและการจัดทำโครงการนิเทศ การวางแผนตามลักษณะงานนิเทศภายใน หมายถึง วิธีการที่อาศัยหลักการ และเหตุผลข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาความต้องการของสถานศึกษาว่า มีความต้องการนิเทศในด้านใด แล้วนำมาจัดทำแผนและโครงการต่อไป ซึ่งการจัดทำรายละเอียดของแผน เป็นการกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนขึ้น คือ แจกแจงกิจกรรมการนิเทศที่จะทำโครงการนั้น กำหนดแผนงานนิเทศ รวมถึงการกำหนดหน่วยปฏิบัติ ค่าใช้จ่าย เวลาทำงานประมาณ โครงการการอนุมัติและการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินงานนิเทศ เป็นการนำแผนงานหรือโครงการไปปฏิบัติเพื่อให้ได้ตามความต้องการหรือเป้าหมายที่วางไว้ มีแนวทางดังนี้

1) การให้ความรู้ความเข้าใจถึงสิ่งที่จะดำเนินการว่า จะต้องอาศัยความรู้ความสามารถอย่างไร จะมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร และจะทำอย่างไรจึงจะทำให้ผลงานออกมาอย่างมีคุณภาพ ซึ่งเป็นความจำเป็นสำหรับการเริ่มนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ เพื่อจะได้สร้างความเข้าใจกันและทำให้การนิเทศนั้นได้ผล

2) การปฏิบัติงานประกอบด้วย การปฏิบัติงานที่ได้รับความร่วมมือจากบุคคลทุกฝ่ายคือ ผู้รับการนิเทศ ผู้ให้การนิเทศ และผู้บริหาร

3) การสร้างขวัญกำลังใจ ผู้รับการนิเทศควรได้รับการเสริมกำลังใจ โดยเฉพาะจากฝ่ายบริหาร เพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและทำงานด้วยความพึงพอใจ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ เป็นขั้นสุดท้ายในการดำเนินการ ผู้รับผิดชอบคือผู้บริหารหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมาย มีดังนี้

1) การประเมินผลต้องอาศัยข้อมูลที่น่าเชื่อถือ โดยการตั้งจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน การใช้เครื่องมือและการรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสม รวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เป็นที่ยอมรับของฝ่ายนิเทศ ครูอาจารย์ และนักเรียน

2) การประเมินผลเป็นขั้นตอนหนึ่งของการนิเทศที่จำเป็นต้องทำ เมื่อได้จัดทำโครงการนิเทศแล้ว

3) การประเมินผลต้องอาศัยข้อมูลจากหลายฝ่าย ทั้งผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ

4) การประเมินผลสามารถทำได้ 2 ระยะ คือ การประเมินผลระหว่างปฏิบัติงานหรือขณะปฏิบัติงาน เพื่อจะได้พิจารณาวิธีการดำเนินการเพื่อปรับปรุงโครงการ เพื่อการตัดสินใจถึงผลที่ได้รับจากโครงการ

5) การประเมินผลเป็นระบบ มี 3 ส่วน คือ การประเมินผลที่ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต การประเมินผลมีวิธีการดังนี้

5.1) การประเมินผลเชิงประมาธ ซึ่งสามารถจะดำเนินการได้ในลักษณะเดี่ยวหรือกลุ่ม ผู้ดำเนินการประเมินจะรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือชนิดต่างๆ ที่มีความน่าเชื่อถือ และมีความเที่ยงตรงในการวัดโดยทั่วไป การประเมินผลการนิเทศจะใช้วิธีทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพประกอบกันไปเพื่อให้ข้อมูลที่ต้องการและน่าเชื่อถือได้

5.2) การประเมินผลเชิงคุณภาพเป็นผลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ การประชุม สัมมนา ร่วมกัน

การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

กรมวิชาการ (2545: 41) ตามประกาศของกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2546 ได้กำหนดให้สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดระบบการบริหารและสารสนเทศที่เอื้อต่อการดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ดังนี้

1) จัดระบบโครงสร้างการบริหารงานให้เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงสภาพทั่วไปของสถานศึกษา บุคลากร และทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่ โดยทุกฝ่ายต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดระบบโครงสร้างดังกล่าว

2) เตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยพัฒนาบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาให้เห็นความสำคัญและมีเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ การกำหนดเป้าหมาย/วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาตามแผน การประเมินตนเอง การเขียนรายงานประจำปีหรือรายงานการประเมินตนเอง การนำผลการประเมินไปใช้ การเตรียมรับการประเมินภายนอกของสถานศึกษา รวมทั้งการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

3) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ถือว่าเป็นหน้าที่ของบุคลากรภายในสถานศึกษาทุกคน รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษา และทำการกำหนดบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรภายในสถานศึกษา โดยคณะกรรมการนี้มีหน้าที่กำหนดแนวทางและวิธีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กำกับติดตามและให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการช่วยเหลือและสนับสนุนให้การพัฒนาสามารถดำเนินการไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่เสนอสถานศึกษาแต่งตั้งบุคคลทำหน้าที่ตรวจสอบ ทบทวนและรายงานคุณภาพการศึกษา

4) วางแผนและจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศภายในสถานศึกษาให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบันเพียงพอสอดคล้องกับภารกิจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานทั้งข้อมูลในเชิงกายภาพ ได้แก่ ข้อมูลจำนวนอาคารสถานที่ ข้อมูลจำนวนบุคลากร เป็นต้น และข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ข้อมูลจุดเด่น จุดด้อยของสถานศึกษา ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นต้น สถานศึกษาอาจจะต้องทำการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาทั้งในด้านปัจจัยกระบวนการดำเนินงาน และผลผลิต อันได้แก่ คุณภาพนักเรียน คุณลักษณะครูและผู้บริหาร สภาพสถานศึกษา เป็นต้น ซึ่งจะนำข้อมูลการวิเคราะห์ศักยภาพของสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาต่อไป รวมทั้งมีระบบการใช้และให้บริการที่สะดวกรวดเร็วทันต่อการใช้งาน

การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สถานศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุนให้การจัดการเรียนรู้ของครูอาจารย์บรรลุผล โดยการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีที่มีความหลากหลายเหมาะสม และเพียงพอให้ครูอาจารย์ได้เลือกพัฒนา

และใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างได้ผล และสื่อและเทคโนโลยีนั้น ควรเน้นตั้งแต่การจัดทำ จัดหาจากท้องถิ่น ไปจนถึงสื่อที่ทันสมัยเป็นสากล สถานศึกษามีแนวปฏิบัติ ดังนี้ (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2550: 127)

- 1) ศึกษา วิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และการบริหารงานวิชาการ
- 2) ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และวัตกรรมการเรียนการสอน
- 3) จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานด้านวิชาการ
- 4) ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น
- 5) การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อการศึกษา(รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2550: 128) มีวัตถุประสงค์ คือ

- 1) เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของโอกาสทางการศึกษา ทำให้สถานศึกษาทุกแห่งมีโอกาสเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ ห้องสมุดดิจิทัล โดยผ่านระบบอินเทอร์เน็ต
- 2) เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จากสื่อ ซีดีรอม สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ก่อให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษาใหม่ๆ โดยการเกิดสื่อทั้งทาง ภาพ ข้อความ และเสียงที่มีความหลากหลายในการส่งเสริมการเรียนรู้
- 3) เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ โดยมีกรนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ในวงการศึกษาเพิ่มมากขึ้น อันเนื่องจากการแพร่กระจายอย่างรวดเร็วของอุปกรณ์ และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ เช่น ดาวเทียมสื่อสาร ซีดีรอม มัลติมีเดีย อินเทอร์เน็ต ก่อให้เกิดระบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Aided Instruction: CAI) และระบบคอมพิวเตอร์ช่วยเรียน Computer Aided Learning: CAL) ทั้งระดับท้องถิ่นและระบบทางไกล

นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การระดมสรรพความรู้ที่มีเหตุผลมาประยุกต์ให้เป็นระบบใหม่ และสามารถนำมาใช้ปฏิบัติในสถานการณ์ที่เป็นจริง ในการแก้ไขปัญหาให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม โดยสามารถศึกษาในด้านต่างๆ ดังนี้ (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2550 :129)

- 1) การเรียนด้วยตัวเอง (Self Instruction)
- 2) การเรียนการสอนสำเร็จรูป (Programmed Instruction)
- 3) การแสวงหานวัตกรรมทางการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นโดยการเข้าสู่ระบบ (System Approach)
- 4) โสตทัศนศึกษา (Audio Visual Educaton)
- 5) คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Aided Instruction: CAI)
- 6) การใช้ทรัพยากร (Resource) ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด
- 7) เครื่องช่วยสอน (Teaching Machine)
- 1) สื่อการศึกษามวลชน (Mass Educational) เช่น วิทยุ และโทรทัศน์ทางการศึกษา
- 2) ความเสมอภาคในการให้โอกาสทางการศึกษาตามเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล
- 3) ให้ความเสมอภาคทางการศึกษาทุกท้องถิ่น
- 4) ให้ความรู้ทางจิตวิทยาสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเอกลักษณ์บุคคล
- 5) การศึกษาตลอดชีพ (Life long Education)
- 6) การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
- 7) การศึกษาทางอินเทอร์เน็ต เช่น Web-Base Instruction, E-Learning เป็นต้น

การบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับการจัดการเรียนการสอน

จากรายงานการศึกษาการประเมินผลกระทบของโครงการเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย (SchoolNet) ของศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ เมื่อปี 2548 ได้ผลสรุปว่า แม้ว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่ในประเทศไทย ยังมีความจำเป็นที่จะต้องสอนทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ แต่สถานศึกษาควรได้รับการผลักดันและสนับสนุนให้ก้าวต่อไปสู่การพัฒนาความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ และมีข้อคิดว่าการจัดให้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตให้เป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตร ทำให้ครูส่วนใหญ่ขาดการมี

ส่วนร่วม และรู้สึกรู้ว่าเป็นความชำนาญเฉพาะทางสำหรับครูคอมพิวเตอร์เท่านั้น ฉะนั้นจะต้องปรับแนวคิดให้เห็นว่า คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือและกลไกในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ทั้งในและนอกหลักสูตร และจะต้องบูรณาการโครงการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ให้เข้ากับหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนการบริหารสถานศึกษา มิฉะนั้น ก็จะมีสถานภาพเป็นโครงการพิเศษที่ไม่ผสมกลมกลืนกับกระบวนการเรียนการสอนปกติของสถานศึกษา(สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2551: 33 - 34)

ดังนั้น การบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับการเรียนการสอน จึงหมายถึง การเรียนการสอนที่เน้นการนำศักยภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นตัวเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน และครูเป็นผู้ทำให้มันเกิดขึ้น ไม่เพียงแต่สอนให้นักเรียนใช้เทคโนโลยีเป็นเท่านั้น แต่ครูต้องรู้ว่ากระบวนการนำเทคโนโลยีเหล่านั้นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นอย่างไร เช่น ให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต ใช้กล้องดิจิทัลเก็บข้อมูลภาพ ใช้โปรแกรมตารางการคำนวณ (Spread Sheet) ประมวลผลหรือสร้างกราฟ การนำเสนอผลงานด้วยโปรแกรมนำเสนอ และเผยแพร่ผลงานผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น ก่อนมอบหมายงานทุกชิ้นให้นักเรียนทำ ครูต้องเตรียมเนื้อหาความรู้ เครื่องมือ และใบงาน เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิด วิเคราะห์ และนำเทคโนโลยีมาสร้างชิ้นงาน เช่น จะใช้เครื่องมือและคำสำคัญในการค้นหาอย่างไร เนื้อหาที่หามาได้มีความเชื่อถือแค่ไหน จะเก็บข้อมูลภาพอย่างไรจึงจะตรงกับวัตถุประสงค์ของการทำงาน วิธีการอ้างอิงแหล่งที่มา และการเขียนสคริปต์ เป็นต้น หรืออาจกล่าวได้ว่า การบูรณาการเป็นการใช้เทคโนโลยีมาหลอมรวมหรือผสมผสานเชื่อมโยงเข้ากับการเรียนการสอนปกติ โดยเขียนไว้ในแผนการเรียนรู้ และเน้นผลการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน ซึ่งที่สำคัญคือ จะต้องให้มีความสมดุลและสอดคล้องกับสิ่งที่มี ต้องเหมาะสมกับลักษณะการใช้งาน และถือว่าการใช้เทคโนโลยีเป็นการพัฒนางานที่มีอยู่เดิม มิใช่เป็นงานที่เพิ่มเข้ามาใหม่

การดำเนินการเพื่อเลือกใช้เทคโนโลยี

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (2551 : 43 - 47) ได้กล่าวถึงการเลือกใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนว่า มีข้อควรพิจารณาคือ เทคโนโลยีที่นำมาใช้จะสามารถดึงดูดความสนใจที่เหมาะสมกับวัย และเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียนหรือไม่ กิจกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสอดคล้องกับแผนการเรียนรู้หรือไม่ เพราะเทคโนโลยีแต่ละตัวมีความสามารถในการทำงานที่แตกต่างกัน การตอบรับของนักเรียนที่มีต่อเทคโนโลยีแต่ละอย่างก็แตกต่างกัน โรงเรียนจะ

มีแนวคำเนิการอย่างไร เพื่อทบทวนกระบวนการทำงานปัจจุบันเกี่ยวกับการเลือกใช้ ประเมิน และ เผยแพร่เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนมากที่สุด ซึ่งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นสื่อที่ใช้ เทคโนโลยีช่วยในการผลิต มีวิธีการได้มา 3 วิธี คือ สร้างขึ้นเอง ซื้อหรือใช้สื่อสำเร็จรูปที่มีผู้สร้างไว้ แล้ว และจ้างบริษัทภายนอกผลิต โดยแต่ละวิธีมีข้อดีข้อเสียต่างกัันดังนี้

1) การสร้างขึ้นเอง ในการสร้างสื่อเองนั้น ไม่ว่าครูผู้สร้างจะมีความสามารถในการเขียน โปรแกรมด้วยภาษา คอมพิวเตอร์หรือมีความสามารถในการใช้โปรแกรมประยุกต์เป็นอย่างดีก็ตาม ประเด็นที่ควรพิจารณามี 4 ประเด็น คือ เมื่อไรควรสร้าง เมื่อไรไม่ควรสร้าง ใครเป็นผู้สร้าง และ งบประมาณเท่าไร กล่าวคือ ถ้าโปรแกรมที่มีในช่วงเวลานั้นไม่สอดคล้องกับการใช้งาน คือ ดูแล้วไม่ ตรงกับที่ต้องการ และครูผู้พัฒนามีความมั่นใจว่า ตนเองมีความพร้อมที่จะสร้าง สร้างได้ตรงกับ ความต้องการ ทันต่อการใช้งานภายในเวลาและงบประมาณที่มีอยู่ ผู้บริหารก็ควรสนับสนุนให้สร้าง ขึ้นเอง

2) การซื้อหรือใช้สื่อสำเร็จ หากช่วงเวลานั้นมีคนสร้างสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไว้แล้ว การ ตัดสินใจซื้อหรือใช้สื่อสำเร็จนั้น ขึ้นอยู่กับปริมาณของสื่อที่มีให้เลือก และวิธีการเลือกสื่อ หากสื่อ นั้นมีจำนวนให้เลือกมากพอ ผู้เลือกก็มีโอกาสได้ทดลองเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้เป็นมาตรฐาน และคิดว่าน่าจะใช้กับงานสอนของครูได้ดี และราคาไม่แพงมากนัก ก็ไม่ควรสร้าง ควรซื้อสื่อสำเร็จ มาใช้ เช่น โปรแกรมฝึกพิมพ์ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนต่างๆ การซื้อสื่อสำเร็จอาจได้ โปรแกรมที่ไม่พอดีกับความต้องการมากนัก แต่ก็ประหยัดเวลา และใช้งานได้ทันที นอกจากการซื้อ มาใช้แล้ว ผู้บริหารควรประสานไปยังหน่วยงานที่มีการประกวดสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ที่เขายินดี เผยแพร่ หากพบว่าตรงกับการใช้งานของเรา ควรติดต่อขอความอนุเคราะห์ให้นำมาใช้ใน การเรียนการสอน

3) การว่าจ้างบริษัทภายนอกผลิต กรณีนี้ต้องพิจารณาถึงงบประมาณ ความคุ้มค่า และความ จำเป็นที่ต้องจ้างว่ามีมากน้อยเพียงใด ผู้ว่าจ้างต้องมีความสามารถในการกำหนดความต้องการเพื่อให้ ได้โปรแกรมที่มีคุณภาพสูง และตรงกับความต้องการ วิธีนี้จะเสียค่าใช้จ่ายสูงกว่าวิธีอื่นๆ สื่อที่ได้มา โดยวิธีการนี้มักดำเนินการในระดับกระทรวงๆเป็นส่วนใหญ่

บทบาทครูและผู้บริหารกับการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน มีดังต่อไปนี้ (สำนักงาน พัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2551 : 37 - 40)

1) บทบาทด้านการใช้ ICT เป็นสื่อในการเรียนการสอน การใช้ ICT เป็นสื่อในการเรียนการสอน เน้นการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน และเน้นการใช้งานขั้นพื้นฐานที่ถูกต้องวิธี บทบาทครูและผู้บริหารมีดังนี้

1.1) บทบาทของครู คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ใช้ห้องเรียน แบบหนึ่งห้องเรียนหนึ่งคอมพิวเตอร์ การใช้ ICT ด้วยวิธีนี้ ครูสามารถนำไปใช้กับนักเรียนได้ทุกช่วงชั้น กระบวนการสอนขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู เช่น ใช้ในการนำเสนอผลงานของนักเรียน ใช้เป็นสื่อแสดงภาพสถานการณ์จำลองในบทเรียนที่ซับซ้อน ความสำคัญของการใช้งานขั้นตอนนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการเลือกสื่อและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ การตั้งคำถามนำไปสู่การเรียนรู้ เพื่อช่วยให้นักเรียนรู้เป้าหมายของการเรียนรู้ รู้จักสังเกตเปรียบเทียบ การจัดทำใบงาน สำหรับให้นักเรียนได้ฝึกการคิด วิเคราะห์ และลงมือปฏิบัติจริงเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเอง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 อาจเริ่มด้วยการเกริ่นนำ ตั้งคำถาม นำเสนอสื่อ บอกให้นักเรียนสังเกตวิธีการใช้งานที่ถูกต้อง จากนั้นมอบหมายให้นักเรียน ฝึกการใช้งานโดยผลัดกันมาใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ตามกิจกรรมที่ครูกำหนด และควรอยู่ภายใต้การดูแลของครู ซึ่งความสามารถด้านเทคโนโลยี ครูควรมีทักษะการใช้เทคโนโลยีขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การเปิด ปิดเครื่อง การใช้แป้นพิมพ์ การใช้เมาส์ การเลือกใช้โปรแกรม การศึกษาคู่มือการใช้โปรแกรม และการเรียกใช้โปรแกรมด้วยเมาส์ อุปกรณ์และเครื่องมือที่ต้องใช้ในขั้นตอนนี้ คือ เครื่องคอมพิวเตอร์ 1 เครื่อง เครื่องโทรทัศน์หรือเครื่อง Projector อย่างใดอย่างหนึ่ง 1 เครื่อง

1.2) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา คือ การจัดหาอุปกรณ์รองรับการใช้งาน เชิญวิทยากรมาจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ มีการพัฒนาการใช้ ICT ในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้กับครู ติดตามการเรียนการสอนของครูในชั้นเรียน ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ สังเกต และสำรวจคะแนนผลการเรียนของนักเรียน

2) บทบาทด้านการใช้ไอซีทีในฐานะเครื่องมือการเรียนรู้ การใช้ ICT เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ เน้นการให้นักเรียนใช้เทคโนโลยีมาเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้เนื้อหากลุ่มสาระวิชาต่างๆ มีการแบ่งกลุ่มให้นักเรียนทำงานเป็นทีม ใช้ห้องปฏิบัติการแบบหนึ่งกลุ่มนักเรียนต่อหนึ่งคอมพิวเตอร์

2.1) บทบาทของครู คือ การบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับการเรียนการสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ เริ่มจากการวิเคราะห์หลักสูตร การคัดเลือกสื่อมาใช้ และการประสานการทำงาน of ครูผู้สอนรายวิชา กับครูคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ครูคอมพิวเตอร์สอนการใช้ ICT ในการทำงานที่นักเรียนได้รับมอบหมายจากครูในรายวิชาต่างๆ เช่น ครูคอมพิวเตอร์ให้นักเรียนนำโจทย์ที่สร้างกราฟแท่งด้วยมือในวิชาคณิตศาสตร์มาสร้างกราฟด้วยโปรแกรม EXCEL เพื่อให้นักเรียนรับรู้ว่าการใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือที่สร้างกราฟสวยงามได้อย่างรวดเร็วหลายรูปแบบ จากนั้นให้ครู

คณิตศาสตร์สอนเรื่องกราฟแต่ละชนิดซึ่งเป็นการใช้ทักษะทางเทคโนโลยีมาเติมเต็มความรู้ หรือครูคอมพิวเตอร์อาจแบ่งนักเรียนในห้องออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 - 5 คน มอบหมายให้สมาชิกในกลุ่มรับผิดชอบกิจกรรมที่ครูผู้สอนรายวิชาต่างๆ มอบหมายให้คนละ 1 วิชา อาจเป็นการสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต อ่าน หรือสรุปเนื้อหาพิมพ์ด้วยโปรแกรมประมวลผล หรือนำเสนอเนื้อหาด้วยโปรแกรมนำเสนอ จากนั้นครูที่สอนรายวิชาที่จัดเวลาให้นักเรียนนำผลงานที่ทำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือนำผลงานมาเสนอหน้าชั้นเรียน ซึ่งวิธีการนี้ นอกจากจะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้วิธีใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์ในการทำงาน ทำงานเป็นทีม และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีครูผู้สอนช่วยตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา แล้วยังช่วยให้การใช้ห้องคอมพิวเตอร์มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นด้วย และหากนักเรียนมีโอกาสใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนทุกภาคเรียน ทักษะและความคุ้นเคยในการใช้ ICT พัฒนาการเรียนรู้จะเกิดขึ้นในตัวนักเรียนโดยอัตโนมัติ

2.3) บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา คือ การกำหนดนโยบาย ประสานความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละวิชากับครูคอมพิวเตอร์ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดตารางเวลาการใช้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ อำนวยความสะดวกในการจัดหาอุปกรณ์ และสนับสนุนให้ครูมีการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำแผนการเรียนรู้ร่วมกันว่าเนื้อหาเรื่องใด สมควรใช้โปรแกรมใดเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

3) บทบาทด้านการใช้ ICT ในฐานะเครื่องมือสร้างสรรค์ผลงาน

การใช้ ICT เพื่อสร้างสรรค์งาน ช่วยให้นักเรียนมีกระบวนการคิดขั้นสูง สามารถสร้างสรรค์ผลงานและนำเสนอผลงานด้วยเทคโนโลยี อาจอยู่ในรูปของมัลติมีเดีย หรือเว็บไซต์ก็ได้

3.1) บทบาทของครู คือ การประยุกต์ใช้ ICT ในการจัดการเรียนรู้ด้วยโครงการ (PBL : Project Base Learning) เพื่อสอนทักษะการคิดขั้นสูงให้กับนักเรียน การจัดการกระบวนการเรียนการสอนด้วยวิธีการประยุกต์ใช้ ICT ในการจัดการเรียนรู้ด้วยโครงการ โรงเรียนสามารถนำไปใช้กับนักเรียนได้ คุณลักษณะการเรียนการสอนด้วยวิธีนี้ มีดังนี้

3.1.1) สอนเป็นทีม และบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่กำลังศึกษาอยู่จริงทั้งสายชั้น ไม่ใช่จัดเป็นโครงการเฉพาะกิจเป็นครั้งคราว หรือเลือกนักเรียนเฉพาะกลุ่มมาจัดทำโครงการ

3.1.2) ส่งเสริมกระบวนการคิด วิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม และสร้างสรรค์ผลงานที่มีประโยชน์ โดยการตั้งประเด็นปัญหาใกล้ตัวที่ทำทลายความสามารถของนักเรียน ความสามารถด้านเทคโนโลยีของครูในชั้นตอนนี้ คือ การสอนเป็นทีม และการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดหน่วยการเรียนรู้ในแต่ละเนื้อหาว่าหน่วยใด สมควรนำมาประยุกต์การเรียนการสอนแบบโครงการ เพราะเนื้อหาที่นำมาประยุกต์ใช้ในการทำโครงการเป็นเพียงส่วนหนึ่งของเนื้อหาใน

แต่ละวิชา เครื่องมือที่ต้องใช้ในขั้นตอนนี้ คือ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ที่รองรับการเรียนการสอนแบบ หนึ่งกลุ่มนักเรียนหนึ่งคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์ ถ่ายภาพ โปรแกรมตัดต่อ และโต๊ะประชุม

3.2) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา คือ การกำหนดนโยบาย พัฒนาทักษะการประยุกต์ใช้ ICT ในการจัดการเรียนรู้ด้วยโครงการให้กับครู จัดให้มีห้องเรียนแบบหนึ่งกลุ่มนักเรียนหนึ่งคอมพิวเตอร์เพื่อสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้แบบโครงการ จัดงบประมาณสนับสนุนเพื่อให้งานดำเนินต่อไป และคู่มือการให้บริการ ยืมอุปกรณ์ และใช้ห้องปฏิบัติการ เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนได้ใช้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันมากน้อยเพียงใด

สรุปได้ว่า บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน คือ การกำหนดนโยบาย การสร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญและปฏิบัติตามนโยบายของโรงเรียน การพัฒนาทักษะ การใช้ไอซีทีในการเรียนการสอนให้กับครู การส่งเสริมให้ครูมีการใช้ ICT ในการเรียนการสอนจริง การจัดให้มีห้องเรียนสนับสนุนการใช้ ICT ทั้ง 3 รูปแบบ คือ หนึ่งห้องเรียนหนึ่งคอมพิวเตอร์ หนึ่งกลุ่มนักเรียนหนึ่งคอมพิวเตอร์ และหนึ่งคนหนึ่งคอมพิวเตอร์ มีการติดตาม ประเมินผล และจัดเวทีให้ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิธีการใช้ ICT ในการเรียนการสอนที่ประสบความสำเร็จ เพื่อพัฒนาต่อยอดและขยายผลให้กับครูคนอื่นๆ และต้องไม่ลืมที่จะสนับสนุนการจัดทำแหล่งเรียนรู้ รวบรวมสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และจัดระบบให้ครูมีการเข้าถึงสื่อและแหล่งเรียนรู้ได้อย่างสะดวกด้วย

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

2.3.1 ความเป็นมาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นแนวในการบริหารสถานศึกษาที่ริเริ่มในประเทศสหรัฐอเมริกา ในช่วงทศวรรษที่ 1980 แล้วมีการนำไปประยุกต์ใช้อย่างแพร่หลายยังประเทศอื่น ซึ่งแนวคิดดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกับการปฏิรูปการศึกษาและการกระจายอำนาจทางการศึกษา ซึ่งเกิดจากความไม่พอใจของผู้ไม่เกี่ยวข้องกับระบบการบริหารจัดการศึกษาของรัฐมีการศึกษา และผลักดันให้เกิดนโยบายที่ชัดเจนและต่อเนื่อง ปัจจุบันในประเทศสหรัฐอเมริกามีการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานครอบคลุมทั่วประเทศ และแพร่หลายไปยังประเทศอื่น ๆ รวมทั้งประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 40 ตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2545 เป็นต้นไป

จากแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น ได้รับอิทธิพลมาจากกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกธุรกิจอุตสาหกรรม ที่ประสบความสำเร็จ จากหลักการวิธีการและกลยุทธ์ในการทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ผลการปฏิบัติงานมีคุณภาพสร้างกำไรและความพึงพอใจแก่ลูกค้าและผู้เกี่ยวข้องยิ่งขึ้น ความสำเร็จดังกล่าวทำให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องเห็นว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้นนั้นต้องปรับกระบวนการและวิธีการที่เคยเน้นแต่เรื่องการเรียนการสอนปรับไปสู่การบริหารที่มีการกระจายอำนาจไปยังโรงเรียนที่เป็นหน่วยปฏิบัติและให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาอย่างแท้จริง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551)

แนวความคิดที่สำคัญของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานคือการให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ มีความรับผิดชอบ มีความเป็นอิสระ และมีความคล่องตัว ในการตัดสินใจในการบริหารจัดการในการสั่งการเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนทั้งด้านหลักสูตร การเงิน การงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปด้วยระบบ การมีส่วนร่วมแบบเป็นหุ้นส่วน (Partner) ของผู้ที่มีส่วนได้เสียหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากทุกฝ่ายที่มีส่วนได้เสีย (อุทัย บุญประเสริฐ, 2546: 12)

2.3.2 ความหมายเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการบริหารการศึกษาที่ยึดหลักการกระจายอำนาจ หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หลักการบริหารตนเอง หลักการตรวจสอบและถ่วงดุลเป็นรูปแบบการบริหารที่มีการใช้กันอย่างแพร่หลายและประสบความสำเร็จในหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา อังกฤษออสเตรเลีย ฮองกอนิวซีแลนด์ และมีการนำมาใช้ในประเทศไทยตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 40 ตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2545 เป็นต้นมา และมีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของคำว่า “การบริหารโดยใช้โรงเรียนไปเป็นฐาน” ดังนี้

เดวิด (David, 1996 อ้างถึงในวิภาพร นาพัน, 2554: 34) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง แนวทางหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาโดยการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังโรงเรียนให้มากขึ้นโดยมีความเชื่อมั่นว่าการให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่มากขึ้นจะทำให้มีประสิทธิภาพของโรงเรียนสูงขึ้นมีความยืดหยุ่นมากขึ้นและมีผลผลิตดีขึ้น

คาร์ดเวล (Caldwell, 2000 อ้างถึงในวิภากร นาทัน, 2554: 34) กล่าวว่า โรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ หมายถึง การกระจายอำนาจไปยังโรงเรียนให้ตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากร (ได้แก่ความรู้เทคโนโลยี อำนาจหน้าที่ วัสดุครุภัณฑ์ บุคลากร เวลา และงบประมาณ) เป็นการกระจายอำนาจทางการบริหารจัดการมากกว่าจะเป็นอำนาจการเมืองและให้เกิดการตัดสินใจในระดับโรงเรียนภายใต้กรอบนโยบายของท้องถิ่นและของรัฐ ในขณะที่เดียวกัน โรงเรียนยังมีความรับผิดชอบที่จะตรวจสอบได้ในการใช้ทรัพยากรที่จัดสรรให้

จิตรี รัตนภูเพ็ชร (2554: 15) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาโดยตรงให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบอิสระและความคล่องตัว ในการตัดสินใจการบริหารจัดการด้านวิชาการ การเงิน บุคลากรและการบริหารทั่วไปโดยมีคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ตัวแทนครูผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกันบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด และดำเนินการไปอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้

อุทัย บุญประเสริฐ (2543: ก) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ความหมายถึงกลยุทธ์ในการปรับปรุงการศึกษา โดยเปลี่ยนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจจากส่วนกลางไปยังแต่ละโรงเรียน โดยให้คณะกรรมการโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้ปกครอง ครู สมาชิกในชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ศิษย์เก่า และผู้บริหารโรงเรียนได้มีอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ บุคลากร และวิชาการโดยให้เป็นไปตามความต้องการ ของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

สรุปได้ว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษาโดยตรง ทำให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ มีอิสระและความคล่องตัวในการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านวิชาการ บุคคล งบประมาณ และบริหารงานทั่วไป โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครองและชุมชน ตัวแทนครู ผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมกันบริหารจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด ภายใต้กรอบที่กฎหมายกำหนดให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานและมีการดำเนินการอย่างโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้

2.3.3 รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

วิภาพร นาพัน (2554: 36) กล่าวว่า รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นแนวคิดในการบริหารสถานศึกษาที่ได้รับอิทธิพลมาจากกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกธุรกิจอุตสาหกรรม ที่ประสบความสำเร็จจากหลักการ วิธีการและกลยุทธ์ ในการทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพ ที่มีการบริหารจัดการ โดยมีชุมชนเป็นหลัก มีความเป็นอิสระ และมีความคล่องตัว ในการตัดสินใจในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา

อุทัย บุญประเสริฐ (2546: 15) ได้เสนอรูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) ที่เหมาะสมสำหรับสถานศึกษาในประเทศไทยไว้ 5 รูปแบบ คือ

- 1) รูปแบบที่มีการบริหารจัดการ โดยมีชุมชนเป็นหลัก
- 2) รูปแบบที่มีการบริหารจัดการ โดยมีผู้บริหารเป็นหลัก
- 3) รูปแบบที่เป็นโรงเรียนในกำกับของรัฐ
- 4) รูปแบบที่บริหาร โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 5) รูปแบบที่ให้เอกชนดำเนินการหรือดำเนินการแบบเอกชน

สรุปได้ว่า รูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การบริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จจากหลักการ วิธีการและกลยุทธ์ในการทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพ ที่มีการบริหารจัดการที่มีความเป็นอิสระ และมีความคล่องตัว ในการตัดสินใจในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาโดยชุมชน ผู้บริหาร โรงเรียน องค์กรในท้องถิ่น

2.3.4 หลักการในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การบริหารจัดการตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ได้มีนักวิชาการได้ให้ หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ดังนี้

พรทิพภา แก่นเรือง (2554: 154 - 156) หลักการของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือ การกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่สถานศึกษา หรือเรียกอีกนัยหนึ่ง คือ การคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน เพื่อสนองความต้องการของชุมชน สร้างแนวคิด การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน ใช้หลักในการบริหาร

ตนเอง มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษา ซึ่งหลักการนี้สามารถทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหาร สร้างขวัญและกำลังใจ ใ้บุคลากร มีการควบคุมการใช้งบประมาณอย่างประหยัด หากแต่เกิดประโยชน์สูงสุด โปร่งใส เกิดความคิด สร้างสรรค์ในการพัฒนาหลักสูตร และเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา

อุทัย บุญประเสริฐ (2543 :154 - 156) ได้สรุปหลักการสำคัญของ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไว้ 5 ประการ

1) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นการกระจายอำนาจ การจัดการศึกษา

จากกระทรวงและส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุดโดยมีความเชื่อว่าโรงเรียน เป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของเด็ก

2) หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ร่วมตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ ได้แก่ ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนศิษย์เก่า ตัวแทนนักเรียน เป็นต้น การที่บุคคลดังกล่าวได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและจะรับผิดชอบ ในการจัดการศึกษามากขึ้น

3) หลักการคืนอำนาจการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People) ในอดีตการจัดการศึกษาจะทำกันหลากหลาย โดยครอบครัวและชุมชนบางแห่งก็ให้วัดหรือองค์กร ในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ ต่อมาเกิดการรวมการจัดการศึกษาไปให้กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้เกิดเอกภาพและมาตรฐานทางการศึกษา เมื่อประชาชนเพิ่มมากขึ้น ความเจริญก้าวหน้า เป็นไปอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาโดยส่วนกลางเริ่มมีข้อเสีย เกิดความล่าช้าและไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง จึงได้มีการคืนอำนาจให้ท้องถิ่น และประชาชนได้จัดการศึกษาเอง อีกครั้ง

4) หลักการบริหารตนเอง (Self - Management) ในระบบการศึกษาทั่วไป มักจะกำหนดให้โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติตามนโยบายของส่วนกลาง โรงเรียนไม่มีอำนาจอย่างแท้จริงสำหรับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น ไม่ได้ปฏิเสธเรื่องการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย และนโยบายของส่วนรวมแต่มีความเชื่อว่าวิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้นทำได้หลายวิธี การมีส่วนกลางทำหน้าที่กำหนดนโยบายและเป้าหมาย แล้วปล่อยให้โรงเรียนมีระบบการบริหาร ด้วยตนเองโดยให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน ซึ่งอาจดำเนินการ ได้

หลากหลายแนวทางด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน แล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียน ผลที่ได้น่าจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิมที่ทุกอย่างถูกกำหนดมาจากส่วนกลาง ไม่ว่าจะโดยทางตรง หรือทางอ้อม

5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) ส่วนกลางมีหน้าที่ กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและ การจัดการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนดและเป็นไปตามนโยบายของชาติ

สรุปได้ว่า หลักการของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือ การกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่สถานศึกษา หรือ การคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน เพื่อสนองความต้องการของชุมชน สร้างแนวคิด การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน ใช้หลักในการบริหารตนเอง มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษา

2.3.5 องค์ประกอบหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management:SBM) พบว่ามีนักวิชาการได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไว้ดังนี้

อุทัย บุญประเสริฐ (2543: 154-156) ได้เสนอแนวคิดการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management: SBM) เป็นรูปแบบการบริหารในระดับสถานศึกษาที่มีหลักการ ที่มา และแบบแผนที่มีลักษณะเฉพาะ โดยมีหลักการสำคัญ ดังนี้

1) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาจากกระทรวงและส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่าโรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของเด็ก

2) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน และตัวแทนนักเรียน การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ รับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น

3) หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People) จากในอดีตมีการจัดการศึกษาที่หลากหลายเช่น การให้วัดหรือองค์กรในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ ต่อมามีการรวมการจัดการศึกษาไปให้กระทรวงศึกษาธิการเพื่อให้เกิดเอกภาพ เมื่อความเจริญเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วจึงเกิดข้อจำกัดในการจัดการศึกษา เกิดความล่าช้าไม่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง

4) หลักการบริหารตนเอง (Self-Managing) ในระบบการศึกษาทั่วไปมักกำหนดให้โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติตามนโยบายส่วนกลางทำให้โรงเรียนไม่มีอำนาจอย่างแท้จริง ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นมีความเชื่อว่าการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้นทำได้หลายวิธี การที่ส่วนกลางกำหนดนโยบายและเป้าหมาย แล้วปล่อยปละปล่อยให้โรงเรียนมีระบบการบริหารตนเองโดยให้มีอำนาจ หน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงานด้วยวิธีการที่แตกต่างแล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียน ผลที่ได้น่าจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิมและ

5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) คือการที่ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารจัดการเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนดและนโยบายของชาติ

Cheng (1996: 44) ได้เสนอหลักการสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานประกอบด้วย

1) หลักคุลยภาพ (Principle of Equifinality) คือมีวิธีการหรือแนวทางมากมายและหลากหลายที่จะนำมาใช้ดำเนินการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายการศึกษา และโรงเรียนจะต้องนำวิธีการดังกล่าวมาปรับใช้ในการขับเคลื่อนและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

2) หลักการกระจายอำนาจ (Principle of Decentralization) การกระจายอำนาจให้โรงเรียนจะทำให้โรงเรียนมีพลังอำนาจและความรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตัวเองให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3) หลักระบบบริหารจัดการตนเอง (Principle of Self-Managing System) โรงเรียนจะต้องมีระบบบริหารจัดการตนเองมาเป็นหลักในการดำเนินงานภายใต้กรอบนโยบายหลักและโครงสร้างขององค์กร

4) หลักการริเริ่ม (Principle of Human Initiative) กิจกรรมการศึกษาจำเป็นจะต้องอาศัยการริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์ของสมาชิกในโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนั้นเป้าหมายของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม โดยสมาชิกของโรงเรียนจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพ ความคิดริเริ่มและความสามารถเพื่อเป็นพลังในการ

พัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน

เสาวนิตย์ ชัยมุสิก (2544: 10) ได้เสนอการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management: SBM) เป็นการถ่ายโอนความรับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผนการบริหารจัดการ การจัดสรรทรัพยากรจากส่วนกลางลงสู่หน่วยงานเครือข่าย มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1) การแยกอำนาจ (Decentralization) เป็นการถ่ายโอนความรับผิดชอบภาระงาน อำนาจการบริหารเพียงบางส่วนจากส่วนกลางสู่เครือข่ายระดับล่าง ยึดนโยบายแผนงานและแนวทางการดำเนินงานที่กำหนดโดยหน่วยงานกลาง สามารถปรับวิธีการดำเนินงานให้เหมาะสมกับสภาพเงื่อนไขได้

2) การมอบอำนาจ (Delegation) เป็นการแต่งตั้งผู้ทำการแทนเป็นการถ่ายโอนความรับผิดชอบเชิงบริหารจัดการเฉพาะกิจที่ไม่ได้เป็นงานประจำ ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์แต่ความรับผิดชอบสูงสุดจะยังคงอยู่ที่หน่วยงานส่วนกลาง

3) การถ่ายโอนอำนาจ (Devolution) การแต่งตั้งถือเป็นอำนาจตกทอด เป็นการสร้างความเข้มแข็งหน่วยงานย่อยของรัฐบาล และมอบอำนาจให้ดำเนินงานด้วยตนเองอย่างอิสระภายใต้การควบคุมดูแลของหน่วยงาน

4) การโอนอำนาจให้เอกชน (Privatization) เป็นการโอนอำนาจความรับผิดชอบในการดำเนินงานให้กับองค์การกระจายอำนาจในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ไปจากส่วนกลาง เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนการสอน

ถวิล มาตรเลี่ยม (2545: 42) ได้เสนอแนวคิด การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานควรยึดหลักการในการดำเนินงาน คือ

1) หลักคุณภาพ (Principle of Equifinality) มีวิธีการและแนวทางมากมายที่จะนำมาใช้ดำเนินการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายทางการศึกษา การยืดหยุ่นเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญ โรงเรียนที่มีความชอบธรรมเต็มที่จะขับเคลื่อน พัฒนา และดำเนินงานด้วยยุทธศาสตร์ของตนเองในการจัดการเรียนการสอนและบริการจัดการ โรงเรียนด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

2) หลักการกระจายอำนาจ (Principle of Decentralization) การกระจายอำนาจให้โรงเรียนจะทำให้โรงเรียนมีพลังอำนาจและรับผิดชอบในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเองให้มีประสิทธิภาพที่สุดเท่าที่จะทำได้ ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3) หลักระบบบริหารจัดการตนเอง (Principle of Self-Management System) จากหลักคุณภาพและการกระจายอำนาจ โรงเรียนจำเป็นต้องใช้ระบบบริหารจัดการตนเองมาเป็นหลักในการ

ดำเนินงานภายใต้นโยบายและโครงสร้างขององค์กรพัฒนา จุดประสงค์การสอนและยุทธศาสตร์การพัฒนา การสร้างกำลังคนและทรัพยากร การแก้ปัญหาและจุดมุ่งหมายบรรลุผลสำเร็จด้วยความสามารถของโรงเรียนเอง

4) หลักการริเริ่ม (Principle of Human Initiative) เป้าหมายการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมที่สมาชิกของโรงเรียนจะมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง เพื่อร่วมกันพัฒนาศักยภาพและความคิดริเริ่มและความสามารถเพื่อเป็นพลังสร้างคุณภาพการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน

ดิเรก วรรณเสียร (2545: 15) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบจำลองแบบสมบูรณ์ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเห็นว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีหลักการสำคัญ จำนวน 5 หลักการ ประกอบด้วย 1) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) 2) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) 3) หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People) 4) หลักการบริหารตนเอง (Self-Management) 5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance)

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) ได้เสนอหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management: SBM) ว่าประกอบด้วย

1) ยึดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจ (School Based Decision Making) เป็นแนวคิดที่มุ่งให้โรงเรียนมีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเอง โดยยึดประโยชน์ที่เกิดกับนักเรียนเป็นสำคัญ

2) การมีส่วนร่วม (Participation) กำหนดให้บุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา หรือผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษา มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการร่วมแสดงความคิดเห็นหรือร่วมกำกับดูแล

3) การกระจายอำนาจ (Decentralization) การกระจายอำนาจด้านการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไปให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษารับผิดชอบ

4) ความรับผิดชอบตรวจสอบได้ (Accountability) มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและภารกิจของผู้รับผิดชอบ สามารถตรวจสอบความสำเร็จได้ เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดขึ้น

บุญมี เณรชอด (2546: 10-11) ได้เสนอหลักการพื้นฐานที่สำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานว่าประกอบด้วย 1) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) 2) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) 3) หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People) 4) หลักการบริหารตนเอง(Self-Managing) และ 5) การตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance)

ศักดิ์จิต มาศจิตต์ (2548: 4) ได้เสนอแนวคิดหลักการในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานว่า ควรประกอบด้วย 4 หลักการ ได้แก่ 1) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) 2) หลักการบริหารจัดการตนเอง (Self-Management) 3) หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation) และ 4) หลักการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance)

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานประกอบด้วย หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หลักการบริหารตนเอง หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

ความหมายของการกระจายอำนาจ

ศศิกานต์ เจริญดี(2543: 12) กล่าวว่า การกระจายอำนาจ หมายถึง การที่ราชการส่วนกลาง มอบอำนาจการตัดสินใจหรือวินิจฉัยสั่งการให้แก่ผู้บริหารระดับปฏิบัติของหน่วยงานหรือท้องถิ่นนั้น เพื่อกระทำการโดยแยกต่างหากอย่างเป็นอิสระ

ลิขิต ชีรวะกิน(2553: 10) กล่าวว่า การกระจายอำนาจ หมายถึง การมอบอำนาจการปกครองให้คนในท้องถิ่น โดยมีอิสระในการปกครองตนเองและให้องค์กรปกครองท้องถิ่นมีงบประมาณเป็นของตนเองมีเจ้าหน้าที่ของตนเองและมีฐานะเป็นนิติบุคคล

ประกอบ कुमारภัย(2543: 91) กล่าวว่า การกระจายอำนาจ หมายถึง การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาลงไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดเอกภาพในระดับนโยบาย มีความหลากหลายและความคล่องตัวในการปฏิบัติมากขึ้น โดยคาดหวังว่าเมื่อสถานศึกษามีความคล่องตัวในการบริหารจากการทำงานประสานร่วมมือกับหน่วยงานในระดับท้องถิ่นแล้วก็จะสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างยืดหยุ่นหลากหลายตามความต้องการของผู้เรียนและเขตพื้นที่การศึกษา

สรุปได้ว่า การกระจายอำนาจ หมายถึงการที่ส่วนกลางมอบอำนาจการตัดสินใจไปสู่ผู้บริหารระดับปฏิบัติของหน่วยงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการปกครองตนเองมีอำนาจหน้าที่และความสามารถในการดำเนินการเพื่อกระทำกิจกรรมอย่างเป็นอิสระ

การกระจายอำนาจในการบริหารการศึกษา

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2550) การกระจายอำนาจในการบริหารการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นการจัดสรรอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในการตัดสินใจ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป จากส่วนกลางไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ซึ่งมีรูปแบบการกระจายอำนาจทางการศึกษาแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1) การกระจายอำนาจในองค์กร เป็นการให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถตัดสินใจในเรื่องสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้แก่นักเรียน เป็นการกระจายอำนาจตามแนวดิ่งให้แก่โรงเรียนมากกว่าจะเป็นการกระจายอำนาจตามแนวนอนให้แก่เขตพื้นที่การศึกษา การกระจายอำนาจในองค์กรคล้าย ๆ กับประชาธิปไตยแบบมีตัวแทน มีกฎระเบียบในการมอบหน้าที่การตัดสินใจให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา

2) การกระจายอำนาจทางการเมือง เป็นการให้ผู้ปกครองในโรงเรียนของรัฐตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนที่บุตรหลานของตนกำลังศึกษาอยู่ การกระจายอำนาจทางการเมืองนั้นแต่ละโรงเรียนจะต้องมีคณะกรรมการโรงเรียน ซึ่งมีบทบาทและอำนาจหน้าที่โดยตรงในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียนจะประกอบด้วยตัวแทนของครูและตัวแทนของบุคคลที่จะได้รับผลกระทบจากการตัดสินใจของคณะกรรมการโรงเรียน การดำเนินงานของคณะกรรมการโรงเรียนคล้ายกับแนวคิดของลักษณะประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

3) การกระจายอำนาจทางเศรษฐกิจ เป็นการให้ผู้ปกครองมีสิทธิในการเลือกโรงเรียนให้แก่บุตรหลาน จากนั้นงบประมาณการศึกษาจะถูกจัดสรรไปให้โรงเรียนที่ผู้ปกครองส่ง บุตรหลานของตนเข้าศึกษา ในการกระจายอำนาจทางเศรษฐกิจนั้น นอกจากจำเป็นต้องมีคณะกรรมการโรงเรียนแล้ว การเก็บภาษีการศึกษาจะต้องผูกพันกับจำนวนนักเรียนในแต่ละโรงเรียนด้วย การกระจายอำนาจทางเศรษฐกิจถือว่าผู้ปกครองคือผู้บริโภคและโรงเรียนคือผู้จำหน่ายหรือผู้จัดการทางการศึกษา

ความหมายของการมีส่วนร่วม

สมคิด ทับทิม (2556: 25) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง การที่สมาชิกได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมขององค์กรในลักษณะการร่วมพิจารณาตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมประเมินผลและร่วมรับผิดชอบเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย

จิตริรัตน์ กิ่งประโคน (2554: 23) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาหมายถึง ปัจเจกบุคคล กลุ่มองค์กรคณะบุคคล รวมทั้งองค์กรในสังคมเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง สนับสนุนการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายด้วยตระหนักในประโยชน์และคุณค่าของการศึกษาในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยเข้ามาเกี่ยวข้องสนับสนุนในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งตามความต้องการ ความพร้อม ความรู้ ความสามารถเฉพาะ

สมยศ นาวิการ(2545: 1) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง กระบวนการของการให้ผู้อยู่ได้ บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ โดยเน้นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของบุคคลใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญของการบริหารที่สำคัญ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ ที่ถือว่าผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารของพวกเขาให้เข้ากับผู้อยู่ได้บังคับบัญชาของพวกเขาและต้องการให้ผู้อยู่ได้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงในกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญขององค์กร

จินตนา สุจจันท์ (2547: 50) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมขององค์กรภาคประชาชนหมายถึง กระบวนการการดำเนินงานร่วมพลังประชาชน กับองค์กรของรัฐหรือองค์กรเอกชนเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาของชุมชน

คณะกรรมการการอุดมศึกษา (2547: 187) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง เป็นการดำเนินการของฝ่ายบริหารที่จะจงใจให้โอกาสแก่ผู้ปฏิบัติงานในองค์กร ได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะร่วมคิดร่วมตัดสินใจและพัฒนาด้วยความเต็มใจ อุทิศร่างกาย แรงใจ มุ่งมั่นต่องานเสมือนว่าตนเองเป็นเจ้าของกิจกรรมนั้น

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง การที่สมาชิก รวมทั้งองค์กรในสังคมเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องสนับสนุนการจัดการศึกษาด้วยตระหนักในประโยชน์และคุณค่าของการศึกษาในการสร้าง

กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในกิจกรรมขององค์กรในลักษณะการร่วมพิจารณาตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมประเมินผลและร่วมรับผิดชอบเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย

หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542: 2) กล่าวว่า การคืนอำนาจจัดการศึกษาแก่ผู้เรียนและทุกกลุ่มในสังคม โดยส่งเสริมให้ครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และส่วนต่างๆ ของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้คนไทยมีทางเลือกและโอกาสที่จะรับการศึกษาได้หลายรูปแบบอย่างทั่วถึง

อุทัย บุญประเสริฐ (2543: 154- 156) กล่าวว่า การคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชนในอดีตการจัดการศึกษาจะทำกันหลากหลาย บางแห่งก็ให้วัดหรือองค์กรใน ท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ ต่อมามีการรวมการจัดการศึกษาไปให้กระทรวงศึกษาธิการเพื่อให้เกิดเอกภาพ และมาตรฐานทางการศึกษา แต่เมื่อประชาชนเพิ่มขึ้น ความเจริญต่างๆ รุดหน้าไปอย่างรวดเร็วการจัดการศึกษาเริ่มมีข้อจำกัด เกิดความล่าช้าและไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชน อย่างแท้จริง จึงต้องมีการคืนอำนาจให้ท้องถิ่นและประชาชนได้จัดการศึกษาเอง

สรุปได้ว่า การคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หมายถึง รัฐให้อำนาจ ชุมชนกับโรงเรียน โดยส่งเสริมให้ครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการและส่วนต่างๆ ของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเองและหาแนวทางในการพัฒนา

หลักการบริหารตนเอง

เสาวนิตย์ ชัยมุขลิก (2544: 83) ได้ให้หลักการเกี่ยวกับการบริหารตนเองไว้ดังนี้ 1) กำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดคุณภาพของตนเอง 2) สสำรวจสภาพตนเองเพื่อ ทราบจุดเด่นและจุดที่จะต้องพิจารณาเข้าสู่มาตรฐาน 3) กำหนดเป้าหมายดำเนินงานและเป้าหมายความสำเร็จ 4) กำหนด วิธีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบโดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง (Plan - Do - Check - Action : P - D - C - A) 5) กำหนดหลักเกณฑ์ในการทำงานของบุคลากรของโรงเรียนให้เป็นทิศทางเดียวกัน เช่น การจัดทำ

มาตรฐานการปฏิบัติงานของโรงเรียนใน 3 ระดับ คือ ระดับโรงเรียน ฝ่าย/หมวดงาน และบุคคล และ 6) กำหนดวิธีการประเมินผลการดำเนินงาน/ปฏิบัติงานของตนเอง

อุทัย บุญประเสริฐ (2543: 154 - 156) กล่าวว่า การบริหารตนเองในระบบการศึกษาทั่วไป มักจะกำหนดให้โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติตามนโยบายของส่วนกลาง โรงเรียน ไม่มีอำนาจอย่างแท้จริง สำหรับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น ไม่ได้ปฏิเสธเรื่องการทำงาน ให้บรรลุเป้าหมายและนโยบายของส่วนรวม แต่มีความเชื่อว่าวิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้น ได้หลายวิธีการที่ส่วนกลางทำหน้าที่เพียงกำหนดนโยบายและเป้าหมายแล้วปล่อยให้โรงเรียน มีระบบการบริหารด้วยตนเอง โดยให้โรงเรียนมีอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน ซึ่งอาจดำเนินการได้หลากหลาย ด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน แล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียน ผลที่ได้น่าจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม ที่ทุกอย่างถูกกำหนดมาจากส่วนกลาง ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 - 40 ยังได้ระบุว่า สำหรับการบริหารตนเองของโรงเรียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น หน่วยงานต้นสังกัดจากส่วนกลางมีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง โดยให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น องค์คณะบุคคล ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าสถานศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการ ของสถานศึกษา โดยใช้หลักการบริหารตนเองที่โรงเรียนมีอิสระในการบริหารจัดการ คิดเอง ทำเอง แก้ปัญหาเองอย่างมีระบบ

สรุปได้ว่า การบริหารตนเอง หมายถึง การที่ส่วนกลางทำหน้าที่กำหนดนโยบายและเป้าหมายแล้วส่งมอบนโยบายให้แก่โรงเรียนให้โรงเรียนมีระบบการบริหารด้วยตนเอง พร้อมทั้งมีอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน ซึ่งการดำเนินการสามารถทำได้หลากหลาย ด้วยวิธีการที่แตกต่างกันแล้วแต่ความพร้อมและบริบทของโรงเรียน โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทำหน้าที่กำกับ และส่งเสริมสนับสนุนกิจการของโรงเรียนโดยใช้หลักการบริหารตนเองให้โรงเรียนมีอิสระในการบริหารจัดการ คิดเอง ทำเอง แก้ปัญหาเองอย่างมีระบบ

หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542) กล่าวว่า การตรวจสอบและถ่วงดุลในส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มุ่งองค์กร อิสระทำหน้าที่ ตรวจสอบคุณภาพการบริหาร และการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพ และมาตรฐานเป็นไปตามกำหนดและเป็นไปตามนโยบายของชาติ สำหรับแนวปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ ปรากฏตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 47 ที่กำหนดให้มีระบบ การประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบ การประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพ ภายนอก โดยให้หน่วยงานต้นสังกัดและ สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน และ ให้ถือว่าประกันคุณภาพ ภายในเป็นส่วน หนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง โดยให้มีการจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผย ต่อสาธารณชน (มาตรา 48) นอกจากนี้ยังกำหนดให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินผล การจัดการศึกษา (สมศ.) เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา สำหรับการประเมินคุณภาพ ภายนอกของ สถานศึกษานั้น กำหนดให้มีการประเมินอย่างน้อยหนึ่งครั้งให้ทุกๆ ห้าปีนับตั้งแต่ การประเมินครั้ง สุดท้าย พร้อมทั้งให้มีการเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชน (มาตรา 49) จึงกล่าวได้ว่า การตรวจสอบและถ่วงดุลนั้นเป็นหลักการที่สำคัญประการหนึ่งในการบริหาร โดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน

อุทัย บุญประเสริฐ (2543: 154 - 156) กล่าวว่า การตรวจสอบและถ่วงดุลกระทำโดย ส่วนกลางเป็นผู้ที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน โดยมีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบ คุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนดและ เป็นไปตามนโยบายของชาติ

สรุปได้ว่า การตรวจสอบและถ่วงดุล หมายถึง กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มี องค์กร อิสระทำหน้าที่ ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้มี คุณภาพ และมาตรฐานเป็นไปตามกำหนดและเป็นไปตามนโยบายของชาติ โดยมีองค์กรภายนอกทำ หน้าที่ตรวจสอบการบริหารและการจัดการศึกษา

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

วิภาพร นาพัน (2554) จากการศึกษาพบว่าสมรรถนะหลักทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น โดยค่ามาตรฐานสัมประสิทธิ์การถดถอยของสมรรถนะหลักทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นมากที่สุด คือ การทำงานเป็นทีม (X4) ซึ่งใกล้เคียงกับ รัฐพล จันทรแก้ว (2551) ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอห้วยแถลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับ “มาก” ทุกสมรรถนะ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ การมีวิสัยทัศน์ การทำงานเป็นทีม การสื่อสาร และการจูงใจ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การพัฒนาตนเอง การบริการที่ดี การวิเคราะห์ และสังเคราะห์ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร

วิมลศิริ บุญมานะ (2548) ศึกษาพฤติกรรมผู้นำที่เอื้อต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี พบว่าพฤติกรรมผู้นำที่เอื้อต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่มีพฤติกรรมผู้นำที่เอื้อต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันแต่ในด้านการกระจายอำนาจ ด้านการมีภาวะผู้นำที่เอื้อหนุน ด้านการพัฒนาทั้งระบบ และด้านความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่แตกต่างกันที่ระดับ .05 ส่วนด้านการบริหารตนเองและการบริหารแบบมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันและพบว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารแตกต่างกันมีพฤติกรรมผู้นำที่เอื้อต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไม่แตกต่างกัน

ดิเรก วรณเสียร (2545) พัฒนาแบบจำลองแบบสมบูรณาในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน การวิจัยมี 5 ขั้นตอนคือ การศึกษาในขั้นต้นเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย การศึกษาภาคสนามเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนปัจจุบัน การร่างแบบจำลอง การประเมินแบบจำลอง และการนำเสนอแบบจำลอง แหล่งข้อมูลที่ศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน เอกสาร และผู้ทรงคุณวุฒิ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์เอกสาร การ

สัมภาษณ์และการสัมภาษณ์กลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า แบบจำลองที่เสนอเป็นแบบจำลองแบบสมบูรณ์ (Comprehensive Model) ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยในปัจจุบัน เป็นแบบจำลองที่ครอบคลุมภารกิจของโรงเรียนทุกด้าน สอดคล้องกับสาระที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ประกอบด้วย 6 ส่วน ได้แก่ ส่วนนำ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ การควบคุม และสารสนเทศ เพื่อการบริหารครอบคลุมภารกิจ 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

อุทัย บุญประเสริฐ (2543) ศึกษาแนวทางการบริหารและการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบแบบฐาน โรงเรียน พบว่า ปัญหาสำคัญของการบริหารการศึกษาในภาพรวมของกระทรวงศึกษาธิการ คือ การรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง ทำให้ขาดเอกภาพและประสิทธิภาพในการบริหาร ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ขาดการพัฒนา นโยบายอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องไม่เชื่อมโยงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นๆ ทำให้ขาดประสิทธิภาพในระบบการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เมื่อมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงมีผลทำให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา ในรูปคณะกรรมการมากขึ้นและมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมุ่งกระจายอำนาจการบริหารวิชาการ งบประมาณบุคลากรและการบริหารทั่วไป

Belinda (2011) ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนรัฐบาลในโคโลราโด กรณีศึกษาผลกระทบในการตัดสินใจด้านการบริหารต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เป็นชนกลุ่มน้อยและฐานะยากจน กล่าวไว้ว่า หนึ่งในการริเริ่มการปฏิรูปการศึกษาที่นิยมมากที่สุดของศตวรรษที่ 20 คือการกระจายอำนาจของการบริหารและการตัดสินใจใน โรงเรียนของรัฐ การดำเนินการในการตัดสินใจโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หรือการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) เป็นความพยายามที่จะมอบหมายการตัดสินใจให้กับโรงเรียน โดยหวังว่าผู้ที่ทำงานใกล้ชิดกับนักเรียนจะสามารถตัดสินใจได้ดีในการปรับปรุงพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ทำให้การวิจัยเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นที่นิยมอย่างมากในช่วงที่ผ่านมา แต่ยังไม่เคยมีการวิจัยมากนักเกี่ยวกับการวัดผลกระทบโดยตรงที่มีต่อการเรียนรู้และความสำเร็จของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนที่เป็นชนกลุ่มน้อยและฐานะยากจน

Simon (2011) ทำการวิจัยเรื่อง การกระจายอำนาจและการรวมศูนย์อำนาจของหลักสูตรการประถมศึกษาของบรูไนฟาโซ กล่าวไว้ว่า การวิเคราะห์ที่สำคัญของหลักสูตรในบรูไนฟาโซเป็นสิ่งที่จำเป็นหากการกระจายอำนาจเกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนอำนาจในท้องถิ่นของผู้มีอำนาจและมีทรัพยากรที่นำไปสู่ความเป็นเจ้าของในระดับนั้นมากขึ้น การศึกษานี้พยายามที่ศึกษาวิธีการกำหนดนโยบายการศึกษาในบรูไนฟาโซ และอธิบายว่าทำไมความคิดริเริ่มในการกระจายอำนาจทางการศึกษาไม่ประสบความสำเร็จจนถึงบัดนี้ ทำให้เกิดผลกระทบกับการเรียนการสอน และวิธีการที่จะดำเนินการของการกระจายอำนาจในการกำหนดหลักสูตร การวิจัยนี้ใช้การเก็บข้อมูลด้วยวิธีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ ศึกษาจากข้าราชการที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา และผู้ที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบายการศึกษาที่อยู่ในส่วนกลางทั้งระดับภูมิภาคและระดับจังหวัดภายใต้การควบคุมดูแลของกระทรวงศึกษาธิการในบรูไนฟาโซ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการจัดการหลักสูตรที่มีค่าเฉลี่ย 16 ปีขึ้นไป ผลของการศึกษาพบว่า ผู้กำหนดนโยบายจะต้องเป็นหลักในการตัดสินใจถึงแม้ว่าจะมีการกระจายอำนาจในการกำหนดหลักสูตรแล้วก็ตาม

Athena (2010) ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาระดับประถมศึกษาสากลและการกระจายอำนาจในประเทศกานา กล่าวถึง กลุ่มประเทศที่ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของทะเลทรายซาฮาราในทวีปแอฟริกา กว่า 25 ประเทศมีการส่งเสริมกลยุทธ์ของการกระจายอำนาจการศึกษามอบความรับผิดชอบของการตัดสินใจด้านการศึกษาไปอยู่ในความดูแลของหน่วยงานการศึกษาในท้องถิ่น โดยการนำอย่างใกล้ชิดของรัฐบาลที่ทำให้กับประชาชน ประกอบด้วย การกระจายอำนาจที่คาดว่าจะเพิ่มประสิทธิภาพของภาครัฐรวมทั้งความรับผิดชอบและความโปร่งใสในการบริการและการกำหนดนโยบาย ประเทศกานาเป็นประเทศที่เลือกแบบเฉพาะเจาะจงของการมุ่งเน้นในการศึกษาของบทความนี้ ในปี 2002-2008 เป็นช่วงเวลาในประเทศกานาที่มีนัยสำคัญคือเป็นช่วงเวลาที่กระทรวงการศึกษาและการกีฬาได้ริเริ่มโครงการ Capitation Grant Scheme โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพของนโยบายที่มีอยู่แล้วในปี 1992 และปี 1996 นำมาใช้คือ นโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานสากลภาคบังคับ (FCUBE) มีค่าเล่าเรียนฟรีผ่านกรอบการกำกับดูแลการกระจายอำนาจ การถ่ายโอนความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาในระดับท้องถิ่น นอกจากนี้นำเสนอภาพรวมของการจัดการศึกษาในประเทศกานาที่เกี่ยวกับการปฏิรูป การกำกับดูแลการศึกษาและโครงสร้างการจัดการของประเทศ จึงได้มีการวิเคราะห์กลยุทธ์และนโยบายการศึกษาของกานาที่ผ่านมารวมทั้งเอกสารทางกฎหมายและข้อมูลเชิงคุณภาพจากภาคสนามในห้าอำเภอของการให้บริการการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการกานา ดังนั้นในการวิจัยจึงมีการนำเสนอเกี่ยวกับการ

กำหนดวิธีการกระจายอำนาจการศึกษาผลกระทบของประเทศกานาที่เป็นการศึกษาในระดับประถมศึกษาในส่วนที่หนึ่ง และในส่วนที่สองนำเสนอเกี่ยวกับการกระจายอำนาจและในส่วนที่สามนำเสนอเกี่ยวกับแนวทางในการวิจัยเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการศึกษาในกานาด้านอื่น

2.4.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

วัชร เทพพุททวงกูร(2554) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่านโยบายการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกระทรวงศึกษาธิการทำให้บุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบและครูมีคุณภาพมากขึ้นส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษารวมทั้งกฎหมายการศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรท้องถิ่น/หน่วยงานเอกชน สถานประกอบการตลอดจนบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการเป็นไปตามความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ด้านวิชาการมีการส่งเสริมให้ครูเตรียมสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้และสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สัมพันธ์กันระหว่างภาคทฤษฎีกับภาคปฏิบัติ และให้มีการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพของสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับศักยภาพความสนใจและความถนัดของผู้เรียน มีการกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาและส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้รวมทั้งมีการศึกษาวิเคราะห์วิจัยการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา สํารวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น และจัดระบบนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา

ยุพา เวียงกมล อัด โดดดร(2554) ทำการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการ โรงเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ด้านการจัดการเรียนการสอนมีการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่และสุขภาพที่ดี อยู่ดี มีสุข ด้านการวัดผล

ประเมินผลมีการวัดผลประเมินผลความรู้ความเข้าใจการวิเคราะห์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและสังคมที่ยั่งยืน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะและการปฏิบัติที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความอยู่ดีมีสุข

อัจฉรา ยุทธมนตรี(2554) ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานครที่ผ่านการประเมินระดับดีมาก ผลการวิจัยพบว่าการวางแผนด้านวิชาการมีการตั้งคณะกรรมการวิชาการของโรงเรียนเป็นคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณาถ้อยแถลงผลการดำเนินงานด้านวิชาการ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และหัวหน้างาน ด้านวัดผลและประเมินผลมีการจัดการเรียนการสอนจัดตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของผู้สอน มีการนิเทศภายในโรงเรียน โดยครูเป็นผู้รับการนิเทศ จัดกิจกรรมการนิเทศเช่นการสังเกตการสอนในห้องเรียน การจัดกิจกรรมการอบรม รวมทั้งมีการประชุมพิเศษให้ความเข้าใจกับครูอาจารย์ใหม่ การฝึกอบรมทางวิชาการเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสื่อการเรียนรู้ที่ครูนิยมใช้ประกอบการเรียนการสอนการเช่น Video รูปภาพโปสเตอร์ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน(CAI) ที่มีการคิดค้นหรือพัฒนาขึ้นด้วยตัวเอง ด้านการแนะแนวเพื่อให้บริการแก่นักเรียนในการศึกษาต่อ และการช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดความเข้าใจตนเอง

2.4.3 งานวิจัยเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ชิตติยา ไชยสร(2556) ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของกระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยพบว่าด้านการวางแผนมีขั้นตอนในการจัดทำแผนการดำเนินโครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนคือกำหนดจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ จัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้อง กำหนดแผนงาน/กิจกรรมย่อย จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน กำหนดแผนงาน/กิจกรรมย่อย/เป้าหมาย ของการปฏิบัติงานในช่วงระยะต่างๆ และจัดเตรียมข้อมูลเพื่อจัดทำแผน ด้านการจัดองค์การพบว่า มีการมอบหมายให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้อิงศูนย์อาเซียนศึกษาเผยแพร่แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง จัดหาและพัฒนาสื่อ หนังสือเกี่ยวกับประชาคม

อาเซียนสำหรับศูนย์อาเซียนศึกษา จัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้และสื่อเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ร่วมกิจกรรมกับบุคลากรในโรงเรียน เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนมีคุณภาพและนำไปสู่การเตรียมคนสู่ประชาคมอาเซียน จัดกิจกรรมค่ายวิชาการเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน จัดกิจกรรมบริการเคลื่อนที่เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนให้แก่คนในชุมชน บริการสื่อการเรียนรู้ และข้อมูลแก่ผู้ที่สนใจ

เรวดี ปุณณะรา(2556) ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของครูในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีความต้องการให้มีการเตรียมความพร้อม โดยการจัดอบรม จัดกิจกรรมเกี่ยวกับอาเซียน ให้กับครูเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการจัดค่ายเพื่อศึกษาดูการเรียนการสอนของประเทศในสมาชิกอาเซียน จัดอบรมเรื่องของภาษาเพิ่มเติมทั้งภาษาอังกฤษและภาษาเพื่อนบ้าน มีการสอนทำการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในส่วนของครูในเขตพื้นที่ต่างจังหวัดมีความต้องการให้สร้างกิจกรรมที่สร้างสรรค์เกี่ยวกับอาเซียน จัดทำวารสาร ทำเอกสารแจกประชาสัมพันธ์ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้รู้เท่าทันเหตุการณ์ และต้องการให้มีการพัฒนาเรื่องของภาษาให้กับครูผู้สอนอย่างเร่งด่วน รวมทั้งการสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมเรื่องอาเซียน และควรให้มีการจัดการแข่งขันกีฬาเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

สุนนรี ประจวบเหมาะ(2556) ทำการวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคประชาคมอาเซียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะถึงการบริหารวิชาการเป็นลำดับแรก โดยมีการพัฒนาการสอนภาษาอังกฤษ ส่งเสริมการเรียนรู้ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมประเพณี รักษาเอกลักษณ์ของชาติ และพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน มีความสนใจในความก้าวหน้าทางการศึกษาของประเทศอาเซียน พัฒนาความรู้ทางด้านวิชาการและภาษาอังกฤษ การสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ ด้านการบริหารงานบุคคลต้องพัฒนาครูผู้สอนทั้งทางด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ทางภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดการเรียนรู้ วิธีการสอน มีภาวะผู้นำเพื่อกระตุ้น ชี้นำ ผลักดันครู บุคลากรหรือกลุ่มให้เกิดความเต็มใจความกระตือรือร้นในการที่จะทำสิ่งต่างๆตามต้องการ โดยมีความสำเร็จขององค์กรเป็นเป้าหมายหลัก ใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการ พัฒนาตนเอง เพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน

สมใจ ชีร ทิฐุ(2556) ทำการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์ที่ใช้ในการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการ โครงการและกิจกรรม เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ คือการเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนปฏิบัติการ โครงการและกิจกรรม ส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้เสนอโครงการและกิจกรรมที่ตนเองสนใจ กลยุทธ์ด้านการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ นั้น มีการจัดกลุ่มสถานศึกษาเพื่อประสานพลังในการพัฒนาโดยแบ่งตามเขตพื้นที่ ที่ตั้งหรือตามขนาดสถานศึกษา โดยขอให้กระทรวงศึกษาธิการหรือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้การสนับสนุนด้านวิทยากรและงบประมาณ รวมทั้งจัด โครงการแลกเปลี่ยนและศึกษาดูงานจากต่างประเทศและควรดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง รมงคลให้ผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาครู และบุคลากรทางการศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของโครงการและกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษาที่มีผู้บริหารที่ให้ความสำคัญแก่โครงการและกิจกรรมเกี่ยวกับอาเซียนจะประสบความสำเร็จในการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับอาเซียนและมีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ มีการส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีศักยภาพเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย โครงการและกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน และสนับสนุนทั้งด้านวิชาการและงบประมาณ แต่ภาคีเครือข่ายดังกล่าวยังมีจำนวนไม่มากต้องให้มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มสถานศึกษาเพื่อเจรจาความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายโดยกระทรวงศึกษาธิการ หรือ สพฐ. เป็นตัวกลางในการเจรจาและอำนวยความสะดวกซึ่งจะทำให้โอกาสสำเร็จมีมากขึ้น และเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

อัจฉราพร กลิ่นเกษร(2555) ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ความพร้อมของครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนผลการวิจัยพบว่า ครูมีความรู้ในระดับที่ไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ในด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนครูยังขาดความพร้อมไม่ว่าจะเป็นด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ การทำการวิจัยในชั้นเรียนในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ในด้านการจัดกิจกรรมเสริมนอกห้องเรียนนั้นยังไม่มีแนวทางที่แน่นอนและเป็นมาตรฐานเดียวกันจากส่วนกลางว่าควรทำเช่นไร มีเพียงโรงเรียนที่ได้รับเลือกเป็นโรงเรียนต้นแบบในการจัดการเรียนรู้เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนที่ดำเนินการมากกว่าโรงเรียนอื่น ปัญหาและแนวทางแก้ไขการสร้างความพร้อมของครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อก้าวสู่

ประชาคมอาเซียนพบว่า มีปัญหาหลายด้านอาทิเช่นด้านความรู้ ส่วนข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาพบว่า ครูต้องการให้มีการจัดอบรมให้ความรู้ที่ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ สร้างความตื่นตัวให้ครูสนใจที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มมากขึ้น ด้านการสนับสนุนงบประมาณพบว่า การสนับสนุนด้านงบประมาณยังไม่มากพอ รวมไปถึงความล่าช้าในการจัดสรรนโยบาย การกระจายงบประมาณที่ยังไม่ทั่วถึง การจัดสรรงบประมาณที่ไม่เหมาะสมกับปัญหาของแต่ละโรงเรียน ทำให้เป็นข้อจำกัดในการทำงาน ครูยังไม่มีความรู้ในเรื่องนโยบายการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 2 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2) เพื่อศึกษาแนวทางการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์และขั้นตอนต่างๆ ในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1 วัตถุประสงค์การวิจัย
- 3.2 วิธีการดำเนินการวิจัย
- 3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.5 วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย
- 3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.8 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

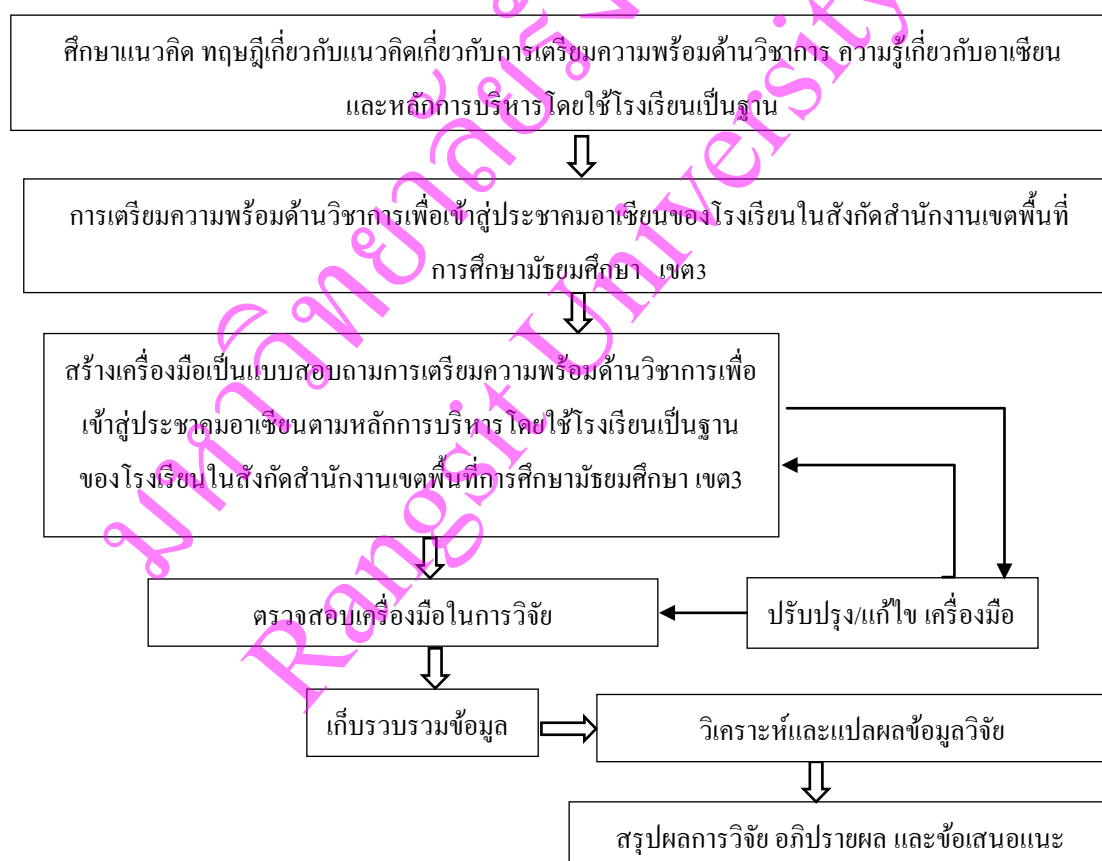
3.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

2) เพื่อศึกษาแนวทางการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต3

3.2 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบผสมวิธีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการเก็บข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือส่วนที่หนึ่งการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม และส่วนที่สองเป็นการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีแผนผังการดำเนินการวิจัยดังนี้

รูปที่ 3.1 แผนผังการดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบสอบถาม

รูปที่ 3.2 แผนผังการดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบสัมภาษณ์

3.3 ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกที่จะใช้กลุ่มประชากรทั้งหมดโดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 ประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต3 จำนวน 47 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 18 โรงเรียน และโรงเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 29 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลคือผู้บริหาร จำนวน 94 คน และครู จำนวน 47 คน รวมทั้งสิ้น 141 คน

กลุ่มที่ 2 ประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ โรงเรียนคู่พัฒนาไทย – อินโดนีเซีย ในการนำร่องโครงการอาเซียน(Spirit of ASEAN) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต3 มีทั้งหมด 2 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารจำนวน 2 คน และครูจำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 4 คน โดยมีการกำหนดเนื้อหาในการสัมภาษณ์ปลายเปิดเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลคือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยมีการแบ่งขั้นตอนการเก็บข้อมูลออกเป็นสองส่วนประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตามมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 50 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในการสัมภาษณ์ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนคู่พัฒนาไทย – อินโดนีเซีย ในโครงการอาเซียน(Spirit of ASEAN) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต3

3.5 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

1.1) ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎี หลักการและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

1.2) ศึกษาการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

1.3) นำแนวคิดทฤษฎี และข้อมูลทั้งหมดมาสร้างแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และแนวทาง/ข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 3

1.4) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะดำเนินการแก้ไข

1.5) ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ดังรายชื่อในภาคผนวก

1.6) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมงานวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขขั้นตอนสุดท้ายก่อนนำไปใช้

1.7) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Tryout) กับผู้บริหารและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ผลวิเคราะห์ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้ง 30 ฉบับเท่ากับ 0.98

1.9) นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วไปเก็บข้อมูลในการทำวิจัยต่อไป

2) แบบสัมภาษณ์แนวทางการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

2.1) สร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ปลายเปิด โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่

เกี่ยวข้องกับทฤษฎี หลักการและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

2.2) สรุปเป็นกรอบแนวทางในการสัมภาษณ์ถึงแนวทางการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

2.3) นำหัวข้อสัมภาษณ์ให้อาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบแก้ไข

2.4) นำแบบสัมภาษณ์ไปเก็บข้อมูลในการทำวิจัยต่อไป

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และได้ข้อมูลตามความเป็นจริง ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล โดยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากรในการวิจัย ในส่วนของแบบสอบถามมีการส่งและรับคืนแบบสอบถามทางไปรษณีย์

2) นำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิตส่งถึงผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต3 ที่ผู้วิจัยเลือกเป็นกลุ่มประชากรเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

3) ผู้วิจัยจะจัดส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือของบัณฑิตวิทยาลัยไปยังโรงเรียนจำนวน 47 โรงเรียนเพื่อให้ผู้บริหาร ครูเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์พร้อมแบบซองคิดแถมปีและเจ้าหน้าที่ของสำหรับส่งแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์ โดยกำหนดเวลาในการส่งแบบสอบถามคืน

4) หลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้ว 15 วัน ผู้วิจัยได้ติดตามขอรับแบบสอบถามคืนจากโรงเรียนที่ยังไม่ส่งแบบสอบถามคืนทางโทรศัพท์ และติดตามรับคืนกรณีที่อยู่ใกล้เคียง

5) แบบสอบถามที่ผู้วิจัยส่งไปทั้งหมด 141 ฉบับ โดยส่งให้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากรได้รับคืนมาทั้งสิ้น 126 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.36

6) ในส่วนของการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ใช้การโทรศัพท์ในการติดต่อประสานงานเพื่อขออนุญาตเวลาในการสัมภาษณ์ โดยได้มีการสัมภาษณ์ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รวมทั้งสิ้นจำนวน 4 คน ผลจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้นำมาทำ

การวิเคราะห์เนื้อหา และนำมาหาความถี่ของข้อมูลจัดเป็นหมวดหมู่โดยรวบรวมข้อมูลที่มีเนื้อความที่ใกล้เคียงกันไว้ในข้อเดียวกัน โดยคงความหมายเดิมของผู้ให้ข้อมูลไว้ให้มากที่สุด

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลพิจารณาตามลักษณะของข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในแต่ละประเภท โดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ซึ่งได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences) กำหนดการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00 หมายถึง มีสภาพการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายถึง มีสภาพการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายถึง มีสภาพการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายถึง มีสภาพการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายถึง มีสภาพการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา สรุปสาระสำคัญในแต่ละประเด็นหรือรายการคำตอบแล้วนำมาหาความถี่ของข้อมูลเพื่อสรุปเป็นแนวทางการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

3.8 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความถี่ในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและแนวทางการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 นำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบผสมวิธีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิจัยจากข้อมูลสภาพปัจจุบันการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ประชากร ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 47 โรงเรียน และมีผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหาร รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตอบแบบสอบถามคืนมา รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 126 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.36 โดยผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา และ ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ส่วนที่ 2 ผลการวิจัยจากข้อมูลแนวทางการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้ได้แก่โรงเรียนคู่พัฒนาไทย – อินโดนีเซีย ในการนำร่องโครงการอาเซียน (Spirit of ASEAN) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

จำนวน 2 โรงเรียน มีผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้อำนวยการ โรงเรียน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รวมจำนวนทั้งสิ้น 4 คน ผลการวิเคราะห์ในแต่ละส่วนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและแนวทางในการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิจัยจากข้อมูลสภาพปัจจุบันการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา

ตารางที่ 4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน(N=126)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	59	46.80
หญิง	67	53.20
รวม	126	100.0
อายุ		
25-30 ปี	5	4.00
31-40 ปี	11	8.70
41-49 ปี	31	24.60
50 ปีขึ้นไป	79	62.70
รวม	126	100.00

ตารางที่ 4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม(ต่อ)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน(N=126)	ร้อยละ
ตำแหน่งปัจจุบัน		
ผู้บริหารสถานศึกษา	40	31.75
รองผู้บริหารสถานศึกษา (รักษาการ ในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา)	2	1.59
รองผู้บริหารสถานศึกษาฝ่าย บริหารงานวิชาการ	38	30.16
หัวหน้างานบริหารงานวิชาการ	4	3.17
หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษาฯ	42	33.33
รวม	126	100.00
วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	39	31.00
ปริญญาโท	85	67.50
ปริญญาเอก	2	1.60
รวม	126	100.00
ประสบการณ์การปฏิบัติงาน		
1-5 ปี	12	9.50
6-10 ปี	6	4.80
11-15 ปี	16	12.70
16-20 ปี	18	14.30
21-25 ปี	19	15.10
มากกว่า 25 ปี	55	43.70
รวม	126	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 53.2 ส่วนใหญ่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 62.7 รองลงมาคือ 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.6

ผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในตำแหน่งผู้บริหารมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.5 รองลงมาคือครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 36.5 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 67.5 รองลงมาคือปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 31.0 และมีประสบการณ์การปฏิบัติงานด้านการบริหารมากกว่า 25 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.7 รองลงมาคือ 21-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.1

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา

ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา	จำนวน(N=126)	ร้อยละ
ขนาดของสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	15	11.90
ขนาดกลาง	48	38.10
ขนาดใหญ่	42	33.33
ขนาดใหญ่พิเศษ	21	16.67
รวม	126	100.0
จำนวนนักเรียน		
1 - 499 คน	21	16.67
500 – 1,499 คน	48	38.10
1,500 – 2,499 คน	42	33.33
2,500 คนขึ้นไป	15	11.90
รวม	126	100.0

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา (ต่อ)

จำนวนบุคลากร	จำนวน(N=126)	ร้อยละ
ตำแหน่งสายบริหาร		
1 คน	30	25.00
2 คน	41	34.17
3 คน	18	15.00
4 คน	16	13.33
5 คน	15	12.50
รวม	120	100.00
ตำแหน่งสายผู้สอน		
1 - 30 คน	53	42.10
31 - 60 คน	37	29.40
61 - 90 คน	6	4.80
91 คนขึ้นไป	30	23.80
รวม	126	100.00

จากตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มประชากร จำนวน 42 แห่ง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาพบว่า เป็นสถานศึกษาขนาดกลางมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 38.10 รองลงมาเป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่คิดเป็นร้อยละ 33.33 และน้อยที่สุดเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 11.90 เมื่อจำแนกขนาดตามจำนวนนักเรียน พบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่มีจำนวนนักเรียน 500-1,499 คน คิดเป็นร้อยละ 44.4 รองลงมาคือจำนวนนักเรียน 1500- 2499 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และน้อยที่สุดคือจำนวนนักเรียน 2500 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 9.50 ตามลำดับ

จำนวนบุคลากรทั้งหมดในสถานศึกษา ส่วนใหญ่มีจำนวนผู้บริหาร 2 คน คิดเป็นร้อยละ 34.17 รองลงมา คือมีจำนวนผู้บริหาร 1 คน คิดเป็นร้อยละ 25 และน้อยที่สุดคือจำนวนผู้บริหาร 5 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 และสถานศึกษาส่วนใหญ่มีจำนวนบุคลากรสายผู้สอน 1-30 คน คิดเป็นร้อยละ 42.10 รองลงมา คือมีจำนวนบุคลากรตำแหน่งสายผู้สอน 31-60 คน คิดเป็นร้อยละ 29.40 และน้อยที่สุดคือมีจำนวนบุคลากรตำแหน่งสายผู้สอน 61-90 คน คิดเป็นร้อยละ 4.80ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่
ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ตารางที่ 4.3 สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
ตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยภาพรวมจำแนกเป็นรายด้าน

สภาพการการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน	ระดับความคิดเห็น		แปรผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. หลักการกระจายอำนาจ	3.64	0.61	มาก
2. หลักการมีส่วนร่วม	3.11	0.64	ปานกลาง
3. หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน	3.29	0.90	ปานกลาง
4. หลักการบริหารตนเอง	3.07	0.88	ปานกลาง
5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล	3.15	0.78	ปานกลาง
ภาพรวม	3.25	0.76	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์สภาพการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่
ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยภาพรวมและจำแนกเป็นรายด้าน
พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า
สถานศึกษา มีสภาพสภาพการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอยู่ในระดับ
มาก จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการกระจายอำนาจ ($\bar{X}=3.64$) ส่วนที่เหลืออีก 4 ด้าน อยู่ในระดับปาน
กลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการบริหารตนเอง ($\bar{X}=3.07$)

ตารางที่ 4.4 สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักการกระจายอำนาจเป็นรายข้อ

หลักการกระจายอำนาจ	ระดับความคิดเห็น		แปรผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการวางแผนการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นอาเซียน	3.89	0.67	มาก
2. มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นอาเซียน โดยให้คณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาและทบทวนความเหมาะสมของหลักสูตร	3.66	0.75	มาก
3. มีคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกำหนดแผนปฏิบัติการประจำปีเกี่ยวกับอาเซียนของสถานศึกษาในการนำหลักสูตรสถานศึกษา	3.64	0.80	มาก
4. มีการแต่งตั้งผู้แทนคณะกรรมการรับผิดชอบภายในสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ในการสร้างความตระหนักถึงการเป็นประชาคมอาเซียนให้แก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา	3.54	0.77	มาก
5. มีการกำหนดหลักสูตรอาเซียนศึกษาที่เน้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนด้านการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลในอาเซียน	3.65	0.75	มาก
6. ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้สามารถวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการองค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนไว้ในทุกรายวิชา	3.83	0.74	มาก
7. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการสร้างแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียนภายในสถานศึกษา เช่น ศูนย์อาเซียน เป็นต้น	3.83	0.74	มาก

ตารางที่ 4.4 สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักการกระจายอำนาจเป็นรายข้อ (ต่อ)

หลักการกระจายอำนาจ	ระดับความคิดเห็น		แปรผล
	$\bar{X}$	S.D.	
8. ให้ผู้แทนชุมชนมีบทบาทในการสร้างแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษาเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมอาเซียนให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น	3.43	0.82	ปานกลาง
9. ให้คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ประสานงานการเชิญผู้เชี่ยวชาญในชุมชนท้องถิ่นมาเป็นคณะกรรมการนิเทศการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียน	3.37	0.95	ปานกลาง
10. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการคัดเลือกสื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านภาษาอาเซียนของผู้เรียน	3.53	0.86	มาก
รวม	3.64	0.79	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านการกระจายอำนาจ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.64$) เมื่อพิจารณาตามรายข้อ พบว่า มีข้อที่อยู่ในระดับมาก คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการวางแผนการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นอาเซียน ($\bar{X}=3.89$) รวมทั้งมีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการสร้างแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียนภายในสถานศึกษา เช่น ศูนย์อาเซียน เป็นต้น และ ให้ผู้แทนชุมชนมีบทบาทในการสร้างแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษาเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมอาเซียนให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ($\bar{X}=3.83$) นอกจากนี้สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการกำหนดหลักสูตรอาเซียนศึกษาที่เน้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนด้านการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลในอาเซียน ($\bar{X}=3.65$)

ตารางที่ 4.5 สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านการมีส่วนร่วม เป็นรายชื่อ

หลักการมีส่วนร่วม	ระดับความ คิดเห็น		แปรผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน	3.55	0.68	มาก
2. มีการพัฒนาเนื้อหาสาระเกี่ยวกับอาเซียนร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดในการจัดโครงการอบรมครูเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู	3.56	0.70	มาก
3. ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มร่วมกันพัฒนาหลักสูตรอาเซียนโดยจัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติมที่มีการบูรณาการในทุกวิชา	3.52	0.77	มาก
4. มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้จากการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับอาเซียน เช่น กิจกรรมวันอาเซียนเดย์	3.37	0.99	ปาน กลาง
5. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดนิทรรศการหรือการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับอาเซียนที่จัดขึ้นในสถานศึกษา	2.84	0.95	ปาน กลาง
6. ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับครูผู้สอนในการจัดทำสื่อการเรียนรู้เพื่อใช้ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน	2.68	0.98	ปาน กลาง
7. มีตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครองร่วมเป็นคณะกรรมการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาที่เกี่ยวกับอาเซียน	2.66	0.93	ปาน กลาง
8. มีการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสวงหาวิทยากรที่มีความชำนาญด้านภาษาอาเซียนมาให้ความรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน	2.62	0.94	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.5 สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านการมีส่วนร่วมเป็นรายชื่อ (ต่อ)

หลักการมีส่วนร่วม	ระดับความ คิดเห็น		แปรผล
	$\bar{X}$	S.D.	
9. มีการให้ผู้เชี่ยวชาญด้านอาเซียนจากองค์กรภายนอกเข้ามา มาร่วมเป็นกรรมการกำหนดแนวทางการวัดผล ประเมินผล ระเบียบวิธีการเทียบโอนผลการศึกษาเพื่อนำมาเทียบเคียงกับ หลักสูตรของประเทศในกลุ่มอาเซียน	2.76	0.96	ปานกลาง
10. ให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการระดม ทรัพยากรทางการศึกษากับสถานประกอบการในชุมชนเพื่อ สร้างแหล่งเรียนรู้อาเซียน	3.29	0.95	ปานกลาง
11. ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการ สนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อสื่อเทคโนโลยีภาษาอังกฤษ เพื่อใช้ประกอบการเรียน ส่งเสริมทักษะในการสื่อสารด้าน ภาษา	3.35	0.94	ปานกลาง
12. องค์กรเอกชนในชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการช่วยจัดทำ เว็บไซต์หรือโซเชียลมีเดียเพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ระหว่างกันกับสถานศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียน	3.11	0.99	ปานกลาง
รวม	3.11	0.90	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านการมีส่วนร่วมโดยภาพรวม พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการเตรียมความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.11$)

เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า สถานศึกษาได้มีการพัฒนาเนื้อหาสาระเกี่ยวกับอาเซียนร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดในการจัดโครงการอบรมครูเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู ($\bar{X}=3.56$) รองลงมาคือ ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ($\bar{X}=3.55$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ย

น้อยที่สุด คือ มีการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสวงหาวิทยากรที่มีความชำนาญด้านภาษาอาเซียนมาให้ความรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X}=2.62$)

ตารางที่ 4.6 สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชนเป็นรายข้อ

หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน	ระดับความ คิดเห็น		แปรผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. คณะกรรมการสถานศึกษาได้มีบทบาทในการเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษเพื่อเป็นตัวแทนในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับอาเซียน เช่น ขวทูตอาเซียน เป็นต้น	3.20	0.94	ปานกลาง
2. กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทในการหางบประมาณเพื่อสนับสนุนการจัดทำศูนย์อาเซียน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน	3.61	0.97	มาก
3. สถานศึกษาได้ให้คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทในการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร เพื่อสร้างความตระหนักให้แก่ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	3.29	0.93	ปานกลาง
4. คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทในการดำเนินการประสานงานกับสถานศึกษาอื่นในชุมชนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมความร่วมมือโครงการแลกเปลี่ยนเยาวชนกับประเทศในกลุ่มอาเซียน	3.11	0.98	ปานกลาง

ตารางที่ 4.6 สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคม
อาเซียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านการคืนอำนาจการจัดการศึกษา
ให้ประชาชน เป็นรายชื่อ(ต่อ)

หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน	ระดับความคิดเห็น		แปรผล
	$\bar{X}$	S.D.	
5. สถานศึกษาได้ให้อำนาจแก่ผู้นำชุมชนในท้องถิ่นมีบทบาท ในการประสานกับผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อขอความร่วมมือ ในการจัดหาวิทยากร/ผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมบรรยายและจัด กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน	3.13	0.94	ปานกลาง
6. สถานศึกษาได้ให้อำนาจแก่องค์กรเอกชนในท้องถิ่นมีการ ร่วมจัดทำแหล่งเรียนรู้เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ เกี่ยวกับอาเซียนให้แก่ชุมชนในท้องถิ่น เช่น การพัฒนา ห้องสมุดอาเซียน พิพิธภัณฑ์อาเซียน เป็นต้น	3.15	0.95	ปานกลาง
7. สถานศึกษาได้ให้อำนาจแก่ศึกษานิเทศก์เป็นผู้จัดอบรมการ นิเทศด้านการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับวิชาอาเซียนศึกษา	3.50	0.86	มาก
8. ผู้บริหารได้ให้อำนาจแก่คณะกรรมการสถานศึกษาในการ เข้าร่วมการประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอนเกี่ยว อาเซียนของครูผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระ	3.35	0.93	ปานกลาง
9. สถานศึกษาได้ให้อำนาจแก่ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อเทคโนโลยี ในชุมชนท้องถิ่นให้จัดอบรมการสร้างสื่อเทคโนโลยีเพื่อ ส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ด้านอาเซียนให้กับครูผู้สอนใน สถานศึกษา	3.23	0.98	ปานกลาง
รวม	3.29	0.90	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่
ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านการคืนอำนาจการจัดการศึกษา
ให้ประชาชน โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.29$)

เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทในการหางบประมาณเพื่อสนับสนุนการจัดทำศูนย์อาเซียน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ($\bar{X}=3.61$) รองลงมา คือ สถานศึกษาได้ให้อำนาจแก่ศึกษานิเทศก์เป็นผู้จัดอบรมการนิเทศด้านการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับวิชาอาเซียนศึกษา ($\bar{X}=3.50$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทในการดำเนินการประสานงานกับสถานศึกษาอื่นในชุมชนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมความร่วมมือโครงการแลกเปลี่ยนเยาวชนกับประเทศในกลุ่มอาเซียน ($\bar{X}=3.11$)

ตารางที่ 4.7 สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านการบริหารตนเอง เป็นรายชื่อ

หลักการบริหารตนเอง	ระดับความคิดเห็น		แปรผล
	$\bar{X}$	SD	
1. ผู้บริหารและครูผู้สอนมีการประชุมเพื่อนำนโยบายอาเซียนลงสู่การปฏิบัติจริงในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.62	0.82	มาก
2. สถานศึกษามีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการวางแผนวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการของชุมชน เพื่อนำมากำหนดเนื้อหาจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นอาเซียน	3.26	0.92	ปานกลาง
3. สถานศึกษามีการจัดทำเอกสารระเบียบการวัดผลและประเมินผลด้วยตนเองเพื่อใช้เป็นมาตรฐานการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นอาเซียน	3.37	0.84	ปานกลาง
4. ครูผู้สอนสามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นอาเซียนไปออกแบบหน่วยการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองในทุกวิชาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย	3.61	0.77	มาก

ตารางที่ 4.7 สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านการบริหารตนเอง เป็นรายชื่อ (ต่อ)

หลักการบริหารตนเอง	ระดับความคิดเห็น		แปรผล
	$\bar{X}$	SD	
5. ครูผู้สอนพัฒนาตนเองให้มียุทธศาสตร์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนเพื่อนำไปบูรณาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีความพร้อมในการเป็นพลเมืองอาเซียน	3.67	0.74	มาก
6. สถานศึกษาจัดให้ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีการนำเสนอโครงการพัฒนาทักษะภาษาอาเซียนทุกคนด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาที่สาม	3.21	0.99	ปานกลาง
7. สถานศึกษามีการจัดทำความตกลงยอมรับร่วมด้านการศึกษา(MOU) เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเยาวชน เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียน	2.19	1.26	น้อย
8. สถานศึกษาได้จัดโครงการพัฒนาครูผู้สอนตามศักยภาพของตนเอง โดยการส่งไปศึกษาดูงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับภาคีเครือข่ายในกลุ่มประเทศอาเซียน	2.38	1.10	น้อย
9. สถานศึกษาได้กำหนดนโยบายพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาอาเซียนเพื่อส่งเสริมให้มีความรู้ในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	2.72	1.05	ปานกลาง
10. สถานศึกษามีการประกวดการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อาเซียนของครูผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อนำมาเป็นต้นแบบในการจัดการเรียนการสอน	2.58	0.95	ปานกลาง

ตารางที่ 4.7 สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านการบริหารตนเอง เป็นรายชื่อ (ต่อ)

หลักการบริหารตนเอง	ระดับความคิดเห็น		แปรผล
	$\bar{X}$	SD	
11. ผู้บริหารมีการพัฒนางานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นอาเซียนด้วยตนเองเพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	3.05	0.96	ปานกลาง
12. สถานศึกษามีการวิเคราะห์แนวทางการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อนำมากำหนดวิธีการประเมินผลการนิเทศภายในสถานศึกษา	3.25	0.86	ปานกลาง
13. คณะกรรมการสถานศึกษามีการติดตามผลการนิเทศภายในเพื่อนำมาเป็นแนวทางปรับปรุงมาตรฐานการนิเทศให้มีมาตรฐานเดียวกันกับประเทศในกลุ่มอาเซียน	3.06	0.99	ปานกลาง
รวม	3.10	0.94	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านการบริหารตนเอง โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.07$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ ครูผู้สอนพัฒนาตนเองให้มีองค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนเพื่อนำไปบูรณาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทำให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีความพร้อมในการเป็นพลเมืองอาเซียน ($\bar{X}=3.67$) รองลงมา คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนมีการประชุมเพื่อนำนโยบายอาเซียนลงสู่การปฏิบัติจริงในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.62$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีการจัดทำความตกลงยอมรับร่วมด้านการศึกษา(MOU) เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเยาวชนเพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียน ($\bar{X}=2.19$)

ตารางที่ 4.8 สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
ตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล เป็นรายชื่อ

หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล	ระดับความคิดเห็น		แปรผล
	$\bar{X}$	SD	
1. คณะกรรมการสถานศึกษามีการตรวจพิจารณาคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นอาเซียนเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น	3.19	0.99	ปานกลาง
2. มีคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด เข้ามาติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามแนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน	3.29	0.92	ปานกลาง
3. รายงานผลการใช้งบประมาณในการดำเนินโครงการกิจกรรมเกี่ยวกับอาเซียนแก่คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานต้นสังกัด	3.27	0.83	ปานกลาง
4. มีการตรวจสอบเกณฑ์การประเมินผลด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนในทุกรายวิชา	3.17	0.87	ปานกลาง
7. มีการจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้อาเซียนเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุง พัฒนา และรายงานแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ	3.24	0.87	ปานกลาง
8. มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลสารสนเทศผลการจัดโครงการ/กิจกรรม เกี่ยวกับอาเซียนบนเว็บไซต์เพื่อเปิดเผยต่อสาธารณชน	2.76	0.96	ปานกลาง
รวม	3.15	0.91	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.15$)

เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สถานศึกษาส่วนใหญ่มีคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด เข้ามาติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามแนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ($\bar{X}=3.29$) รองลงมา คือ มีการรายงานผลการใช้งบประมาณในการดำเนินโครงการกิจกรรมเกี่ยวกับอาเซียนแก่คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานต้นสังกัด ($\bar{X}=3.27$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลสารสนเทศผลการจัดโครงการ/กิจกรรม เกี่ยวกับอาเซียนบนเว็บไซต์เพื่อเปิดเผยต่อสาธารณชน ($\bar{X}=2.76$)

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แนวทางการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในการเก็บข้อมูลการวิจัยโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้แบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์และข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาในการวิจัย และเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ พบว่าสถานภาพของผู้ตอบให้ข้อมูลเป็นเพศชายทั้งหมด มีอายุอยู่ระหว่าง 51 - 60 ปี และอยู่ในตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แนวทางการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นรายโรงเรียน จากผลการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างของผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่เป็นโรงเรียนคู่พัฒนาไทย - อินโดนีเซีย ในการนำร่องโครงการอาเซียน (Spirit of ASEAN) มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 2 โรงเรียน มีประเด็นที่น่าสนใจและได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ดังภาคผนวก ก และสรุปได้ดังต่อไปนี้

4.2 สรุปผลการวิเคราะห์เนื้อหา

จากรายละเอียดของข้อมูลที่ได้การให้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์เนื้อหาและประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จำแนกเป็นรายด้านดังนี้

ด้านการกระจายอำนาจ

1) ในการแต่งตั้งคณะกรรมการในการวางแผนการพัฒนาเกี่ยวกับอาเซียน คณะกรรมการจะต้องมีคุณสมบัติคือ มีความรู้ความสามารถด้านการสื่อสาร ภาษา และวัฒนธรรม เข้าใจด้านการเปลี่ยนแปลงของอาเซียน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นนักวิเคราะห์ กล้าแสดงความคิดเห็น ในเรื่องต่างๆ (n=2)

2) ทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับอาเซียนเป็นประจำ เช่น การจัดปายนิเทศ เพื่อให้ครูและนักเรียน ตระหนัก ตื่นตัว และเห็นความสำคัญในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน อัปเดตข้อมูลต่างๆ ให้มีความทันสมัย มีการจัดนิทรรศการ และให้นักเรียนทำสื่อการเรียนรู้อาเซียนด้วยตนเองหลังจากการไปศึกษาค้นคว้าจากห้องอาเซียน และมีการสอดแทรกอาเซียนลงไปในทุกกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมในการแสดงกิจกรรมรอบกองไฟก็กำหนดให้แสดงในหัวเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน (n=2)

3) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ โดยการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นเพื่อให้ได้บุคคลที่มีความเหมาะสม นำไปสู่ขั้นตอนของการแต่งตั้งคณะกรรมการในการสรรหา จากนั้นมีการประชุม คณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อคัดเลือกบุคคลที่จำเป็นเป็นคณะทำงานเพื่อให้เป็นไปตามคุณสมบัติที่กำหนด แจกแจงคุณสมบัติและความสำคัญของการสรรหาคณะกรรมการให้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาได้รับทราบ และดำเนินการ ในการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรอาเซียนตาม กระบวนการ (n=1)

4) หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกำลังสำคัญในการรับนโยบาย ในการดำเนินการด้านอาเซียนของโรงเรียน มีการเสริมอาเซียนในหลักสูตร โดยให้ครูทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้วางแผนการสอนที่มีการบูรณาการอาเซียน มีการมอบหมายให้ฝ่ายวิชาการและกลุ่มสาระ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นผู้ดำเนินการในการประสานงานเพื่อเชิญวิทยากรจากองค์กร และหน่วยงานการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ในท้องถิ่นมาให้ความรู้เกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการ เรียนรู้บูรณาการอาเซียนแบบ Backward Design ให้แก่คณะครูและบุคลากรในโรงเรียน (n=1)

ด้านการมีส่วนร่วม

- 1) ในส่วนของการพัฒนาหลักสูตรอาเซียน หน่วยงานต้นสังกัดมีการติดตามผลการดำเนินงานโดยศึกษานิเทศก์อย่างต่อเนื่อง (n=2)
- 2) มีการจัดอบรมและจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนให้แก่ครูและนักเรียนในรูปแบบของโครงการอย่างสม่ำเสมอ (n=2)
- 3) ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้น ได้มีการจัดทำความตกลงยอมรับร่วมด้านการศึกษา (MOU) กับสถาบัน อุดมศึกษาในท้องถิ่นในการให้ความอนุเคราะห์การใช้ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ที่มีความทันสมัยของมหาวิทยาลัยโดยมีคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยเป็นผู้จัดการเรียนการสอนให้ (n=1)

ด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน

- 1) โรงเรียนมีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง ในการหางบประมาณเพื่อสนับสนุนการจัดทำศูนย์อาเซียน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน รวมทั้งให้ความเห็นชอบในการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาเซียน ร่วมช่วยในการประสานงานกับหน่วยงานการศึกษาและองค์กรต่างๆ ในท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมและนิทรรศการอาเซียนให้แก่ครู บุคลากร นักเรียน (n=2)
- 2) คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นตัวเชื่อมในการประสานงานกับบุคคล หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เช่นจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์กรบริหารส่วนจังหวัด หน่วยงานเทศบาล ในการที่จะให้การสนับสนุนเพื่อจัดสรรงบประมาณมาให้เป็นระยะๆ รวมทั้งเป็นผู้อนุมัติให้ความเห็นชอบในการใช้จ่ายงบประมาณต่างๆ ที่ใช้บริหารจัดการภายในโรงเรียน (n=1)

ด้านการบริหารตนเอง

- 1) โรงเรียนมีการจัดทำความตกลงยอมรับร่วมด้านการศึกษา (MOU) เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเยาวชน เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียน และกลุ่มประเทศในยุโรปในการส่งนักศึกษาฝึกสอนจากมหาวิทยาลัยมาช่วยสอนด้านภาษา มีการส่งครู

และนักเรียนไปศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมระหว่างกัน เช่น อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น จีน ฝรั่งเศส ซึ่งเป็นโครงการระยะสั้นในช่วงปิดภาคเรียน (n=2)

2) ควรมีการให้ผู้บริหาร ครู ได้มีการเข้าร่วมสัมมนาคุณงานกับโรงเรียนระดับเดียวกันในกลุ่มประเทศอาเซียนอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ เพื่อให้รู้เขารู้เรา และควรพัฒนาให้ครูมีการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ มีการสนทนาเป็นภาษาอังกฤษ มีการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียนให้มีการพบปะกับครูต่างชาติในโรงเรียนเพื่อฝึกทักษะการสื่อสารด้านภาษาอังกฤษ และควรมีการประเมินทดสอบครูเกี่ยวกับภาษาอังกฤษเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของบุคลากรด้านภาษาด้วย (n=1)

ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล

1) โรงเรียนมีแนวทางเพื่อการรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด ด้านการกำหนดมาตรฐานตัวบ่งชี้แนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน โดยการรับการประเมินคุณภาพภายในจากหน่วยงานต้นสังกัดทุกปี มีการเรียน การสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการอาเซียน มีการจัดกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน เช่น การประกวดชุดอาเซียน ตอบปัญหาอาเซียน ขายอาหารอาเซียน ธุรกิจอาเซียน เปิดถนนอาเซียน แพนพ็พท์อาเซียน รวมทั้งจัดทำรายงานผลการดำเนิน โครงการ/กิจกรรมอาเซียนไปยังหน่วยงานต้นสังกัด (n=2)

2) ด้านการตรวจสอบเกณฑ์การประเมินผลด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ประเมิน โดยการให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการอาเซียน ใช้เกณฑ์การวัดผลเป็นเกณฑ์ในการวัดและประเมินผล มีการรายงานผลการจัดการเรียนเรียนเป็นรายภาคเรียน โดยมีการกำหนดในเรื่องการออกข้อสอบให้เป็นไปตามความสำคัญของมาตรฐานและตัวชี้วัด โดยข้อสอบจะผ่านการวิเคราะห์จากคณะกรรมการประเมินของโรงเรียน ในแต่ละข้อต้องกำหนดว่าจะวัดตามมาตรฐานหรือตัวชี้วัดใด ฝ่ายบริหารงานวิชาการจะเป็นผู้ตรวจสอบว่าครูออกข้อสอบได้ครอบคลุมหรือไม่ รวมทั้งให้ครูผู้สอนได้ทำการวิเคราะห์ข้อสอบหลังจากวัดและประเมินผลเสร็จเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาต่อไป (n=2)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางในการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต3 ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นต่างๆที่น่าสนใจ ดังตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.9 สรุปแนวทางในการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตาม
หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

สรุปประเด็นรายด้าน	แนวทางการดำเนินการ
1) ด้านการกระจายอำนาจ	<p>1. ในการแต่งตั้งคณะกรรมการในการวางแผนการพัฒนางานเกี่ยวกับอาเซียนคณะกรรมการจะต้องมีคุณสมบัติคือ มีความรู้ความสามารถด้านการสื่อสาร ภาษา และวัฒนธรรม เข้าใจด้านการเปลี่ยนแปลงของอาเซียน</p> <p>2. มีการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นเพื่อให้ได้บุคคลที่มีความเหมาะสม นำไปสู่ขั้นตอนของการแต่งตั้งคณะกรรมการ มีการรายงานและอนุมัติจากคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อคัดสรรบุคคลที่จะมาเป็นคณะทำงานเพื่อให้เป็นไปตามคุณสมบัติที่กำหนด</p>
2) ด้านการมีส่วนร่วม	<p>1) พัฒนาหลักสูตรอาเซียนโดยหน่วยงานต้นสังกัดมีการติดตามผลการดำเนินงานโดยศึกษานิเทศก์อย่างต่อเนื่อง</p> <p>2) จัดอบรมและจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนให้แก่ครูและนักเรียนในรูปแบบของโครงการอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>3) ได้มีการจัดทำความตกลงยอมรับร่วมด้านการศึกษา(MOU) กับสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่นด้านการให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านวิทยาศาสตร์</p>

ตารางที่ 4.9 สรุปแนวทางในการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตาม
หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(ต่อ)

สรุปประเด็นรายด้าน	แนวทางการดำเนินการ
3) ด้านการคืนอำนาจ การจัดการศึกษาให้ ประชาชน	1) คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นหลักสำคัญในการประสานงาน หน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนงบประมาณ ดำเนินการเกี่ยวกับอาเซียน 2) โรงเรียนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาในระดับทรัพยากรเพื่อ นำมาสนับสนุนการจัดทำศูนย์อาเซียน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ภายใน โรงเรียน
4) ด้านการบริหาร ตนเอง	1) จัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมด้านการศึกษา (MOU) เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยน เรียนการสอน เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาใน กลุ่มประเทศอาเซียนเพื่อส่งครูและนักเรียนไปศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วัฒนธรรมระหว่างกัน
5) ด้านการตรวจสอบ และถ่วงดุล	1) ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการอาเซียน มีการสอบเพื่อ วัดผล สัมฤทธิ์ของผู้เรียน รวมทั้งจัดกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับ อาเซียนในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนเพื่อรองรับการประเมิน คุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด 2) มีการรายงานผลการจัดการเรียนรู้ โดยมีฝ่ายบริหารงานวิชาการเป็นผู้ ตรวจสอบความครอบคลุมของการออกข้อสอบ รวมทั้งให้ครูผู้สอนได้ ทำการวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาต่อไป

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เป็นแบบผสมวิธีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 47 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 141 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืน 42 โรงเรียน รวมจำนวนแบบสอบถามทั้งสิ้น 126 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.36 และได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปแล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ในส่วนของการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อเก็บข้อมูล โดยมีให้ข้อมูลคือผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนคู่พัฒนาไทย-อินโดนีเซีย ในการนำร่องโครงการ Spirit of ASEAN ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 2 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 4 คน ผลจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้นำมาทำการวิเคราะห์เนื้อหา และนำมาหาความถี่ของข้อมูลจัดเป็นหมวดหมู่โดยรวบรวมข้อมูลที่มีเนื้อความที่ใกล้เคียงกันไว้ในข้อเดียวกัน โดยคงความหมายเดิมของผู้ให้ข้อมูลไว้ให้มากที่สุด

5.1 สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลงานวิจัยเรื่อง การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิจัยสภาพปัจจุบันการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

สรุปผลการวิจัยสภาพปัจจุบันการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 50 ปีขึ้นไป เป็นผู้บริหารสถานศึกษามากที่สุด การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโท และมีประสบการณ์การปฏิบัติงานด้านการบริหารมากกว่า 25 ปีขึ้นไป นอกจากนี้เมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาพบว่าเป็นสถานศึกษาขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 500 – 1499 คน ส่วนใหญ่มีผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน และมีบุคลากรสายผู้สอนอยู่ที่ 1 - 30 คน

ในส่วนของสภาพปัจจุบันการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผลการวิจัยโดยภาพรวมพบว่า มีด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการกระจายอำนาจ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการบริหารตนเอง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

ด้านการกระจายอำนาจ พบว่า

สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการวางแผนการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นอาเซียน และการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการสร้างแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียนภายในสถานศึกษา ให้ผู้แทนชุมชนมีบทบาทในการสร้างแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษาเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมอาเซียนให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นอาเซียน โดยให้คณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาและทบทวนความเหมาะสมของหลักสูตร กำหนดหลักสูตรอาเซียนศึกษาที่เน้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนด้านการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า

สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการพัฒนาเนื้อหาสาระเกี่ยวกับอาเซียนร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัด ในการจัดโครงการอบรมครูและบุคลากร ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอน และมีการร่วมกันพัฒนาหลักสูตรอาเซียน โดยจัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติมที่มีการบูรณาการ นอกจากนี้ยังพบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนงบประมาณจัดซื้อสื่อประกอบการเรียน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้จากการจัดกิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับอาเซียน

ด้านการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน พบว่า

โดยมากสถานศึกษาได้กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทในการหางบประมาณเพื่อสนับสนุนการจัดทำศูนย์ ให้อำนาจแก่ศึกษานิเทศก์ในการจัดอบรมการนิเทศด้านการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาเซียน รวมทั้งให้ผู้นำชุมชนในท้องถิ่นเป็นผู้ประสานกับผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อขอความร่วมมือในการจัดหาวิทยากรร่วมบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทในการดำเนินการประสานงานกับสถานศึกษาอื่นในชุมชนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมความร่วมมือโครงการแลกเปลี่ยนเยาวชนกับประเทศในกลุ่มอาเซียน

ด้านการบริหารตนเอง พบว่า

สถานศึกษาส่วนใหญ่ให้ครูผู้สอนพัฒนาตนเองให้มีองค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนเพื่อนำไปบูรณาการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารและครูผู้สอนมีการประชุมเพื่อนำนโยบายอาเซียนลงสู่การปฏิบัติจริง นอกจากนี้ยังพบว่าครูผู้สอนสามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นอาเซียนไปออกแบบหน่วยการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย มีการจัดทำเอกสารระเบียบการวัดผลและประเมินผลด้วยตนเองเพื่อใช้เป็นมาตรฐานการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนและวิเคราะห์แนวทางการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล พบว่า

สถานศึกษาส่วนใหญ่คณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัดเข้ามาติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามแนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน การรายงานผลการใช้งบประมาณในการดำเนินโครงการกิจกรรมเกี่ยวกับอาเซียนและรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้อาเซียนเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนา รายงานแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ คณะกรรมการสถานศึกษามีการตรวจพิจารณาหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นอาเซียนเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ส่วนที่ 2 ผลการวิจัยแนวทางการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

สรุปผลจากผลการวิจัยแนวทางการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์และข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา สรุปผลการวิจัยในชั้นตอนนี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายทั้งหมด มีอายุ 51 - 60 ปี อยู่ในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนคู่พัฒนาไทย - อินโดนีเซีย ในการนำร่องโครงการ Spirit of ASEAN ผู้วิจัยได้สรุปผลจากการสัมภาษณ์ได้ผลการวิจัยแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีรายละเอียดดังนี้

ด้านการกระจายอำนาจ พบว่า

1) ในการแต่งตั้งคณะกรรมการในการวางแผนการพัฒนางานเกี่ยวกับอาเซียน คณะกรรมการจะต้องมีคุณสมบัติคือ มีความรู้ความสามารถด้านการสื่อสาร ภาษา และวัฒนธรรม เข้าใจด้านการเปลี่ยนแปลงของอาเซียน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นนักวิเคราะห์ กล้าแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ

2) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการโดยการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นเพื่อให้ได้บุคคลที่มีความเหมาะสม นำไปสู่ขั้นตอนของการแต่งตั้งคณะกรรมการในการสรรหา จากนั้นมีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อคัดสรรบุคคลที่จำเป็นคณะทำงานเพื่อให้เป็นไปตามคุณสมบัติที่กำหนด แจกแจงคุณสมบัติและความสำคัญของการสรรหาคณะกรรมการให้แก่คณะกรรมการ

สถานศึกษาได้รับทราบ และดำเนินการในการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรอาเซียนตามกระบวนการ

3) หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกำลังสำคัญในการรับนโยบายในการดำเนินการด้านอาเซียนของโรงเรียน มีการเสริมอาเซียนในหลักสูตร โดยให้ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้วางแผนการสอนที่มีการบูรณาการอาเซียน มีการมอบหมายให้ฝ่ายวิชาการและกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นผู้ดำเนินการในการประสานงานเพื่อเชิญวิทยากรจากองค์กรและหน่วยงานการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในท้องถิ่นมาให้ความรู้เกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการอาเซียนแบบ Backward Design ให้แก่คณะครูและบุคลากรในโรงเรียน

4) ทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับอาเซียนเป็นประจำ เช่น การจัดป้ายนิเทศ เพื่อให้ครูและนักเรียนตระหนัก ตื่นตัว และเห็นความสำคัญในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน อัดเคาะข้อมูลต่างๆให้มีความทันสมัย มีการจัดนิทรรศการ และให้นักเรียนทำสื่อการเรียนรู้อาเซียนด้วยตนเองหลังจากการไปศึกษาค้นคว้าจากห้องอาเซียน และมีการสอดแทรกอาเซียนลงไปในทุกกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมในการแสดงกิจกรรมรอบกองไฟที่กำหนดให้แสดงในหัวเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน

ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า

1) ในส่วนของการพัฒนาหลักสูตรอาเซียน หน่วยงานต้นสังกัดมีการติดตามผลการดำเนินงานโดยศึกษานิเทศก์อย่างต่อเนื่อง

2) มีการจัดอบรมและจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนให้แก่ครูและนักเรียนในรูปแบบของโครงการอย่างสม่ำเสมอ

3) ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้น ได้มีการจัดทำความตกลงยอมรับร่วมด้านการศึกษา (MOU) กับสถาบัน อุดมศึกษาในท้องถิ่นในการให้ความอนุเคราะห์การใช้ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ที่มีความทันสมัยของมหาวิทยาลัย โดยมีคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยเป็นผู้จัดการเรียนการสอนให้

ด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน พบว่า

1) โรงเรียนมีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง ในการหางบประมาณเพื่อสนับสนุนการจัดทำศูนย์อาเซียน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน รวมทั้งให้ความเห็นชอบในการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาเซียน ร่วมช่วยในการประสานงานกับหน่วยงานการศึกษาและองค์กรต่างๆ ในท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมและนิทรรศการอาเซียนให้แก่ ครู บุคลากร นักเรียน

2) คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นตัวเชื่อมในการประสานงานกับบุคคล หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เช่นจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์กรบริหารส่วนจังหวัด หน่วยงานเทศบาล ในการที่จะให้การสนับสนุนเพื่อจัดสรรงบประมาณมาให้เป็นระยะๆ รวมทั้งเป็นผู้อนุมัติให้ความเห็นชอบในการใช้จ่ายงบประมาณต่างๆ ที่ใช้บริหารจัดการภายในโรงเรียน

ด้านการบริหารตนเอง พบว่า

1) โรงเรียนมีการจัดทำความตกลงยอมรับร่วมด้านการศึกษา (MOU) เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเยาวชน เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียน และกลุ่มประเทศในยุโรป ในการส่งนักศึกษาฝึกสอนจากมหาวิทยาลัยมาช่วยสอนด้านภาษา มีการส่งครู และนักเรียนไปศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมระหว่างกัน เช่น อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น จีน ฝรั่งเศส ซึ่งเป็นโครงการระยะสั้นในช่วงปิดภาคเรียน

2) มีการส่งนักเรียนไปร่วมการแข่งขันในระดับนานาชาติกับประเทศอื่นนอกเหนือจากประเทศในกลุ่มอาเซียน เช่น ประเทศอังกฤษ ซึ่งมีการระดมทรัพยากรเพื่อนำมาเป็นงบประมาณในการดำเนินการจาก โรงเรียน ผู้ปกครอง องค์กรบริหารส่วนจังหวัด และหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่น

ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล พบว่า

1) โรงเรียนมีแนวทางเพื่อการรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด ด้านการกำหนดมาตรฐานตัวบ่งชี้แนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน โดยการรับการประเมินคุณภาพภายในจากหน่วยงานต้นสังกัดทุกปี มีการเรียน การสอนเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการอาเซียน มีการจัดกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน เช่น การประกวดชุดอาเซียน ตอบปัญหาอาเซียน ขายอาหารอาเซียน ธุรกิจอาเซียน เปิดถนนอาเซียน แพนพินธุ์แท้อาเซียน รวมทั้งจัดทำรายงานผลการดำเนิน โครงการ/กิจกรรมอาเซียนไปยังหน่วยงานต้นสังกัด

2) ด้านการตรวจสอบเกณฑ์การประเมินผลด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ประเมิน โดยการให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการอาเซียน ใช้เกณฑ์การวัดผลเป็นเกณฑ์ในการวัดและประเมินผล มีการรายงานผลการจัดการเรียนเรียนเป็นรายภาคเรียน โดยมีการกำหนดในเรื่องการออกข้อสอบให้เป็นไปตามความสำคัญของมาตรฐานและตัวชี้วัด โดยข้อสอบจะผ่านการวิเคราะห์จากคณะกรรมการประเมินของโรงเรียน ในแต่ละข้อต้องกำหนดว่าจะวัดตามมาตรฐานหรือตัวชี้วัดใด ฝ่ายบริหารงานวิชาการจะเป็นผู้ตรวจสอบว่าครูออกข้อสอบได้ครอบคลุมหรือไม่ รวมทั้งให้ครูผู้สอนได้ทำการวิเคราะห์ข้อสอบหลังจากวัดและประเมินผลเสร็จเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาต่อไป

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัย เรื่องการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต3 ผู้วิจัยมีการอภิปรายผลดังนี้

ด้านการกระจายอำนาจ

สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการบริหารจัดการโดยใช้หลักการกระจายอำนาจไปสู่ผู้รับผิดชอบในระดับผู้ปฏิบัติงานในระดับที่มาก ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของการแต่งตั้งคณะกรรมการในการวางแผนการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นอาเซียน มีการจัดตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการสร้างแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียน ซึ่งการบริหารจัดการโดยใช้หลักการกระจายอำนาจนี้ สอดคล้องกับ อุทัย บุญประเสริฐ(2543) ระบุว่า แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ควรมีการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่าโรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของผู้เรียน และสอดคล้องกับแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการกำหนดกลยุทธ์ในการปรับปรุงการศึกษา โดยเปลี่ยนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจจากส่วนกลางไปยังแต่ละโรงเรียน โดยให้คณะกรรมการโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้ปกครอง ครู สมาชิกในชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ศิษย์เก่า และผู้บริหารโรงเรียนได้มีอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ บุคลากร และวิชาการ โดยให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

นอกจากนี้ยังพบว่าโรงเรียนมีแนวทางในการแต่งตั้งคณะกรรมการในการวางแผนการพัฒนาเกี่ยวกับอาเซียน โดยมีการพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติด้านความรู้ ความสามารถ การสื่อสารภาษา และวัฒนธรรม เพื่อเป็นแกนนำในการวางแผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาที่เน้นอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาหลักสูตรอาเซียน การจัดการเรียนรู้บูรณาการอาเซียนให้ผู้เรียนเกิดทักษะและสมรรถนะมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการเป็นพลเมืองอาเซียน การจัดหาแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ สมใจ ชีรทิจู(2556) ระบุว่ากลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์จะต้องมีกลยุทธ์ที่ใช้ในการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการ โครงการและกิจกรรม เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ คือการเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนปฏิบัติการ โครงการและกิจกรรม ส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้เสนอโครงการและกิจกรรมที่ตนเองสนใจ

ด้านการมีส่วนร่วม

ในการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านการมีส่วนร่วม โรงเรียนมีการพัฒนาเนื้อหาสาระเกี่ยวกับอาเซียนร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดในการจัดโครงการอบรมครูเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และให้ครูผู้สอนร่วมในการวางแผนการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนเพื่อร่วมกันพัฒนาหลักสูตรอาเซียนแบบบูรณาการเพื่อนำมาจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งมีการบริหารจัดการที่สอดคล้องสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2554) ระบุว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนนั้นครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีองค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน สามารถทักษะและสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารและจัดการเรียนรู้ มีการใช้หนังสือ และสื่อที่เป็นภาษาต่างประเทศในการจัดการเรียนการสอน มีเทคนิคและวิธีสอนที่หลากหลายโดยเน้นกิจกรรมหรือกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ทั้งในประเทศและในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน นอกจากนี้ในส่วนของแนวทางในการดำเนินการพบว่า โรงเรียนได้ร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่นในการให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้นอกโรงเรียน โดยการเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนได้นำนักเรียนไปจัดการเรียนการสอนให้ห้องปฏิบัติการในมหาวิทยาลัยที่มีการสอนโดยคณาจารย์ในสถาบัน เพื่อให้ครูผู้สอนได้เรียนรู้เทคนิคต่างๆในการสอน และเป็นการพัฒนาผู้เรียนเพื่อเพิ่มประสบการณ์ และทำให้ผู้เรียนเกิดความตระหนัก ตื่นตัว เห็นความสำคัญใฝ่เรียน ใฝ่รู้ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญและส่งเสริมสนับสนุนอย่างเต็มกำลัง ซึ่งสอดคล้องกับ สุมณฐรี ประจวบเหมาะ (2556) ระบุว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคประชาคมอาเซียนด้านการบริหารงานบุคคลต้องพัฒนาครูผู้สอนทั้งทางด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ทางภาษาอังกฤษ เทคโนโลยี สารสนเทศ การจัดการเรียนรู้ วิธีการสอน

ด้านการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน

เมื่อพิจารณาในด้านการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน สถานศึกษาได้ให้คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นกำลังสำคัญในการจัดหางบประมาณในการจัดทำศูนย์อาเซียน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้พอเพียงเพื่อสนับสนุนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ไม่ว่าจะ

เป็นการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้บูรณาการเกี่ยวกับอาเซียน จัดให้มีห้องสมุดหมวดวิชา ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมหนังสือในห้องเรียน ห้องพิพิธภัณฑสถานอาเซียน ห้องมัลติมีเดีย ห้องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ศูนย์วิทยบริการ ซึ่งสอดคล้องกับ ชาติยา ไชยศรี(2556) ระบุว่า ในการบริหารจัดการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการจัดองค์กรนั้น ได้มีการมอบหมายให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ของศูนย์อาเซียนศึกษาเพื่อเผยแพร่แก่ผู้ที่สนใจ จัดหาและพัฒนาสื่อ หนังสือเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน สำหรับศูนย์อาเซียนศึกษา จัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้และสื่อเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ร่วมกิจกรรมกับบุคลากรในโรงเรียน เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนมีคุณภาพและนำไปสู่การเตรียมคนสู่ประชาคมอาเซียน จัดกิจกรรมค่ายวิชาการเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน จัดกิจกรรมบริการเคลื่อนที่เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนให้แก่คนในชุมชน บริการสื่อการเรียนรู้ และข้อมูลแก่ผู้ที่สนใจ

ด้านการบริหารตนเอง

ในด้านการบริหารตนเองผู้วิจัยเห็นว่าประเด็นที่น่าสนใจคือ ในการบริหารจัดการสถานศึกษาจำนวนมากมีการจัดทำความตกลงยอมรับร่วมด้านการศึกษา (MOU) เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเยาวชนเพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียนอยู่ในระดับที่น้อย ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำโครงการผู้นำเยาวชนอาเซียนในเชิงวิชาการ สันทนาการ วัฒนธรรม ซึ่งแตกต่างจากการดำเนินการของสถานศึกษาที่อยู่ในการนำร่องโครงการ Spirit of ASEAN มีแนวทางในการบริหารตนเองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีการจัดทำความตกลงยอมรับร่วมด้านการศึกษา (MOU) เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเยาวชน ซึ่งสถานศึกษาได้รับความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียน รวมไปถึงทั้งกลุ่มประเทศในยุโรปในการส่งนักศึกษาฝึกสอนมาช่วยสอนด้านภาษา มีการส่งครูและนักเรียนไปศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมระหว่างกันไม่ว่าจะเป็น ประเทศอินโดนีเซีย ญี่ปุ่น จีน ฝรั่งเศส ซึ่งเป็นโครงการระยะสั้นในช่วงปิดภาคเรียน เป็นการส่งเสริมให้ครู บุคลากร นักเรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และเป็นการพัฒนาภาษาต่างประเทศที่ใช้ในการสื่อสารและภาษาอาเซียน ซึ่งจะช่วยพัฒนาศักยภาพให้สามารถแข่งขันในเวทีอาเซียนได้ ในการจัดทาบประมาณในการดำเนินการนั้นมีการระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการดำเนินการทั้งจาก โรงเรียน

ผู้ปกครอง องค์กรปกครองในท้องถิ่น รวมหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่น และการที่จะดำเนินการให้ประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความสามารถในการระดมทรัพยากรนอกเหนือจากงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ

ซึ่งแนวทางในการบริหารตนเองนี้สอดคล้องกับ สมใจ ชิริทฐิ (2556) ระบุว่า กลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ ควรมีการส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีศักยภาพเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย โครงการ และสนับสนุนทั้งด้านวิชาการและงบประมาณ สถานศึกษาหลายแห่งมีภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนให้การสนับสนุนทั้งด้านวิชาการ และงบประมาณอยู่แล้ว แต่ต้องใช้ความสัมพันธ์และความผูกพันในการเสาะหา และเจรจาความร่วมมือในระดับหนึ่ง ในขณะที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นว่าการร่วมมือลักษณะดังกล่าวสำคัญและเป็นประโยชน์ แต่มีความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง เพราะภาคีเครือข่ายดังกล่าวยังมีจำนวนไม่มากนัก จึงต้องให้มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มสถานศึกษาเพื่อเจรจาความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายดังกล่าว โดยกระทรวงศึกษาธิการ เป็นตัวกลางในการเจรจาและอำนวยความสะดวกซึ่งจะทำให้โอกาสสำเร็จมีมากขึ้น และเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล

สถานศึกษามีคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัดเข้ามาติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามแนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน การรายงานผลการใช้งบประมาณในการดำเนิน โครงการกิจกรรมเกี่ยวกับอาเซียน แนวทางการดำเนินการพบว่ามี การให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการอาเซียน มีการสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน รวมทั้งจัดกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน รายงานผลการจัดการเรียนรู้ โดยมีฝ่ายบริหารงานวิชาการเป็นผู้ตรวจสอบความครอบคลุมของการออกข้อสอบที่ใช้ในการประเมินผล รวมทั้งให้ครูผู้สอนได้ทำการวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งสอดคล้องกับ วัชร เทพ พุทธางกูร (2554) ระบุว่า การพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาและส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับ

มาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ รวมทั้งมีการศึกษาวิเคราะห์ห้วงวิชาการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา สํารวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น และจัดระบบนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

1) หน่วยงานภาครัฐควรมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยการกำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการที่รับผิดชอบงานด้านวิชาการเกี่ยวกับอาเซียนในสถานศึกษาให้มีความชัดเจน เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2) หน่วยงานภาครัฐควรกำหนดเกณฑ์มาตรฐานด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการเป็นพลเมืองอาเซียนให้ชัดเจน เพื่อให้สถานศึกษามีการบริหารงานในทิศทางเดียวกัน

3) หน่วยงานของภาครัฐควรกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

4) หน่วยงานของภาครัฐควรมีการคืนอำนาจในการจัดการศึกษาโดยการกำหนดนโยบายให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้มีหน้าที่ในการประสานงานกับสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่นในการจัดทำความตกลงยอมรับร่วม (MOU) กับภาคีเครือข่ายกับประเทศในกลุ่มอาเซียนเพื่อส่งเสริมความร่วมมือและแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการศึกษา

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติ

1) สถานศึกษาควรกำหนดแนวปฏิบัติในการสรรหา และคัดเลือก ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

2) สถานศึกษาควรมีการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมด้านการศึกษา (MOU) เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนครูผู้สอนและเยาวชนกับสถาบันการศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียน ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพทางด้านภาษา และการเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกันมีความเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเป็นประชาคมอาเซียน

3) ครูผู้สอนควรมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรอาเซียนของสถานศึกษาเพื่อนำไปบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน

4) เครือข่ายผู้ประกอบการควรมีส่วนร่วมในการแสวงหาวิทยากรที่มีความชำนาญด้านภาษาอาเซียนมาให้ความรู้ในการจัดกิจกรรมต่างๆของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

5) หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการสนับสนุนวิทยากรแก่สถานศึกษา เพื่อให้ความรู้และพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนรู้เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.3.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดหลักการบริหารสถานศึกษาในรูปแบบอื่นๆในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

2) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

3) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านการบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

บรรณานุกรม

- กชกร เกียรติศรีศรี. “การวิเคราะห์องค์ประกอบ ระดับ และตัวแปรที่สัมพันธ์กับความยึดมั่นผูกพันกับการวิจัยของครู.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัย การศึกษา คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.
- กมล ภูประเสริฐ. *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เมธีพิปส์, 2545.
- กมล ศิริบรรณ. *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา*. อุทัยธานี: ชมรมพัฒนาความรู้ ด้านระเบียบกฎหมาย, 2539.
- กระทรวงการต่างประเทศ, กรมอาเซียน. *บันทึกการเดินทางอาเซียน*. กรุงเทพฯ : บริษัท วิชิตา แอนิเมชั่น จำกัด, 2552.
- กระทรวงศึกษาธิการ, “การจัดอันดับการศึกษาไทยในเวทีโลก.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.moc.moe.go.th/project.php?p=10>, 20 พฤษภาคม 2557.
- , กรมวิชาการ. *การประกันคุณภาพสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.
- กิติมา ปรีดีดิถก. *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : อักษรพิพัฒน์, 2539.
- ขวัญภา เจริญวัย. “การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามนโยบายหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2550.
- จิตรี รัตนภูเพ็ชร. “ปัจจัยสัมพันธ์กับความมีประสิทธิภาพผลของโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2.” รายงานการวิจัยในวิชาการศึกษาค้นคว้าอิสระ, หลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา, 2554.
- จินตนา สุจางนันท์. *การศึกษาและพัฒนาชุมชน*. เชียงใหม่ : นันทพันธ์พรินติ้ง, 2547.
- จิตร์รัตน์ กิ่งประโคน. “ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้นำชุมชนจังหวัดอ่างทอง.” รายงานการวิจัยในวิชาการศึกษาค้นคว้าอิสระ, หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 2554.
- ดิเรก วรรณเชียร. “การพัฒนาแบบจำลองแบบสมบูรณในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ถวิล มาตรฐาน. การปฏิรูปการศึกษา: โรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ (School-Based Management:SBM). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสมาธรรม, 2545.
- ธิดิยา ไชยสร. “การบริหารจัดการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของกระทรวงศึกษาธิการ.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.
- นภาพร พลอยบ้านแพ้ว. “ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยา จังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต9.” รายงานการวิจัยในวิชาการศึกษาค้นคว้าอิสระ, หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา, 2555.
- บุญมี เณรยอด. รายงานผลการดำเนินงานโครงการนำร่องระดับชาติ เรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน: วิถีและวิถีไทย. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค, 2546.
- ประกอบ คุณารักษ์. รายงานผลการวิจัยสภาพความพร้อมของหน่วยงานทางการศึกษาต่อการปฏิรูปกระทรวงศึกษาธิการ. คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2543.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมสื่อกรุงเทพฯ, 2555.
- พีรพร สุทธธา. “ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเมืองชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1.” รายงานการวิจัยในวิชาการศึกษาค้นคว้าอิสระ, หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา, 2555.
- เพียงเพ็ญ เพ็ชรสันเทียะ. “ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอตาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต2.” รายงานการวิจัยในวิชาการศึกษาค้นคว้าอิสระ, หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา, 2553.
- พรทิพภา แก่นเรือง. “ความพร้อมในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมือง จังหวัดปทุมธานี.” รายงานการวิจัยในวิชาการศึกษาค้นคว้าอิสระ, หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2554.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ยุพา เวียงกมล อัด โดดคร. “กลยุทธ์การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ, 2550.
- เรวดี ปูนะระ. “การนำเสนอแนวทางการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ มหาบัณฑิต, สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.
- รัชฎาพร มีอาษา. “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอเมืองสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 .” รายงานการวิจัยในวิชาการศึกษาค้นคว้าอิสระ, หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา, 2555.
- รัฐพล จันท์แก้ว. “การพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอห้วยแถลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต 2.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2551.
- ลิขิต ธีรเวคิน. *การเมืองการปกครองของไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553. วิมลศิริ บุญมานะ. “พฤติกรรมผู้นำที่เอื้อต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2548.
- วิภาพร นาทัน. “สมรรถนะหลักทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น.” รายงานการวิจัยในวิชาการศึกษาค้นคว้าอิสระ, หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2554.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วัชรวิ เทพพุทธานุการ. “การพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.
- ศศิกานต์ เจริญดี. “ความพร้อมและความคาดหวังต่อการกระจายอำนาจการบริหารงานวิชาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.
- ศิริเดช สุชีวะ. *หลักการประเมินการเรียนรู้ในการประเมินผลการเรียนรู้ใหม่*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- ศักดิ์จิต มาศจิตต์. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน: แนวคิดสำคัญสำหรับการประกันคุณภาพการศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*. 16 (ธันวาคม 2548): 4.
- สมบัติคำ ชุมจันทร์. “ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42.” รายงานการวิจัยในวิชาการศึกษาค้นคว้าอิสระ, หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา, 2555.
- สมยศ นาวิการ. *การบริหารแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2545.
- สมคิด ทับทิม. “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครระยอง.” รายงานการวิจัยในวิชาการศึกษาค้นคว้าอิสระ, หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา, 2556.
- สมเดช สีแสง. *คู่มือบริหารโรงเรียนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ*. นครสวรรค์ : ริมปีงการพิมพ์, 2549.
- สุนนตรี ประจวบเหมาะ. “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคประชาคมอาเซียน. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2556.
- สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ. *เรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์, 2544.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สุวิมล กฤษณาคณาสน์. “การพัฒนารูปแบบการเทียบโอนผลการเรียนภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ : การประยุกต์ใช้เทคนิคการสร้างคะแนนสอดคล้อง.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- สุวิมล ว่องวานิช. *การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- สมใจ ชีรพิฐ. “กลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์.” วิทยานิพนธ์ศึกษาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2556.
- เสาวนิตย์ ชัยมุกสิก. *การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์, 2544.
- สันติ บุญภิรมย์. *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์, 2552.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. *คู่มือดำเนินงาน โครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน: Spirit of ASEAN ตามโครงการพัฒนาประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาค (Education Hub)*. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553.
- *แนวการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ, 2554.
- *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. *พรบ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2545.
- คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักงาน. *แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2547.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. *การพัฒนาตัวบ่งชี้สำหรับประเมินคุณภาพการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษา*. กรุงเทพฯ: ชารอักษร, 2545.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. *รากฐานประชาคมอาเซียน*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว, 2552.
- *การศึกษาการสร้างประชาคมอาเซียน 2558*. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว, 2553.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. “รายงานการวิจัยและพัฒนารูปแบบกลไกการส่งเสริมการกระจายอำนาจการบริหารการจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา.” กรุงเทพฯ: กลุ่มนโยบายการบริหารจัดการศึกษา, 2554.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. *การบริหารจัดการเทคโนโลยีในโรงเรียน: คู่มือสำหรับผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2551.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. *กรอบทิศทางกรพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 – 2554) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545 – 2559): ฉบับสรุป*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- สำเร็จ แสงทัน. “บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ตามทัศนะของครูวิชาการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2548.
- อุทัย บุญประเสริฐ. *หลักการบริหารแบบฐานโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- . *การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543.
- . *หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ เอส ดี เพรส, 2540.
- อัจฉรา ยุทธมนตรี. “การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานคร ที่ผ่านการประเมินระดับดีมาก.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.
- อัจฉราพร กลิ่นเกษร. “การวิเคราะห์ความพร้อมของครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.
- Athena Maikish. “Universal Primary Education and Decentralization in Ghana.” Degree of Doctor of Philosophy, New York University, 2010.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Belinda A. Lujan. "School-Based Management in Colorado Public Schools: the Impact of Administrative Decision Making on the Achievement of Low Socio-Economic and Minority Students." Degree of Doctor of Education, Department of Educational Leadership and Foundations, University of Texas at El Paso, 2011.
- Borg, S. "Language Teacher Research Engagement." *Language Teaching*. 43(April 2010): 391 – 429.
- Cheng, Y.C. "The theory and characteristics of school-based management." *International journal of education management*, 7(1996): 205-210.
- Glickman, C.D. *Developmental Supervision : Alternative Practice for Helping Teachers Improve Instruction*. Washington D.C. : Association for Supervision and Curriculum Development, 1981.
- Gold Hammer, Robert, Anderson, Robert, H. and Krajewski, Robert, J. *Clinical Supervision : Special for the Supervision of Teacher*. 2nd ed. New York: Halt,Rinehart and Winston, 1980.
- Simon A. Ziba. "The Decentralization and Centralization of cCurriculum in the Primary Education of Burkina Faso." Master of Arts, Program in Cultural and Educational Policy Studies, Loyola University Chicago, 2011.

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

1. ดร.งามพิศ ลวากร
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
2. ดร.วิลาวัณย์ จารุอรียานนท์
อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
3. ว่าที่ร้อยโท ถวัลย์ จันทร์เพ็ง
ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต3

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการวิจัย

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University T. (66) 25
เมืองเอก อ.พหลโยธิน Muang-Ake, Pathayothin Rd. F. (66) 25
จ.ปทุมธานี 12000 Pathumthani 12000, Thailand E. info@rs

คณะศึกษาศาสตร์
ที่ ศษ.4800/0237

12 กันยายน 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ดร.งามพิศ ลวากร

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย

ด้วย นางสาวดาวสวรรค์ วงศ์เสนา นักศึกษารหัส 5608126 หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต กำลังดำเนินการวิจัยเรื่องการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา EDU695 วิทยานิพนธ์

ขณะนี้นักศึกษาอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของ นางสาวดาวสวรรค์ วงศ์เสนา ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และคณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.รุจา ผลสวัสดิ์)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ผู้ประสานงาน: ทิวไผ่ มั่นคงดี
โทร 02-9972222 ต่อ 1275

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University T. (66) 29
เมืองเอก ก.พ.ล.โยธิน Muang-Ake, Patholyothin Rd. F. (66) 27
จ.ปทุมธานี 12000 Pathumthani 12000, Thailand E. info@rsu

คณะศึกษาศาสตร์

ที่ ศษ.4800/0235

12 กันยายน 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ดร.วิลาวัณย์ จารุอรียานนท์

อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย

ด้วย นางสาวดาวสวรรค์ วงศ์เสนา นักศึกษารหัส 5608126 หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต กำลังดำเนินการวิจัยเรื่องการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต3 ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา EDU695 วิทยานิพนธ์

ขณะนี้นักศึกษาอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของ นางสาวดาวสวรรค์ วงศ์เสนา ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และคณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.รุจา ผลสวัสดิ์)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ผู้ประสานงาน: ทิวไผ่ มั่นคงดี

โทร 02-9972222 ต่อ 1275

มหาวิทยาลัยรังสิต
 วิทยาลัยรังสิต
 จปทุเรศวร์ 12000

Rangsit University
 Muang-Ake, Pathayothin Rd.
 Pathumthani 12000, Thailand

T. (66) 2997 2200-30
 F. (66) 2791 5757
 E. info@rsu.ac.th

คณะศึกษาศาสตร์
 ที่ ศษ.4800/0330

29 กันยายน 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย
 เรียน ว่าที่ร้อยโท วัลย์จันทร์เพ็ญ
 ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 3

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย

ด้วย นางสาวดาวสวรรค์ วงศ์เสนา นักศึกษารหัส 5608126 หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต กำลังดำเนินการวิจัยเรื่องการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 3 ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา EDU695 วิทยานิพนธ์ ขณะนี้นักศึกษาอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของ นางสาวดาวสวรรค์ วงศ์เสนา ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และคณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน
 จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.รุจา ผลสวัสดิ์)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ผู้ประสานงาน: ทิวไผ่ มั่นคงดี
 โทร 02-9972222 ต่อ 1275

คณะศึกษาศาสตร์
ที่ ศษ.4800/0350

1 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ Try out

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายชื่อสถานศึกษาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ Try out

ด้วย นางสาวดาวสวรรค์ วงศ์เสนา นักศึกษารหัส 5608126 หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต กำลังดำเนินการวิจัย เรื่อง การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา EDU 695 วิทยานิพนธ์

ขณะนี้ข้าพเจ้าอยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้นางสาวดาวสวรรค์ วงศ์เสนา ส่งแบบตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย(Try out)ให้แก่สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ดังรายชื่อที่แนบมานี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดขอความอนุเคราะห์จากท่านในการให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยดังกล่าว และขอขอบพระคุณท่านมา ณ โอกาสนี้

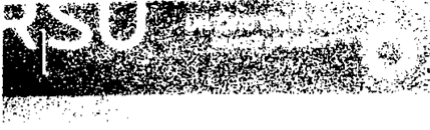
ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.รุจา มลสวัสดิ์)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ผู้ประสานงาน : ทิวไผ่ มั่นคงดี
โทร 02-9972222 ต่อ 1275

คณะศึกษาศาสตร์
ที่ ศษ.4800/0479

30 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขออนุมัติเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการเก็บข้อมูลการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
สิ่งที่ส่งมาด้วย รายชื่อสถานศึกษาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการเก็บข้อมูลการวิจัย

ด้วย นางสาวดาวสวรรค์ วงศ์เสนา นักศึกษารหัส 5608126 หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต กำลังดำเนินการวิจัย เรื่อง การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา EDU 695 วิทยานิพนธ์

ขณะนี้นักศึกษาอยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต จึงขออนุมัติเคราะห์จากท่านให้นางสาวดาวสวรรค์ วงศ์เสนา ส่งแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ให้แก่สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ดังรายชื่อที่แนบมานี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดขออนุมัติเคราะห์จากท่านในการให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยดังกล่าว และคณะขอขอบพระคุณท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.รุจา ผลสวัสดิ์)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ผู้ประสานงาน : ทิวไผ่ มั่นคงดี
โทร 02-9972222 ต่อ 1275

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
BANGKOK UNIVERSITY
112 ถนนพหลโยธิน แขวงสามยุค เขตปทุมธานี กรุงเทพฯ 12150
โทร 029972222 โทรสาร 029972223

คณะศึกษาศาสตร์
ที่ ศษ.4800/0590

28 พฤศจิกายน 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เพื่อการเก็บข้อมูลวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนปากเกร็ด

ด้วย นางสาวดาวสวรรค์ วงศ์เสนา นักศึกษารหัส 5608126 หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต กำลังดำเนินการวิจัย เรื่อง การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 3 ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา EDU 695 วิทยานิพนธ์

ขณะนี้ข้าพเจ้าอยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปได้อย่างเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ โดยเก็บข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์ของ นายนพรัตน์ จันทร์เพชร ผู้อำนวยการโรงเรียนปากเกร็ด ทางคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยของ นางสาวดาวสวรรค์ วงศ์เสนา ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และคณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.รุจา ผลสวัสดิ์)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ผู้ประสานงาน: ทิวไม้ มั่นคงดี

โทร 029972222 ต่อ 1275

คณะศึกษาศาสตร์
ที่ ศษ 4800/0591

28 พฤศจิกายน 2557

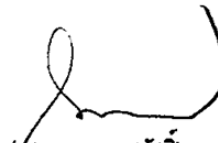
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้การสัมภาษณ์เพื่อการเก็บข้อมูลวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์

ด้วย นางสาวดาวสวรรค์ วงศ์เสนา นักศึกษารหัส 5608126 หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต กำลังดำเนินการวิจัย เรื่อง การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 3 ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา EDU 695 วิทยานิพนธ์

ขณะนี้นักศึกษายู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิภาพ โดยเก็บข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์ของ นายเฉลิมชัย อิ่มมาก ผู้อำนวยการพิเศษโรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ ทางคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยของ นางสาวดาวสวรรค์ วงศ์เสนา ในครั้งนี้

จึงเขียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และคณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.รุจา มลสวัสดิ์)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ผู้ประสานงาน: ทิวไผ่ มั่นคงดี

โทร 029972222 ต่อ 1275

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University
191 หมู่ 5 ถนนพหลโยธิน ตำบลรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี 12132
โทรศัพท์ 029972222 โทรสาร 029972223

คณะศึกษาศาสตร์
ที่ ศษ.4800/0592

28 พฤศจิกายน 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เพื่อการเก็บข้อมูลวิจัย
เรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนปากเกร็ด

ด้วย นางสาวดาวสวรรค์ วงศ์เสนา นักศึกษารหัส 5608126 หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต กำลังดำเนินการวิจัย เรื่อง การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา EDU 695 วิทยานิพนธ์

ขณะนี้ข้าพเจ้าอยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ โดยเก็บข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์ของ นายสุพจน์ พรหมสุทธิรักษ์ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนปากเกร็ด ทางคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยของ นางสาวดาวสวรรค์ วงศ์เสนา ในครั้งนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขออภัยเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.รุจา มลสวัสดิ์)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ผู้ประสานงาน: ทิวไผ่ มั่นคงดี

โทร 029972222 ต่อ 1275

คณะศึกษาศาสตร์
ที่ ศษ.4800/0593

28 พฤศจิกายน 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เพื่อการเก็บข้อมูลวิจัย
เรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์

ด้วย นางสาวดาวสวรรค์ วงศ์เสนา นักศึกษารหัส 5608126 หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต กำลังดำเนินการวิจัย เรื่อง การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา EDU 695 วิทยานิพนธ์

ขณะนี้ข้าพเจ้าอยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปได้อย่างเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ โดยเก็บข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์รอง นายทวีชัย วัฒนชัยศิลป์ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ ทางคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยของ นางสาวดาวสวรรค์ วงศ์เสนา ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และคณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.รุจา มลสวัสดิ์)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ผู้ประสานงาน: ทิวไผ่ มั่นคงดี
โทร 029972222 ต่อ 1275

รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ (Try out)

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

1. โรงเรียนปทุมวิไล
2. โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี
3. โรงเรียนปทุมธานี (นันทมนีบำรุง)
4. โรงเรียนหอวัง ปทุมธานี
5. โรงเรียนที่บึงกรวิทยาพัฒนา (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ ฯ
6. โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย รังสิต
7. โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม
8. โรงเรียนบัวแก้วเกษร
9. โรงเรียนนรราชาทินัดดามาตุวิทยา
10. โรงเรียนสุนทรโรเมตตาประชาสรรค์
11. โรงเรียนจุฬารณราชวิทยาลัย ปทุมธานี
12. โรงเรียนชัยสิทธิ์वास
13. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า ปทุมธานี
14. โรงเรียนธัญรัตน์
15. โรงเรียนสายปัญญารังสิต
16. โรงเรียนธัญบุรี
17. โรงเรียนหนองเสือวิทยาคม
18. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ปทุมธานี
19. โรงเรียนเทพศิรินทร์คลองสิบสาม ปทุมธานี
20. โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี
21. โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร
22. โรงเรียนสุธีวิทยา
23. โรงเรียนคอนฟูตวิทยา
24. โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย สระบุรี
25. โรงเรียนสระบุรีวิทยาคม
26. โรงเรียนหนองโดนวิทยา

27. โรงเรียนพระพุทธบาท(พลาณุกุลวิทยา)
28. โรงเรียนบ้านหมอ
29. โรงเรียนหนองแซงวิทยา
30. โรงเรียนเส้าไห้ วัฒนวิทยานุกูล
31. โรงเรียนโคกกระท้อนกิตติวุฒิวทยา
32. โรงเรียนเทพศิรินทร์ พุแค
33. โรงเรียนแก่งคอย
34. โรงเรียนหนองแค
35. โรงเรียนประเทียบวิทยาทาน
36. โรงเรียนสองคอนวิทยาคม
37. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สระบุรี
38. โรงเรียนบ้านท่ามะปรางวิทยา
39. โรงเรียนหินกองวิทยาคม
40. โรงเรียนมวกเหล็กวิทยา
41. โรงเรียนชัยน้อยเหนือวิทยาคม
42. โรงเรียนวังม่วงวิทยาคม

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

1. โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม
2. โรงเรียนศรีบุญยานนท์
3. โรงเรียนสตรีนนทบุรี
4. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี
5. โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์
6. โรงเรียนนนทบุรีพิทยาคม
7. โรงเรียนรัตนาธิเบศร์
8. โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) นนทบุรี
9. โรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี
11. โรงเรียนปากเกร็ด
12. โรงเรียนราษฎร์นิยม
13. โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี
14. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า นนทบุรี
15. โรงเรียนโพธิ์นิมิตพิทยาคม
16. โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี
17. โรงเรียนราชวินิต นนทบุรี
18. โรงเรียนบางบัวทอง
19. โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย
20. โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์
21. โรงเรียนอยุธยาอนุสรณ์
22. โรงเรียนปากกระรอนพิทยา
23. โรงเรียนท่าเรือ
24. โรงเรียนท่าหลวงวิทยานุกุล
25. โรงเรียนนครหลวง "อุดมรัชต์วิทยา"
26. โรงเรียนท่าช้างพิทยาคม
27. โรงเรียนบางปะหัน

28. โรงเรียนภาชี (สุนทรวิทยานุกูล)
29. โรงเรียนวิเชียรกลิ่นสุคนธ์อุปถัมภ์
30. โรงเรียนวังน้อย (พนมยงค์วิทยา)
31. โรงเรียนอุทัย
32. โรงเรียนหนองน้ำส้มวิทยาคม
33. โรงเรียนมหाराช (ประชานิมิต)
34. โรงเรียนบ้านแพรกประชาสรรค์
35. โรงเรียนบางไทรวิทยา
36. โรงเรียนบางบาล
37. โรงเรียนบางปะอิน(ราชานุเคราะห์ ๑)
38. โรงเรียนบางปะอิน
39. โรงเรียนอุดมศิลป์วิทยา
40. โรงเรียนผักไห่(สุทธาประมุข)
41. โรงเรียนลาดชะโดสามัคคี
42. โรงเรียนวัดโพธิ์ผักไห่ (เวชพันธู์อนุสรณ์)
43. โรงเรียนลาดบัวหลวงไพโรจน์วิทยา
44. โรงเรียนเสนา "เสนาประสิทธิ์"
45. โรงเรียนสาคลีวิทยา
46. โรงเรียนลาดงาประชานำรุง
47. โรงเรียนบางซ้ายวิทยา

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง

การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียน

เป็นฐาน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต3

คำชี้แจง

1. การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต3

2. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา

ตอนที่ 3 การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้เพื่อการศึกษา วิจัย และมีการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมเท่านั้นซึ่งไม่มีผลกระทบต่อท่านผู้ตอบแบบสอบถามเป็นรายบุคคลทั้งสิ้น ดังนั้นการได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการ ครบถ้วน ตามสภาพความเป็นจริงจากท่านจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะส่งผลให้ งานวิจัยมีคุณภาพ มีความน่าเชื่อถือ สามารถนำไปใช้อ้างอิงและเกิดประโยชน์ในการนำไปใช้บริหารงานของสถานศึกษาและเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของท่านผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามและส่งคืนทางไปรษณีย์โดยใช้ซองที่แนบมาพร้อมแบบสอบถามฉบับนี้ ภายใน 15 วัน นับตั้งแต่ได้รับแบบสอบถามฉบับนี้

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

นางสาวดาวสวรรค์ วงศ์เสนา

นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามความเป็นจริง

1. เพศ
  - 1. ชาย
  - 2. หญิง
2. อายุ
  - 1. 25-30 ปี
  - 2. 31-40 ปี
  - 3. 41-49 ปี
  - 4. 50 ปีขึ้นไป
3. ตำแหน่งปัจจุบัน
  - 1. ผู้บริหารสถานศึกษา
  - 2. รองผู้บริหารสถานศึกษา (รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา)
  - 3. รองผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายบริหารงานวิชาการ
  - 4. หัวหน้างานบริหารงานวิชาการ
  - 5. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
  - 6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด
  - 1. ปริญญาตรี
  - 2. ปริญญาโท
  - 3. ปริญญาเอก
  - 4. อื่นๆ (โปรดระบุ).....
5. ประสบการณ์การปฏิบัติงานด้านการบริหาร / สอน
  - 1. 1-5 ปี
  - 2. 6-10 ปี
  - 3. 11-15 ปี
  - 4. 16-20 ปี
  - 5. 21-25 ปี
  - 6. มากกว่า 25 ปี

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา

1. ขนาดของสถานศึกษา

- 1. ขนาดเล็ก
- 2. ขนาดกลาง
- 3. ขนาดใหญ่
- 4. ขนาดใหญ่พิเศษ

2. จำนวนนักเรียน

- 1. 1 - 499 คน
- 2. 500 – 1,499 คน
- 3. 1,500 – 2,499 คน
- 4. 2,500 คนขึ้นไป

3. จำนวนบุคลากร

- 1. ตำแหน่งสายบริหาร.....คน
- 2. ตำแหน่งสายผู้สอน.....คน

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

ตอนที่ 3 การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณารายการเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในแต่ละข้อ และทำเครื่องหมาย

- ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่แสดงถึงการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของท่าน ตามความเป็นจริงมากที่สุด ซึ่งมีระดับการปฏิบัติ มีความหมายดังนี้
- 5 หมายถึง การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่มีระดับการปฏิบัติ มากที่สุด
- 4 หมายถึง การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่มีระดับการปฏิบัติ มาก
- 3 หมายถึง การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่มีระดับการปฏิบัติ ปานกลาง
- 2 หมายถึง การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่มีระดับการปฏิบัติ น้อย
- 1 หมายถึง การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่มีระดับการปฏิบัติ น้อยที่สุด

แบบสอบถาม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
เรื่อง การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตาม หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต3					
หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านการกระจายอำนาจ					
1. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการวางแผนการพัฒนางานวิชาการของ สถานศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเตรียมความ พร้อมสู่ประชาคมอาเซียน					
2. มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นอาเซียน โดยให้ คณะกรรมการ สถานศึกษาพิจารณาและทบทวนความเหมาะสมของหลักสูตร					
3. มีคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกำหนดแผนปฏิบัติการประจำปีในการ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเกี่ยวกับอาเซียน					
4. มีการแต่งตั้งผู้แทนคณะกรรมการด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้าง ความตระหนักในการเป็นประชาคมอาเซียนให้แก่ครูและบุคลากรใน สถานศึกษา					
5. มีการกำหนดตัวชี้วัดคุณลักษณะของผู้เรียนที่ส่งเสริมให้มีพฤติกรรม ให้มีการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล					
6. มีการมอบหมายให้ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้วางแผนการจัดการ เรียนการสอนที่มีการบูรณาการองค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนไว้ในทุก รายวิชา					
7. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการด้านแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียนใน สถานศึกษา เช่น ศูนย์อาเซียน เป็นต้น					
8. ให้เครือข่ายชุมชนร่วมมือสร้างแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษาเพื่อ เผยแพร่วัฒนธรรมอาเซียนให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น					
9. ให้คณะกรรมการนิเทศเป็นผู้ประสานงานการเชิญผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ อาเซียนในชุมชนท้องถิ่นมาเป็นคณะกรรมการนิเทศการจัดการศึกษา					

แบบสอบถาม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
เรื่อง การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตาม หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต3					
การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านการมีส่วนร่วม					
10. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการคัดเลือกสื่อเทคโนโลยีในการ จัดการเรียนรู้ด้านภาษาอาเซียน					
11. ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนการวิเคราะห์ความต้องการของ ผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคม อาเซียน					
12. มีการพัฒนาเนื้อหาสาระเกี่ยวกับอาเซียนร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัด ในการจัดโครงการอบรมครูเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู					
13. ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มร่วมกันพัฒนาหลักสูตร อาเซียนโดยจัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติมที่มีการบูรณาการในทุกวิชา					
14. มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้จาก การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับอาเซียน เช่น กิจกรรมวันอาเซียนเคย์					
15. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดนิทรรศการหรือการจัดกิจกรรม เกี่ยวกับอาเซียนที่จัดขึ้นในสถานศึกษา					
16. ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับครูผู้สอนในการจัดทำสื่อการเรียนรู้เพื่อใช้ ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคม อาเซียน					
17. มีตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครองร่วมเป็นคณะกรรมการนิเทศภายในเพื่อ พัฒนาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาที่เกี่ยวกับอาเซียน					
18. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสรรหาวิทยากรที่มีความชำนาญด้านภาษา อาเซียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน					

แบบสอบถาม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
เรื่อง การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต3					
19. มีการให้ผู้เชี่ยวชาญจากองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล การเทียบโอนผลการศึกษาเพื่อนำมาเทียบเคียงหลักสูตรของประเทศในกลุ่มอาเซียน					
20. ให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรทางการศึกษากับสถานประกอบการในชุมชนเพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้อาเซียน					
21. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อสื่อเทคโนโลยีภาษาอังกฤษเพื่อใช้ประกอบการเรียนส่งเสริมทักษะในการสื่อสารด้านภาษา					
การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านการมีส่วนร่วม					
22. องค์กรเอกชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการช่วยจัดทำเว็บไซต์เพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านอาเซียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต					
การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน					
23. คณะกรรมการสถานศึกษาได้มีบทบาทในการเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษเพื่อเป็นตัวแทนในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับอาเซียน เช่น ยูวทูตอาเซียน เป็นต้น					
24. กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทในการหางบประมาณเพื่อสนับสนุนการจัดทำศูนย์อาเซียน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน					
25. สถานศึกษาได้ให้คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทในการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร เพื่อสร้างความตระหนักให้แก่ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน					
26. คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทในการดำเนินการประสานงานกับสถานศึกษาอื่นในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมความร่วมมือ โครงการแลกเปลี่ยนเยาวชนกับประเทศในกลุ่มอาเซียน					

แบบสอบถาม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
เรื่อง การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตาม หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต3					
27. สถานศึกษาได้ให้อำนาจแก่ผู้นำชุมชนในท้องถิ่นมีบทบาทในการ ประสานกับผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อขอความร่วมมือในการจัดหา วิทยากร/ผู้ทรงคุณวุฒิ มาให้ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน					
28. สถานศึกษาได้ให้อำนาจแก่องค์กรเอกชนในท้องถิ่นมีการร่วมจัดทำ แหล่งเรียนรู้เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนให้แก่ ชุมชนในท้องถิ่น เช่น การพัฒนาห้องสมุดอาเซียน พิพิธภัณฑ์อาเซียน					
29. สถานศึกษาได้ให้อำนาจแก่ศึกษานิเทศก์เป็นผู้จัดอบรมการนิเทศด้าน การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับวิชาอาเซียนศึกษา					
การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน					
30. ผู้บริหารได้ให้อำนาจแก่คณะกรรมการสถานศึกษาในการเข้าร่วม การประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาเซียนของ ครูผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระ					
31. สถานศึกษาได้ให้อำนาจแก่ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อเทคโนโลยีในชุมชน ท้องถิ่นให้จัดอบรมการสร้างสื่อเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ด้าน อาเซียนให้กับครูผู้สอนในสถานศึกษา					
การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านการบริหารตนเอง					
32. ผู้บริหารและครูผู้สอนมีการประชุมเพื่อนำนโยบายเกี่ยวกับอาเซียน ลงสู่การปฏิบัติจริงในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้					
33. สถานศึกษามีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการวางแผนวิเคราะห์ สภาพปัญหา ความต้องการของชุมชน เพื่อนำเนื้อหาามาบูรณาการใน จัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นอาเซียน					

แบบสอบถาม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
เรื่อง การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตาม หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต3					
34. สถานศึกษามีการจัดทำเอกสารระเบียบการวัดผลและประเมินผลด้วย ตนเองเพื่อใช้เป็นมาตรฐานการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนที่ เน้นอาเซียน					
35. ครูผู้สอนสามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นอาเซียน ไปออกแบบ หน่วยการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองในทุกวิชาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตาม เป้าหมาย					
36. ครูผู้สอนพัฒนาตนเองให้มีองค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนเพื่อนำไปบูรณา การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทำให้เกิดคุณลักษณะอันพึง ประสงค์มีความพร้อมในการเป็นพลเมืองอาเซียน					
การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านการบริหารตนเอง					
37. สถานศึกษาจัดให้ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีการนำเสนอ โครงการพัฒนาทักษะภาษาอาเซียนทุกคนด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ภาษาที่สาม					
38. สถานศึกษามีการจัดทำความตกลงยอมรับร่วมด้านการศึกษา(MOU) เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเยาวชน เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่าง สถาบันการศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียน					
39. สถานศึกษาได้จัดโครงการพัฒนาครูผู้สอนตามศักยภาพของตนเอง โดย การส่งไปศึกษาดูงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับภาคีเครือข่ายใน กลุ่มประเทศอาเซียน					
40. สถานศึกษาได้กำหนดนโยบายพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้าน ภาษาอาเซียนเพื่อส่งเสริมให้มีความรู้ในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน					

แบบสอบถาม	ระดับความ คิดเห็น				
	5	4	3	2	1
เรื่อง การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตาม หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต3					
41. สถานศึกษามีการประกวดการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อาเซียนของครูผู้สอน แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อนำมาเป็นต้นแบบในการจัดการเรียนการสอน					
42. ผู้บริหารมีการพัฒนางานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นอาเซียนด้วย ตนเองเพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีความพร้อมใน การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน					
43. สถานศึกษามีการวิเคราะห์แนวทางการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับ นโยบายการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อนำมากำหนดวิธีการ ประเมินผลการนิเทศภายในสถานศึกษา					
44. คณะกรรมการสถานศึกษามีการติดตามผลการนิเทศภายในเพื่อนำมาเป็น แนวทางปรับปรุงมาตรฐานการนิเทศให้มีมาตรฐานเดียวกันกับประเทศใน กลุ่มอาเซียน					
การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล					
45. คณะกรรมการสถานศึกษามีการตรวจพิจารณาคุณภาพหลักสูตร สถานศึกษาที่เน้นอาเซียนเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น					
46. มีคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด เข้ามา ตรวจสอบมาตรฐานตัวบ่งชี้แนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน					
47. รายงานผลการใช้งบประมาณในการดำเนิน โครงการกิจกรรมเกี่ยวกับ อาเซียนแก่คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานต้นสังกัด					
48. มีการตรวจสอบเกณฑ์การประเมินผลด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียม ความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนในทุกรายวิชา					
49. มีการจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษา เกี่ยวกับการใช้แหล่ง เรียนรู้อาเซียนเพื่อรายงานแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ					
50. มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลสารสนเทศผลการจัด โครงการ/กิจกรรม เกี่ยวกับ อาเซียนบนเว็บไซต์เพื่อเปิดเผยต่อสาธารณชน					

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ตามหลักการบริหาร โดยใช้
โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้อำนวยการโรงเรียน   หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและ

วัฒนธรรม

1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....เพศ.....

อายุ.....

2.

ตำแหน่ง.....

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์สภาพและแนวทางการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคม
อาเซียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ในการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตาม
หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ด้านการกระจายอำนาจ

.....
.....
.....

2. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ในการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตาม
หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ด้านการมีส่วนร่วม

.....
.....
.....

3. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตาม
หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน

.....

.....

.....

.....

4. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตาม
หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ด้านการบริหารตนเอง

.....

.....

.....

.....

5. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตาม
หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

การวิจัยเรื่อง การเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

โรงเรียนที่ 1 บริบทของโรงเรียนเริ่มก่อตั้งตั้งแต่เมื่อ พ.ศ. 2460 บนเนื้อที่ 18 ไร่ 1 งาน 38 ตารางวา จำนวนผู้บริหาร 5 คน จำนวนครู-บุคลากรสายผู้สอน 126 คน มีวุฒิการศึกษา ปริญญาตรี 95 คน ปริญญาโท 36 คน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 2,863 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2557)

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โรงเรียนมีแนวทางในการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นรายด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านการกระจายอำนาจ

1) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการวางแผนการพัฒนาเกี่ยวกับหลักสูตรอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน โดยการใช้คณะกรรมการทุกฝ่ายของโรงเรียน ประกอบไปด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สมาคมผู้ปกครอง ศิษย์เก่า โดยมอบหมายให้ฝ่ายวิชาการของโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบในการคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถและมีคุณสมบัติที่เหมาะสม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน

2) หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกำลังสำคัญในการรับนโยบายในการดำเนินการด้านอาเซียนของโรงเรียน มีการเสริมอาเซียนในหลักสูตร โดยให้ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้วางแผนการสอนที่มีการบูรณาการอาเซียน มีการมอบหมายให้ฝ่ายวิชาการและกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นผู้ดำเนินการในการประสานงานเพื่อเชิญวิทยากรจากองค์กรและหน่วยงานการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในท้องถิ่นมาให้ความรู้เกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการอาเซียนแบบ backward design ให้แก่คณะครูและบุคลากรในโรงเรียน

3) มีการมอบหมายให้ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้วางแผนการจัดการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการองค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนไว้ในทุกรายวิชา

4) มีการมอบนโยบายให้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีการจัดการเรียนการสอนด้วยภาษาอังกฤษและใช้คำทับศัพท์ให้มากในการจัดเรียนการสอน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในส่วนที่

ต้องสอนเป็นภาษาอังกฤษครูผู้สอนจะเป็นครูไทยและครูต่างชาติ (Teacher) โดยเฉพาะในการเรียนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์พร้อมทั้งมีการนิเทศโดยหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ฝ่ายบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

5) มีการกระตุ้น โดยการทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับอาเซียนเป็นประจำ เช่นการจัดป้ายนิเทศนิทรรศการ นักเรียนทำสื่อการเรียนรู้อาเซียนด้วยตนเองหลังจากการไปศึกษาค้นคว้าจากห้องอาเซียน และมีการสอดแทรกอาเซียนลงไปในทุกกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมในการแสดงกิจกรรมรอบกองไฟที่กำหนดให้แสดงในหัวเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน

2. ด้านการมีส่วนร่วม

1) ในส่วนของการพัฒนาหลักสูตรอาเซียน หน่วยงานต้นสังกัดมีการติดตามผลการดำเนินงานโดยศึกษานิเทศก์อย่างต่อเนื่อง พร้อมกันนั้นยังมีหน่วยงานการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในท้องถิ่น เช่น สถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น ได้เข้ามาเป็นผู้ทำหน้าที่ประสานงานและช่วยเหลือเรื่องการติดต่อกับกลุ่มประเทศทั้งในภูมิภาคอาเซียนและเอเชียในการส่งครู และนักเรียน ไปศึกษาดูงานต่างประเทศ เพื่อทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมระหว่างกัน

2) ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้น ในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ได้มีการจัดทำความตกลงยอมรับร่วมด้านการศึกษา (MOU) กับสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่นในการนำนักเรียนของโรงเรียนไปเรียน โดยใช้ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ที่มีความทันสมัยของมหาวิทยาลัยโดยมีคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยเป็นผู้จัดการเรียนการสอนในชั่วโมงนั้น

3) มีการจัดอบรมและจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนให้แก่ครูและนักเรียนในรูปแบบของโครงการอย่างสม่ำเสมอ

3. ด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน

1) คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทในการหางบประมาณเพื่อสนับสนุนการจัดทำศูนย์อาเซียน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน รวมทั้งให้ความเห็นชอบในการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาเซียน ร่วมช่วยในการประสานงานกับหน่วยงานการศึกษาและองค์กรต่างๆ ในท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมและนิทรรศการอาเซียนให้แก่ ครู บุคลากร นักเรียน

4. ด้านการบริหารตนเอง

1) โรงเรียนมีการจัดทำความตกลงยอมรับร่วมด้านการศึกษา (MOU) เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเยาวชน เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียน และ

กลุ่มประเทศในยุโรปในการส่งนักศึกษาฝึกสอนจากมหาวิทยาลัยมาช่วยสอนด้านภาษา มีการส่งครูและนักเรียนไปศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมระหว่างกัน เช่น อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น จีน ฝรั่งเศส ซึ่งเป็นโครงการระยะสั้นในช่วงปิดภาคเรียน

2) มีการส่งครูและนักเรียนไปศึกษาคูงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับภาคีเครือข่ายในกลุ่มประเทศอาเซียนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมกับประเทศต่างๆทุกปีการศึกษา

3) นอกจากนี้โรงเรียนควรมีการให้ผู้บริหาร ครู ได้มีการเข้าร่วมสัมมนาคุณงานกับโรงเรียนระดับเดียวกันในกลุ่มประเทศอาเซียนอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ เพื่อให้รู้เขารู้เรา และควรพัฒนาให้ครูมีการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ มีการสนทนาเป็นภาษาอังกฤษ มีการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียนให้มีการพบปะกับครูต่างชาติในโรงเรียนเพื่อฝึกทักษะการสื่อสารด้านภาษาอังกฤษ และควรมีการประเมินทดสอบครูเกี่ยวกับภาษาอังกฤษเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของบุคลากรด้านภาษาด้วย

5. ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

1) โรงเรียนมีแนวทางการบริหารจัดการเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัดนั้น ไม่ว่าจะเป็นด้านมาตรฐานหรือตัวบ่งชี้ สำหรับการจัดการเรียนให้พร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้น โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน มีการเรียน การสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการอาเซียน มีการจัดกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวกับอาเซียน เช่น การประกวดชุดอาเซียน ตอบปัญหาอาเซียน นายอาหารอาเซียน ธุรกิจอาเซียน เปิดถนนอาเซียน แฟนพันธุ์แท้อาเซียน รวมทั้งจัดทำรายงานผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมอาเซียนไปยังหน่วยงานต้นสังกัด

2) ด้านการตรวจสอบเกณฑ์การประเมินผลด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน มีการประเมิน โดยการให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการอาเซียน ใช้เกณฑ์การวัดผลเป็นเกณฑ์ในการวัดและประเมินผล มีการรายงานผลการจัดการเรียนเรียนเป็นรายภาคเรียน

โรงเรียนที่ 2 บริบทของโรงเรียนเริ่มก่อเมื่อ วันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2447 บนเนื้อที่ 20 ไร่ 1 งาน 96 ตารางวา จำนวนผู้บริหาร 5 คน จำนวนครู-บุคลากรสายผู้สอน 135 คน วุฒิกการศึกษาปริญญาตรี 105 คน ปริญญาโท 35 คน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 3,220 คน(ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2557)

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โรงเรียนมีแนวทางในการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นรายด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านการกระจายอำนาจ

1) ในการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรอาเซียน คุณสมบัติของผู้ที่จะเข้ามาทำหน้าที่ในส่วนนี้จะต้องเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ในด้านความรู้เกี่ยวกับอาเซียนเป็นอย่างดี มีความรู้ความสามารถด้านการสื่อสาร ภาษา และวัฒนธรรม เข้าใจด้านการเปลี่ยนแปลงของอาเซียน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นนักวิเคราะห์ กล้าแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ

2) แนวทางในแต่งตั้งคณะกรรมการนั้นเราได้มีการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นเพื่อให้ได้บุคคลที่มีความเหมาะสม นำไปสู่ขั้นตอนของการแต่งตั้งคณะกรรมการในการสรรหา จากนั้นมีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อคัดสรรบุคคลที่เข้ามาเป็นคณะทำงานเพื่อให้เป็นไปตามคุณสมบัติที่กำหนด แจกแจงคุณสมบัติและความสำคัญของการสรรหาคณะกรรมการให้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาได้รับทราบ และดำเนินการในการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรอาเซียนตามกระบวนการ

3) หลังจากนั้นก็มีการกำกับ ติดตามผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ เพื่อให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งๆขึ้นไป

4) แนวทางของการจัดการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการอาเซียนให้ประสบความสำเร็จนั้น จะต้องมีการสร้างความเข้าใจให้แก่คณะครูทุกคนได้เข้าใจแนวนโยบายและความสำคัญของการเข้าสู่อาเซียน ต้องสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นกับทุกคนว่าหากเราไม่มีการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่อาเซียน จะเกิดผลดีและผลเสียอย่างไรบ้าง และเราจะได้ประโยชน์อย่างไรในการเตรียมตัวให้มีความพร้อม ต้องรู้ว่าเราในการแข่งขันด้านต่างๆกับประเทศในกลุ่มอาเซียน

5) ในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้นเราต้องมีการวิเคราะห์กลุ่มประเทศในอาเซียน ซึ่งในอนาคตคือคู่แข่งด้านการค้า แรงงาน เศรษฐกิจ ของเรา แล้วนำผลการวิเคราะห์ที่ได้ไปวางแผนในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของการเป็นพลเมืองอาเซียน มีความพร้อมทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

6) มีการจัดประชุมคณะกรรมการเพื่อทำความเข้าใจและทำความเข้าใจในการจัดจัดการเรียนการสอนอาเซียนในลักษณะบูรณาการและครูต้องตระหนัก โดยมีกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นหลัก เปิดวิชาอาเซียนเป็นวิชาเพิ่มเติม

7) มีการจัดปายนิเทศเกี่ยวกับอาเซียนไว้ทั่วทุกบริเวณ โรงเรียนเพื่อให้ครูและนักเรียนตระหนัก ตื่นตัว และเห็นความสำคัญในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน อัปเดตข้อมูลต่างๆ ให้มีความทันสมัย

8) ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเพื่อให้สามารถแข่งขันกับประเทศในกลุ่มอาเซียนในด้านต่างๆ ได้ ควรต้องมีการกำหนดนโยบายในเชิงรูปธรรมและมีแผนหรือกลยุทธ์ที่เป็นขั้นเป็นตอนที่จะเห็นผลในทางปฏิบัติได้

2. ด้านการมีส่วนร่วม

1) ในการพัฒนาหลักสูตรเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนนั้น โรงเรียนได้รับการดูแลนิเทศจากหน่วยงานต้นสังกัด (สพม.3) เป็นระยะโดยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต3 และคณะศึกษานิเทศก์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 อย่างต่อเนื่อง มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในการบูรณาการหลักสูตรอาเซียนในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

-2) นอกจากนี้แล้วหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนยังให้ความสำคัญร่วมมือในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมและ โครงการเพื่อพัฒนาครูและนักเรียนเกี่ยวกับอาเซียนอยู่เป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ

3. ด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน

1) โรงเรียนมีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อร่วมกันหาแนวทางในการจัดงบประมาณเพื่อสนับสนุนการจัดทำศูนย์อาเซียน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน

2) คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นตัวเชื่อมในการประสานงานกับบุคคล หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เช่นจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์การบริหารส่วนจังหวัด หน่วยงานเทศบาล ในการที่จะให้การสนับสนุนเพื่อจัดสรรงบประมาณมาให้เป็นระยะๆ รวมทั้งเป็นผู้อนุมัติให้ความเห็นชอบในการใช้จ่ายงบประมาณต่างๆ ที่ใช้บริหารจัดการภายในโรงเรียน

4. ด้านการบริหารตนเอง มีแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนคือ

1) โรงเรียนมีการจัดทำความตกลงยอมรับร่วมด้านการศึกษา (MOU) เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเยาวชน เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียน และ

มีการทำ MOU เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเยาวชน และครู กับหลายประเทศ เช่น เกาหลี จีน ฮองกง อินโดนีเซีย เป็นประจำทุกปี เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรม และภาษา

2) นอกจากนี้ยังมีการส่งนักเรียนไปร่วมการแข่งขันในระดับนานาชาติกับประเทศอื่น นอกเหนือจากประเทศในกลุ่มอาเซียน เช่น ประเทศอังกฤษ ซึ่งมีการระดมทรัพยากรเพื่อนำมาเป็นงบประมาณในการดำเนินการด้านนี้ส่วนหนึ่งมาจาก โรงเรียน ผู้ปกครอง องค์กรบริหารส่วนจังหวัด และหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่น

5. ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

1) โรงเรียนมีแนวทางเพื่อการรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด ด้านการกำหนดมาตรฐานตัวบ่งชี้แนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน โดยการรับการประเมินคุณภาพภายในจากหน่วยงานต้นสังกัดทุกปี และผ่านการรับรองในระดับดีเยี่ยมจากต้นสังกัด

2) ด้านการตรวจสอบเกณฑ์การประเมินผลด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีการกำหนดในเรื่องการออกข้อสอบให้เป็นไปตามความสำคัญของมาตรฐานและตัวชี้วัด โดยข้อสอบจะผ่านการวิเคราะห์จากคณะกรรมการประเมินของโรงเรียน ในแต่ละข้อต้องกำหนดว่าจะวัดตามมาตรฐานหรือตัวชี้วัดใด ฝ่ายบริหารงานวิชาการจะเป็นผู้ตรวจสอบว่าครูออกข้อสอบได้ครอบคลุมหรือไม่ รวมทั้งให้ครูผู้สอนได้ทำการวิเคราะห์ข้อสอบหลังจากวัดและประเมินผลเสร็จเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาต่อไป

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	ดาวสวรรค์ วงศ์เสนา
วัน เดือน ปีเกิด	25 พฤศจิกายน 2527
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์, 2550 มหาวิทยาลัยรังสิต ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, 2557
ที่อยู่ปัจจุบัน	55/26 หมู่ 5 ตำบลพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนไทรน้อย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี
ตำแหน่งปัจจุบัน	ครู ค.ศ.1